

SODBA SODIŠČA PRVE STOPNJE (tretji razširjeni senat)

z dne 19. oktobra 2005*

V zadevi T-318/00,

Freistaat Thüringen (Nemčija), ki ga zastopa M. Schütte, odvetnik, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

tožeča stranka,

ob intervenciji

Zvezne republike Nemčije, ki jo zastopata W.-D. Plessing in T. Jürgensen, zastopnika, ob sodelovanju z R. Bierwagnom, odvetnik,

intervenient,

proti

Komisiji Evropskih skupnosti, ki jo zastopata K.-D. Borchardt in V. Kreuzschitz, zastopnika, ob sodelovanju s C. Koenigom, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

tožena stranka,

* Jezik postopka: nemščina.

ob intervenciji

ODS Optical Disc Service GmbH, s sedežem v Hamburgu (Nemčija), ki jo zastopata I. Brinker in U. Soltész, odvetnika, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

intervenient,

zaradi predloga za razglasitev ničnosti Odločbe Komisije 2000/796/ES z dne 21. junija 2000 o državni pomoči Nemčije v korist CDA Compact Disc Albrechts GmbH (Turingija) (UL L 318, str. 62),

SODIŠČE PRVE STOPNJE
EVROPSKIH SKUPNOSTI (tretji razširjeni senat),

v sestavi J. Azizi, predsednik, R. García-Valdecasas, J. D. Cooke, M. Jaeger in F. Dehousse, sodniki,

sodna tajnica: D. Christensen, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in javne obravnave z dne 5. maja 2004

izreka naslednjo

Sodbo

Pravni okvir

1 Člen 87 ES določa:

„1. Razen če ta pogodba ne določa drugače, je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva s skupnim trgom, kolikor prizadene trgovino med državami članicami [...]“

2 Člen 88 ES določa:

„1. Komisija v sodelovanju z državami članicami redno preverja vse sisteme pomoči, ki obstajajo v teh državah. Slednjim predlaga ustrezne ukrepe, ki so potrebni za postopen razvoj ali delovanje skupnega trga.

2. Če Komisija po tem, ko je pozvala zadevne stranke k predložitvi pripomb, ugotovi, da pomoč, ki jo je dodelila država članica, ali pomoč iz državnih sredstev ni

združljiva s skupnim trgom glede na člen 87, ali če se takšna pomoč zlorablja, odloči, da mora zadevna država takšno pomoč odpraviti ali spremeniti v roku, ki ji ga določi [...]"

- 3 V skladu s členom 5 Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 88 Pogodbe ES (UL L 83, str. 1):

„1. Če Komisija meni, da so podatki, ki jih je predložila država članica v zvezi z ukrepom, prijavljenim na podlagi člena 2, nepopolni, zahteva vse potrebne dodatne podatke. Če država članica odgovori na zahtevo, Komisija obvesti državo članico o prejemu odgovora.

2. Če država članica zahtevanih podatkov ne predloži v roku, ki ga je določila Komisija, ali predloži nepopolne podatke, Komisija državi pošlje opomin in omogoči primeren dodatni rok, v katerem mora predložiti podatke.

[...]"

- 4 Poleg tega člen 6 Uredbe št. 659/1999 določa:

„1. Odločba o začetku formalnega postopka preiskave vsebuje povzetek bistvenih dejanskih in pravnih vprašanj, vključuje predhodno oceno Komisije o značaju pomoči predlaganega ukrepa in izpostavi dvome o njegovi združljivosti s skupnim

trgom. Odločba od zadevne države članice in drugih zainteresiranih strank zahteva, da pošljejo pripombe v predpisanem roku, ki navadno ni daljši od enega meseca. V ustrezno upravičenih primerih lahko Komisija predpisano obdobje podaljša.

[...]“

5 V skladu s členom 10 Uredbe št. 659/1999:

„1. Če ima Komisija podatke iz katerega koli vira o domnevni nezakoniti pomoči, te podatke brez odlašanja preveri.

2. Če je potrebno, zahteva podatke od zadevne države članice. [...] člen 5(1) in (2) se uporablja [...] smiselno.

3. Če kljub opominu na podlagi člena 5(2) zadevna država članica ne predloži zahtevanih podatkov v roku, ki ga je predpisala Komisija, ali če predloži nepopolne podatke, Komisija z odločbo zahteva predložitev podatkov (v nadaljnjem besedilu ‚odredba o predložitvi podatkov‘). V odločbi se navede, kateri podatki se zahtevajo, in predpiše primeren rok, v katerem morajo biti predloženi.“

6 Člen 13(1) Uredbe št. 659/1999 določa:

„Pregled morebitne nezakonite pomoči se zaključi z odločbo na podlagi člena 4(2), (3) ali (4). V primeru odločbe o začetku formalnega postopka preiskave se postopek zaključi z odločbo na podlagi člena 7. Če država članica ne izpolni odredbe o predložitvi podatkov, se ta odločba sprejme na podlagi razpoložljivih podatkov.“

7 Člen 14 te uredbe določa:

„1. Če se v primerih nezakonite pomoči sprejmejo negativne odločbe, Komisija odloči, da mora zadevna država članica sprejeti vse potrebne ukrepe, da upravičenec vrne pomoč (v nadaljnjem besedilu ‚odločba o vračilu‘). Komisija ne zahteva vračila pomoči, če bi bilo to v nasprotju s splošnim načelom prava Skupnosti.

2. Pomoč, ki se vrne na podlagi odločbe o vračilu, vključuje obresti po primerni obrestni meri, ki jo določi Komisija. Obresti se plačajo od datuma, ko je bila nezakonita pomoč na razpolago upravičencu, do datuma vračila.

3. Brez poseganja v odločbo Sodišča Evropskih skupnosti na podlagi člena [242 ES] se vračilo izvede nemudoma in skladno s postopki, določenimi v nacionalni zakonodaji zadevne države članice, če omogočajo takojšnjo in učinkovito izvajanje odločbe Komisije. V ta namen in v primeru postopka pred državnimi sodišči

zadevne države članice sprejmejo vse potrebne ukrepe, ki so jim na voljo v teh pravnih sistemih, vključno z začasnimi ukrepi, brez poseganja v pravo Skupnosti.“

- 8 Poleg tega člen 16 Uredbe št. 659/1999, naslovljen „Zloraba pomoči“, določa:

„Brez poseganja v člen 23 lahko Komisija v primerih zlorabe pomoči sproži formalni postopek preiskave na podlagi člena 4(4). Členi 6, 7, 9 in 10, člen 11(1) ter členi 12, 13, 14 in 15 se uporabljajo smiselno.“

- 9 Nazadnje, Komisija je leta 1994 sprejela smernice Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah (UL C 368, str. 12), spremenjene leta 1997 (UL C 283, str. 2) (v nadaljevanju: smernice o pomoči za reševanje in prestrukturiranje).

Dejansko stanje

- 10 Komisija se je z Odločbo 2000/796/ES z dne 21. junija 2000 o državni pomoči Nemčije v korist družbe CDA Compact Disc Albrechts GmbH (Turingija) (v nadaljevanju: izpodbijana odločba) izrekla o zakonitosti finančnih pomoči, ki so jih med letoma 1991 in 1995 različne nemške osebe javnega prava dodelile podjetju za izdelavo CD-plošč (v nadaljevanju: CD) in dodatkov za CD, s sedežem v Albrechtsu, dežela Turingija (v nadaljevanju: tovarna CD-jev v Albrechtsu).

A – *Splošni kontekst*

- 11 Komisija je v izpodbijani odločbi razlikovala tri stopnje, in sicer, prvič, stopnjo ustanovitve podjetja, drugič, stopnjo prestrukturiranja podjetja in tretjič, odkup nekaterih sredstev podjetja s strani družbe MediaTec Datenträger GmbH (v nadaljevanju: MTDA).

1. *Faza ustanovitve podjetja (od leta 1990 do leta 1992)*

- 12 Iz izpodbijane odločbe izhaja, da je bila tovarna CD-jev v Albrechtsu ustanovljena na podlagi pogodbe o skupnem vlaganju, ki sta jo 20. februarja 1990 sklenila kombinat VEB (v državni lasti) Robotron, s sedežem v Dresdnu, v deželi Saški (v nadaljevanju: Robotron) in družba R. E. Pilsz GmbH & Co. Beteiligungs KG (v nadaljevanju: PBK), ki je bila del skupine Pilsz, s sedežem v Kranzbergu, v deželi Bavarski (v nadaljevanju: skupina Pilsz). Kapital skupnega podjetja, ki se je takrat imenovalo „Pilsz & Robotron GmbH & Co. Beteiligungs KG“ (v nadaljevanju: skupno podjetje), je pripadal v višini dveh tretjin kapitala družbi Robotron in v višini ene tretjine kapitala družbi PBK. Namen skupnega podjetja je bil izdelovanje CD-jev, ovitkov za CD-je in dodatkov. Upravljal ga je Reiner Pilsz, poslovodja skupine Pilsz (enajsta uvodna izjava izpodbijane odločbe).
- 13 Da bi dosegli namen poslovanja, je skupno podjetje 29. avgusta 1990 z družbo Pilsz GmbH & Co. Construction KG, ki je pripadala skupini Pilsz (v nadaljevanju: Pilsz Construction), sklenilo splošno podjemno pogodbo za izgradnjo tovarne CD-jev na ključ za pavšalni znesek 235,525 milijona nemških mark (DEM). V te izdatke so bili vključeni tudi stroški komunalne opreme zemljišča, ocenjene na 7,5 milijona DEM (dvanajsta in dvajseta uvodna izjava izpodbijane odločbe).

- 14 Poleg tega sta družbenika skupnega podjetja 26. maja 1992 sklenila aneks k pogodbi, ki je določal povečanje obsega proizvodnje CD-jev in ovitkov za CD-je. Skupna vrednost potrebnih storitev in dobav se je zato povečala na 39 milijonov DEM (dvaindvajseta uvodna izjava izpodbijane odločbe).
- 15 Za financiranje teh investicij so skupno podjetje, Robotron in PBK najeli potrebna posojila pri konzorciju bank. Ta posojila so bila bodisi delno bodisi v celoti zavarovana z garancijami, ki sta jih dali Treuhandanstalt, javna agencija za financiranje privatizacije podjetij v nekdanji Nemški demokratični republiki (v nadaljevanju: THA), in dežela Bavarska. Poleg tega sta dežela Turingija in dežela Bavarska – zadnja prek Bayerische Landesanstalt für Aufbaufinanzierung, agencije dežele Bavarske za financiranje infrastrukture (v nadaljevanju: LfA) – skupnemu podjetju podelili subvencije in premije za investicije.
- 16 Na stopnji ustanovitve tovarne CD-jev v Albrechtsu je bilo lastništvo deležev, ki so predstavljali osnovni kapital skupnega podjetja, večkrat preneseno. Najprej so bili, ker je THA leta 1992 likvidirala Robotron, deleži skupnega podjetja v lasti te družbe prodani PBK. PBK je nato prenesla skoraj ves svoj delež skupnega podjetja na družbo Pilz GmbH & Co. Compact Disc KG, ki je bila tudi v skupini Pilz (v nadaljevanju: Pilz Compact Disc), tako da je skupno podjetje postalo hčerinska družba zadnje. Nazadnje je 24. novembra 1992, po tem prenosu in po prenosu sedeža družbe v Albrechts, skupno podjetje spremenilo ime družbe v Pilz Albrechts GmbH (v nadaljevanju: PA). To podjetje je bilo takoj po tem prenosu vključeno v sistem centraliziranega vodenja sredstev skupine Pilz (trinajsta in štirinajsta uvodna izjava izpodbijane odločbe).

2. Stopnja prestrukturiranja (od l. 1993 do l. 1998)

- 17 Tovarna za proizvodnjo CD-jev je začela obratovati leta 1993. Že v samem začetku je imela velike težave in se je zelo zadolžila (petnajsta uvodna izjava izpodbijane odločbe).
- 18 Za odpravo tega stanja je bila 7. marca 1994 med skupino Pilz (skupaj s PA), bankami in osebami javnega prava (THA, LfA, Thüringer Industriebeteiligungsgesellschaft (v nadaljevanju: TIB) in Thüringer Aufbaubank (v nadaljevanju: TAB)), ki so sodelovale pri financiranju izgradnje tovarne CD-jev v Albrechtsu, sklenjen sporazum o sanaciji. V okviru tega sporazuma je bil velik del bančnih posojil, ki so bila odobrena za izgradnjo tovarne za proizvodnjo CD-jev, v celoti ali deloma povrnjen. Poleg tega je na podlagi sporazuma o sanaciji osnovni kapital PA pripadel TIB – v višini 98-odstotnega deleža – in TAB – v višini 2-odstotnega deleža – z retroaktivnim učinkom od 1. januarja 1994, kar je posledično pomenilo, da PA ni več pripadala skupini Pilz. Oktobra 1994 je ta družba tudi spremenila ime družbe v CDA Compact Disc Albrechts GmbH (v nadaljevanju: CD Albrechts) (petnajsta in sedemnajsta uvodna izjava izpodbijane odločbe). TAB in LfA sta v letih 1994 in 1995 odobrili več posojil družbi CD Albrechts.
- 19 Nemški organi so prav tako v letu 1994 opazili, da je bil velik del finančnih pomoči, ki so bile odobrene za izgradnjo tovarne CD-jev v Albrechtsu, preusmerjen, zlasti v okviru sistema centraliziranega vodenja sredstev znotraj skupine Pilz, v korist drugih družb te skupine. Poleg tega je bil 25. julija 1995 uveden stečajni postopek glede premoženja vseh družb skupine Pilz. Nazadnje je bil Reiner Pilz obsojen na zaporno kazen zaradi stečaja, ki je bil posledica goljufije, in zaradi drugih kaznivih dejanj (šestnajsta uvodna izjava izpodbijane odločbe).

3. Odkup nekaterih sredstev s strani MTDA

- 20 MTDA – hčerinska družba v stoddodni lasti družbe TIB, ki je zlasti dejavna na področju izdelave izjemno zmogljivih nosilcev podatkov, zlasti zapisljivih CD-jev (CD-ROM) in DVD-jev – je s prvim januarjem 1998 odkupila del sredstev, ki so bila v lasti družbe CD Albrechts, in sicer osnovna in kratkoročna sredstva, kratkoročno uporabljiva sredstva, tehnično znanje in izkušnje ter distribucijo (osemnajsta uvodna izjava izpodbijane odločbe).
- 21 Sočasno s tem nakupom je bila firma CD Albrechts spremenjena v firmo LCA Logistik Center Albrechts GmbH (v nadaljevanju: LCA) in firma MTDA v CDA Datenträger Albrechts GmbH (v nadaljevanju: CDA). Družba LCA pa je ostala lastnica zemljišča obrata, stavb, ki so stale na tem zemljišču, tehnične infrastrukture in logističnih naprav. Poleg tega sta družba LCA in družba CDA sklenili pogodbo o izmenjavi storitev, ki je zajemala na eni strani zakupno pogodbo z letno zakupnino v višini 800.000 DEM, in, na drugi strani, pogodbo o delu v vrednosti približno tri milijone DEM letno, ki je odvisna od obsega prodaje (devetnajsta uvodna izjava izpodbijane odločbe).
- 22 Družba LCA je nazadnje, 22. septembra 2000, podala predlog za uvedbo stečajnega postopka.

B – *Potek upravnega postopka*

- 23 Ker je Komisija iz časopisov ugotovila, da so nemški organi dodelili pomoči za gradnjo tovarne CD-jev v Albrechtsu, je oktobra 1994 od Zvezne republike Nemčije

zahtevala, naj ji posreduje informacije glede teh pomoči. Nato so si nemški organi in Komisija izmenjali veliko dopisov in organizirali so različne sestanke s Komisijo (prva, druga in tretja uvodna izjava izpodbijane odločbe).

- 24 Komisija je 17. julija 1998 z dopisom (v nadaljevanju: odločba o začetku) obvestila Zvezno republiko Nemčijo o svoji odločitvi, da v zvezi s temi pomočmi začne formalni postopek preiskave, določen v členu 88(2) ES. Temu dopisu je bil priložen vprašalnik za nemške organe. Odločba o začetku je bila objavljena v *Uradnem listu Evropskih skupnosti* z dne 15. decembra 1998 (Obvestilo Komisije, naslovljeno na podlagi člena [88(2)] ES drugim državam članicam in drugim zainteresiranim osebam, o pomoči, ki jo je dodelila nemška vlada za ustanovitev CD Albrechts GmbH, Turingija (nekdanja [s]kupina Pilz, Bavarska), UL C 390, str. 7).
- 25 Nemški organi so se na odločbo o začetku odzvali s pošiljanjem različnih dopisov, ki so vsebovali dodatne informacije. Ponovno so bili organizirani različni sestanki med temi organi in predstavniki Komisije.
- 26 Komisija je vseeno, ker je presodila, da posredovane informacije niso zadosten odgovor na njena vprašanja, v dopisu z dne 22. julija 1999 zahtevala, naj se ji odgovori najpozneje do 31. avgusta 1999. Nemški organi so, potem ko so z dopisom z dne 28. julija 1999 zaprosili za podaljšanje roka in po ponovnem sestanku s predstavniki Komisije 23. septembra 1999 v Bruslju, izročili dodatne informacije.

- 27 Poleg tega sta družbi CDA in Point Group Ltd, konkurentka CDA, po izteku roka, določenega v odločbi o začetku, priglasili svojo udeležbo kot zainteresirani stranki in sta Komisiji predložili pripombe.
- 28 Nazadnje, Komisija je 21. junija 2000 s sprejetjem izpodbijane odločbe končala postopek.

C – Ugotavljanje dejstev in pravna presoja

- 29 Komisija je ločeno presodila finančne pomoči, ki jih je Zvezna republika Nemčija dodelila na stopnji ustanovitve, stopnji prestrukturiranja in na koncu v okviru odkupa določenih sredstev družbe CD Albrechts s strani družbe MTDA.

1. Finančna pomoč Zvezne republike Nemčije na stopnji ustanovitve

- 30 V izpodbijani odločbi je Komisija identificirala pet finančnih pomoči, ki so bile dodeljene na stopnji ustanovitve. V sinoptični tabeli, predstavljeni v dvaintrideseti uvodni izjavi izpodbijane odločbe, jih je opisala tako:

	Vrsta pomoči	Znesek v milijonih DEM	Upravičenec	Dodeljena s strani	Leto	Pravna podlaga
1	Garancija za dobro izvedbo v višini 100 % (najprej 80 %), jamstvo v višini 52,7 milijona DEM	54,7	PBK	LfA	1991	Zakon o dajanju garancij in državnih jamstev svobodne dežele Bavorske
2	Subvencije in davčne ugodnosti za investiranje	19,42	Entreprise commune	LfA	1991/1992	Naloga v javnem interesu „Izboljšanje deželne gospodarske strukture“, zakon o davčnih ugodnostih za investiranje
3	Odpoved terjatvi	3,0	PBK	LfA	1994	Neobstoječa
4	Jamstvo v višini 100 %	190,0	Robotron, skupno podjetje	THA	199[2]	Program THA
5	Subvencije in davčne ugodnosti za investiranje	63,45	Skupno podjetje; od 24. 11. 1992, PA	Turingija	od 1991 do 1993	Naloga v javnem interesu „Izboljšanje deželne gospodarske strukture“, zakon o davčnih ugodnostih za investiranje
Skupaj		330,57				

- 31 Iz te razpredelnice izhaja, prvič, da je leta 1992 THA dala za znesek 190 milijonov DEM garancijo v višini 100 %, kar je pokrivalo večji del bančnih posojil, ki so bili odobreni družbi Robotron in skupnemu podjetju. Komisija meni, da je treba to garancijo šteti za državno pomoč, ki ni združljiva s skupnim trgom, ker ni bila dodeljena v skladu s pogoji iz programov pomoči, ki jih je odobrila Komisija v dopisu SG(91) D/17825 z dne 26. septembra 1991 (v nadaljevanju: prvi program THA) in v dopisu SG(92) D/17613 z dne 8. decembra 1992 (v nadaljevanju: drugi program THA). Vseeno meni, da ker je od 190 milijonov DEM, ki so bili najprej zajeti z garancijo, THA dejansko zanjo plačala le znesek 120 milijonov DEM, je treba povrniti le ta znesek.
- 32 Drugič, Komisija je ugotovila, da je dežela Turingija do 31. decembra 1993 skupnemu podjetju, pozneje PA, na podlagi „Investitionszulagengesetz“ (zakon o davčnih ugodnostih za investiranje) in dvajsetega in enaindvajsetega „Rahmenpläne der Gemeinschaftsaufgabe ‚Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur‘“ (okvirna programa, sprejeta za leti 1992 in 1993, na podlagi zakona z dne 6. oktobra 1969 o nalogi v javnem interesu „Izboljšanje deželne gospodarske strukture“, v nadaljevanju: program TIC), dodelila subvencije in premije za investicije v skupnem znesku 63,45 milijona DEM. Vendar je bila po mnenju Komisije ta regionalna pomoč nepravilno dodeljena na podlagi naloge v javnem interesu in zakona o davčnih ugodnostih za investiranje ter mora biti zato, ker ni združljiva s skupnim trgom, povrnjena. Ob upoštevanju odločbe dežele Turingije, da se odredi vračilo zneska 32,5 milijona DEM, Komisija meni, da mora biti znesek 30,95 milijona DEM še izterjan.
- 33 Tretjič, Komisija je ugotovila, da je v letih 1991 in 1992 dežela Bavarska prek LfA skupnemu podjetju dodelila subvencije in premije za investicije v skupnem znesku 19,42 milijona DEM. Vendar, ker so bile te subvencije in premije preusmerjene v korist družb skupine Pilsz, Komisija meni, da so bile nepravilno dodeljene na podlagi programa TIC in zakona o davčnih ugodnostih za investiranje. Po mnenju Komisije gre zato za pomoči, ki so nezdružljive s Pogodbo ES.

- 34 Četrtrič, Komisija je ugotovila, da je dežela Bavarska zagotovila – z uporabo „Richtlinien für die Übernahme von Staatsbürgschaften im Bereich der gewerblichen Wirtschaft“ (smernice, ki urejajo zagotovitev državnih jamstev v sektorju industrije, objavljene s sporočilom L 6511-1/7 – 43358 bavarskega finančnega ministra z dne 7. avgusta 1973, v nadaljevanju: ureditev dodelitve jamstev s strani dežele Bavarske) – garancijo, ki se je z 80 % povečala na 100 % za bančna posojila v skupnem znesku 54,7 milijona DEM, ki jih je končno prejela PBK. Po mnenju Komisije nemški organi kljub zahtevi za podatke, navedeni v odločbi o začetku preiskave, niso predložili dovolj natančnih podatkov, ki bi omogočili odpravo njenih dvomov v zvezi z zakonitostjo operacij glede garancij, ki jih je dala dežela Bavarska (LfA). Poleg tega, ob upoštevanju dejstva, da zadevna pomoč ni služila financiranju investicij, temveč je bila preusmerjena, Komisija meni, da je treba to garancijo šteti kot nedopustno.
- 35 Petič, Komisija je menila, da odpoved terjatvi s strani LfA, v višini 3 milijonov DEM, ki je nastala v razmerju do PBK zaradi plačila tega zneska bankam iz naslova garancije, navedene v točki 34, pomeni državno pomoč. Po njenem mnenju je ta pomoč nezdržljiva s skupnim trgom, ker je bila dodeljena brez pravne podlage.
- 36 Komisija je glede na te ugotovitve sklenila, da je Zvezna republika Nemčija med stopnjo ustanovitve tovarne CD-jev v Albrechtsu, s kršitvijo člena 88(3) ES, dodelila državne pomoči v skupnem znesku 260,57 milijona DEM. Te pomoči sestavljajo pomoči dežele Turingije v višini 63,45 milijona DEM, LfA v višini 77,12 milijona DEM (54,7 milijona DEM v obliki garancije, 19,42 milijona DEM v obliki premij za investicije in 3 milijone DEM v obliki odpovedi terjatvi) ter THA v višini 120 milijonov DEM.
- 37 Po mnenju Komisije so te pomoči nedopustne predvsem zato, ker so dajale prednost družbam, ki so bile del skupine Pilz in ker so bile zato zlorabljene v smislu člena 88(2) ES.

2. Finančne pomoči, dodeljene med stopnjo prestrukturiranja

38

Komisija je v izpodbijani odločbi navedla in kot pomoč opredelila dvanajst finančnih pomoči, ki so bile dodeljene med stopnjo prestrukturiranja podjetja. V sinoptični tabeli, predstavljeni v devetintrideseti uvodni izjavi izpodbijane odločbe, so te pomoči predstavljene:

	Vrsta pomoči	Znesek v milijonih DEM	Upravičenec	Dodeljena s strani	Datum	Pravna podlaga
1	Posojilo	25,0	PA	TAB	Oktober 1993	Neobstoječa
2	Posojilo	20,0	PA	TAB	Marec 1994	Neobstoječa
3	Nakupna cena	3,0	PBK	TIB	Marec 1994	Neobstoječa
4	Subvencija	12,0	PA	TIB	Marec 1994	Neobstoječa
5	Osnovni kapital	33,0	PA	TIB (98 %) TAB (2 %)	Marec 1994	Neobstoječa
6	Posojilo	2,0	PA	LfA	Marec 1994	Neobstoječa
7	Posojilo družbenika	3,5	PA	TIB	April 1994	Neobstoječa
8	Posojilo	15,0	Skupina Pilz	LfA	Junij 1994	Neobstoječa
9	Posojilo	15,0	CD Albrechts	TAB	Oktober 1994	Neobstoječa
10	Posojilo	7,0	CD Albrechts	LfA	December 1994	Neobstoječa
11	Posojilo	9,5	CD Albrechts	TAB	Januar 1995	Neobstoječa
12	Obresti	21,3			Od konca leta 1993	
Skupaj		166,3				

- 39 Prvič, Komisija je ugotovila, da je TAB oktobra 1993 družbi PA odobrila posojilo v višini 25 milijonov DEM za zapolnjevanje vrzeli sredstev te družbe, da pa so ta sredstva neposredno prejele, prek sistema centraliziranega vodenja sredstev skupine Pilz, druge družbe te skupine.
- 40 Drugič, Komisija je ugotovila, da je TAB marca 1994 družbi PA odobrila posojilo v višini 20 milijonov DEM za vračilo bančnih posojil, za katera je jamčila THA, da pa so tudi ta sredstva prek sistema centraliziranega vodenja sredstev neposredno prejele družbe iz skupine Pilz.
- 41 Tretjič, Komisija je ugotovila, da je TIB marca 1994 družbi PBK plačala znesek 3 milijonov DEM za nakup deležev družbe PA, ki so bili v lasti te družbe.
- 42 Četrtrič, Komisija je ugotovila, da je TIB marca 1994 dodelila subvencijo v obliki podpore sredstvom družbe PA, v skupnem znesku 12 milijonov DEM.
- 43 Petič, Komisija je ugotovila, da sta TIB in TAB marca 1994 pridobili 98 % oziroma 2 % družbenega kapitala družbe PA, kar pomeni znesek 33 milijonov DEM.
- 44 Šestič, Komisija je ugotovila, da je dežela Bavarska marca 1994 družbi PA prek LfA odobrila posojilo v višini 2 milijonov DEM.

- 45 Sedmič, Komisija je ugotovila, da je TIB aprila 1994 družbi PA odobrila posojilo družbenika v višini 3,5 milijona DEM.
- 46 Osmič, Komisija je ugotovila, da je LfA junija 1994 skupini Pilz odobrila posojilo za obratovanje v višini 15 milijonov DEM, ki bi moral služiti kot začasna rešitev, preden bi se našel nekdo, ki bi prevzel tovarno CD-jev v Albrechtsu.
- 47 Devetič, Komisija je ugotovila, da je TAB oktobra 1994 tovarni CD-jev Albrechtsu odobrila posojilo v višini 15 milijonov DEM. Opozorila je, da so, kljub temu da so bila nakazana družbi CD Albrechts, ta sredstva služila za opravljanje storitev v podjetjih skupine Pilz, storitev, ki jih ta podjetja niso nikoli plačala, tako da so bila v prednosti zgolj ta podjetja.
- 48 Desetič, Komisija je ugotovila, da je dežela Bavarska decembra 1994 družbi CD Albrechts prek LfA odobrila novo posojilo v višini 7 milijonov DEM.
- 49 Enajstič, Komisija je ugotovila, da je TAB januarja 1995 družbi CD Albrechts odobrila posojilo v višini 9,5 milijona DEM.
- 50 Dvanajstič, Komisija je ugotovila, da sta v skladu s podatki nemških organov družbi PA in CD Albrechts pridobili ugodnosti v obliki obresti v znesku 21,3 milijona DEM v obdobju od konca 1993 do 1998.

- 51 Po mnenju Komisije je treba dvanajst zgoraj opisanih finančnih pomoči, v skupnem znesku 166,3 milijona DEM šteti za nezakonite državne pomoči, ki so nezdržljive s skupnim trgov. Ker so namreč te pomoči dajale ugodnosti TIB in TAB, potem ko sta ti družbi prevzeli ekonomsko odgovornost tovarne CD-jev v Albrechtsu, ki bi jih lahko dodelila le Komisija na podlagi člena 87(3)(c) ES in v skladu s Smernicami za reševanje in prestrukturiranje. Po mnenju komisije pa je očitno, da navedene pomoči niso v skladu s temi smernicami, ker iz podatkov, ki jih ima na voljo, ni mogoče ugotoviti, da so bile dodeljene v okviru trajnega načrta za prestrukturiranje, ki vsebuje konkretne notranje ukrepe, ki Komisiji omogočajo, da ugotovi sanacijo v razumnem roku donosnosti in dolgotrajne trdnosti podjetja. Poleg tega noben zasebni prevzemnik ni pokazal zanimanja za odkup sedanjih družb LCA in CDA, tako da zaradi neobstoja zasebne udeležbe ni mogoče določiti, ali je pomoč sorazmerna stroškom prestrukturiranja.

3. *Vračilo pomoči*

- 52 Komisija je na podlagi člena 14(1) Uredbe št. 659/1999 odločila, da mora Zvezna republika Nemčija zahtevati vračilo nezakonite in s skupnim trgov nezdržljive pomoči, ki je bila dodeljena med stopnjo ustanovitve in med stopnjo prestrukturiranja tovarne CD-jev v Albrechtsu.
- 53 Poleg tega je Komisija za zagotovitev spoštovanja njene odločbe in za izničenje vsakega izkrivljanja konkurence poudarila, da mora v primeru, ko je to treba, zahtevati, naj postopek za vračilo ni omejen samo na prvotnega naslovnika pomoči, ampak se razširi na podjetje, ki nadaljuje njegovo dejavnost s prenesenimi proizvodnimi sredstvi. Navedla je, da za presojo, ali podjetje dejansko zasleduje dejavnost prvotnega naslovnika pomoči, upošteva določeno število elementov, med katerimi so predmet prenosa, nabavna cena, identiteta družbenikov in lastnikov

starega podjetja in podjetja prevzemnika, datum izvršitve prenosa in njegov tržni značaj. Komisija je presodila, da sta se v tem primeru družbi LCA in CDA zagotovo okoristili s pomočjo, ki je bila prej dodeljena družbi PBK, skupnemu podjetju in družbi PA, ker sta uporabljali dele sredstev in infraskrukture teh podjetij, da sta nadaljevali dejavnost. Zato je odločila, da morajo družba LCA, družba CDA in vsa druga podjetja, ki so jim bila ali bodo prenesena sredstva skupnega podjetja, družbe PA ali družbe PBK, vrniti te pomoči, ker morajo ta podjetja šteti za „prejemnike“ teh pomoči.

4. Izrek izpodbijane odločbe

54 Komisija je glede na to presojo sprejela ta izrek:

„Člen 1

1. Državna pomoč, ki jo je [Zvezna republika] Nemčija dala na razpolago [družbi PBK, skupnemu podjetju in družbi PA] za izgradnjo, obratovanje in konsolidacijo tovarne CD-jev v Albrechtu (Turingija), je bila v višini 260,57 milijona DEM uporabljena v drugih sektorjih skupine Pilsz.

Državna pomoč je sestavljena iz pomoči [dežele] Turingije v višini 63,45 milijona DEM, pomoči [LfA] v skupni višini 77,12 milijona DEM in pomoči THA v višini 120 milijonov DEM.

Do zlorabe je prišlo, ker se je pomoč zlorabljala v smislu člena 88(2) [...] ES. Zato pomoč ni združljiva s Pogodbo ES.

2. V skladu s členom 87(1) [...] ES, pomoč v skupni višini 166,3 milijona DEM, namenjena za prestrukturiranje [družbe CD Albrechts,] ni združljiva z določbami Pogodbe ES.

Člen 2

1. [Zvezna republika] Nemčija sprejme vse potrebne ukrepe, da prejemnik vrne pomoč, navedeno v členu 1 in dano na razpolago nezakonito.

2. Izterjava se izvrši v skladu z nacionalnimi postopki. Skupaj z zneski se izterjajo tudi obresti od datuma nakazila pomoči prejemniku do njenega dejanskega vračila. Te obresti se izračunajo na podlagi referenčne obrestne mere, ki se uporablja za izračun ekvivalenta dotacije za regionalne pomoči.

3. V smislu tega člena beseda ‚prejemnik‘ označuje [CDA] in [LCA] ter tudi vsa druga podjetja, ki so jim bila ali bodo prenesena sredstva in/ali infrastruktura [družbe PBK, skupnega podjetja ali družbe PA] z namenom, da bi se obšla izvršitev te odločbe [...]

Postopek in predlogi strank

- 55 Družba CDA je 10. oktobra 2000 v sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje vložila tožbo za razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe. Ta tožba je bila vpisana pod številko T-318/00.
- 56 S sklepom predsednika tretjega razširjenega senata Sodišča prve stopnje z dne 28. maja 2001 je bila Zvezni republiki Nemčiji dovoljena intervencija v podporo predlogom družb CDA in ODS Optical Disc Service GmbH (v nadaljevanju: ODS), konkurenčnemu podjetju CDA, je bila dovoljena intervencija v podporo predlogom Komisije.
- 57 Družba ODS in Zvezna republika Nemčija sta intervencijsko vlogo vložili 29. avgusta oziroma 3. septembra 2001. Dežela Turingija in Komisija sta stališča glede intervencijskih vlog družbe ODS in Zvezne republike Nemčije vložili 24. oktobra 2001.
- 58 Sodišče prve stopnje (tretji razširjeni senat) je s sklepom z dne 30. septembra 2002 odločilo, da prekine postopek do izreka sodbe Sodišča v zadevah Italija proti Komisiji (C-328/99) in SIM 2 Multimedia proti Komisiji (C-399/00). Sodišče prve stopnje je na podlagi sodbe v teh združenih zadevah, izrečene 8. maja 2003, stranke pozvalo, naj predložijo stališča o nadaljevanju te tožbe. Ta stališča so bila vložena 23. in 24. junija 2003.
- 59 Na podlagi poročila sodnika poročevalca je Sodišče prve stopnje pozvalo stranke, naj predložijo stališča o možnosti morebitne združitve te tožbe s tožbo z istim

predmetom, ki jo je vložila družba CDA in je bila v sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje evidentirana pod številko T-324/00. Po prejemu stališč strank sta bili zadevi združeni s sklepom z dne 8. marca 2004 za namene obravnave in izreka sodbe.

- 60 Na podlagi poročila sodnika poročevalca je Sodišče prve stopnje odločilo, da začne ustni postopek, ter na podlagi ukrepov procesnega vodstva iz člena 64 Poslovnika Sodišča prve stopnje stranke pozvalo, naj predložijo določene dokumente, in jim postavilo pisna vprašanja.
- 61 Stranke so na obravnavi 5. maja 2004 podale ustne navedbe in odgovorile na vprašanja, ki jih je postavilo Sodišče prve stopnje.
- 62 S sklepom z dne 23. julija 2004 sta bili zadevi T-318/00 in T-324/00 razdruženi za namene izreka sodbe.
- 63 Dežela Turingija Sodišču prve stopnje predlaga, naj:

- razglasi ničnost izpodbijane odločbe;

- podredno razglasi za ničnega člen 1(1) izpodbijane odločbe v delu, v katerem razglša za nezdružljivo s skupnim trgov pomoč, nakazano skupnemu podjetju in družbi PA, in razglasi za nična člen 1(2) in člen 2(3) izpodbijane odločbe;

— Komisiji naloži plačilo stroškov.

⁶⁴ Zvezna republika Nemčija, intervenientka, Sodišču prve stopnje predlaga, naj:

— razglasi ničnost izpodbijane odločbe.

⁶⁵ Komisija ob sodelovanju družbe ODS Sodišču prve stopnje predlaga, naj:

— zavrne tožbo;

— deželi Turingiji naloži plačilo stroškov.

Pravo

I – Uvodne ugotovitve

⁶⁶ Dežela Turingija v podporo tožbi navaja več tožbenih razlogov, ki se nanašajo na kršitev načela spoštovanja pravic obrambe, napačno ugotovitev nekaterih dejstev, kršitev obveznosti obrazložitve, kršitev členov 87 ES in 88 ES ter njihovih izvedbenih

določb, kršitev načela sorazmernosti in nazadnje kršitev načela pravne varnosti in „načela gotovosti“.

- 67 Sodišče prve stopnje bo najprej preučilo tožbene razloge, navedene v podporo predlogom za razglasitev ničnosti člena 1 izpodbijane odločbe. Nato bo preučilo tožbene razloge v zvezi z odredbo o vračilu iz člena 2 izpodbijane odločbe.

II – Zakonitost člena 1 izpodbijane odločbe

- 68 Dežela Turingija v bistvu trdi, da je člen 1 izpodbijane odločbe nezakonit, ker presoja Komisije o različnih finančnih pomočeh, ki so bile dodeljene v okviru projekta tovarne CD-jev v Albrechtsu, temelji na napačnih ugotovitvah dejanskega stanja, je v nasprotju s členom 87(1) ES in členom 88(2) ES ter ne izpolnjuje obveznosti obrazložitve.

- 69 Zato je treba zaporedoma za vsako finančno pomoč, navedeno v tabelah, natisnjenih v točkah 30 in 38 zgoraj, preučiti tožbene razloge, ki jih navaja dežela Turingija.

- 70 Vendar Sodišče prve stopnje meni, da je treba najprej preučiti trditev dežele Turingije, da naj Komisija ne bi bila upravičena opreti se na podatke, ki jih je imela ob sprejetju izpodbijane odločbe.

A – Možnost sprejetja izpodbijane odločbe na podlagi razpoložljivih podatkov

1. Trditve strank

71 Dežela Turingija meni, da Komisija v obravnavanem primeru ni bila upravičena sprejeti izpodbijane odločbe na podlagi podatkov, ki jih je imela ob sprejetju izpodbijane odločbe. Najprej opozarja, da lahko Komisija, kot izhaja iz člena 13(1), druga poved, Uredbe št. 659/1999 in ustaljene sodne prakse, sprejme odločbo na podlagi razpoložljivih podatkov samo, če država članica ni odgovorila ali je samo nepopolno odgovorila na odredbo o predložitvi podatkov, ki jo je zato Komisija naslovila nanjo (sodbi Sodišča z dne 14. februarja 1990 v zadevi Francija proti Komisiji, imenovana „Boussac“, C-301/87, Recueil, str. I-307, točki 19 in 22, in z dne 13. aprila 1994 v združenih zadevah Nemčija in Pleuger Worthington proti Komisiji, C-324/90 in C-342/90, Recueil, str. I-1173, točka 26). Opozarja tudi, da čeprav morajo nacionalni organi Komisiji predložiti vse upoštevne podatke za zagotovitev nadzora državnih pomoči, mora ta, kolikor je mogoče, razjasniti dejstva. Po njenem mnenju to pomeni, da Komisija jasno in natančno obvesti nacionalne organe o vseh podatkih, ki jih potrebuje pri svoji nalogi, in sprejme odločbo na podlagi razpoložljivih podatkov samo v izjemnih primerih, ko kljub zahtevam ne dobi zahtevanih pojasnil. Dežela Turingija v obravnavanem primeru meni, da so nemški organi odgovorili na različne zahteve za informacije Komisije in zlasti na vprašanja, navedena v prilogi k odločbi o začetku postopka. Opozarja namreč, da se razen ene izjeme vprašanja, navedena v pisnem opominu z dne 22. julija 1999, ne ujemajo z vprašanji, navedenimi v prilogi k odločbi o začetku postopka, kar po njenem mnenju dokazuje, da je postopek medtem napredoval. Po njenem mnenju, če bi Komisija menila, da so odgovori na vprašanja, navedena v prilogi k odločbi o začetku postopka, nezadostni, bi morala to natančno navesti v dopisu z dne 22. julija 1999. Zato dežela Turingija meni, da Komisija, ker od nemških organov ni zahtevala takih pojasnil, ni bila upravičena sprejeti izpodbijane odločbe na podlagi razpoložljivih podatkov.

72 Komisija ob sodelovanju družbe ODS izpodbija trditev dežele Turingije.

2. Presoja Sodišča prve stopnje

73 Iz sodne prakse izhaja, da je Komisija pooblaščenca, da sprejme odločbo na podlagi razpoložljivih podatkov, kadar država članica ne izvršuje svoje obveznosti sodelovanja in zavrača predložitev podatkov, ki jih je zahtevala Komisija za preučitev združljivosti pomoči s skupnim trgom (sodbi Boussac, navedena v točki 71 zgoraj, točka 22, in Nemčija in Pleuger Worthington proti Komisiji, navedena v točki 71 zgoraj, točka 26). Preden sprejme tako odločbo, mora Komisija vendarle zadostiti določenim procesnim zahtevam. Zlasti mora državi članici naložiti, naj ji v določenem roku predloži vse dokumente, informacije in podatke, ki so potrebni za preučitev, ali je pomoč združljiva s skupnim trgom. Komisija ima pravico končati postopek in sprejeti odločbo o združljivosti ali nezdružljivosti pomoči s skupnim trgom na podlagi razpoložljivih podatkov samo, če država članica kljub odredbi Komisije ne predloži zahtevanih podatkov (sodba Boussac, navedena v točki 71 zgoraj, točki 19 in 22). Te zahteve so povzete in izražene v členih 5(2), 10(3) in 13(1) Uredbe št. 659/1999.

74 Z vidika teh načel je treba ugotoviti, ali je bila Komisija v obravnavanem primeru upravičena sprejeti izpodbijano odločbo ob upoštevanju samo podatkov, ki jih je imela junija 2000.

75 Najprej je treba spomniti na potek upravnega postopka v tej zadevi.

76 Ta postopek se je začel oktobra 1994 z dopisom nemškimi organom. Komisija je v tem dopisu zahtevala od nemških organov, naj ji pošljejo podatke o državni pomoči, odobreni za gradnjo tovarne CD-jev v Albrechtsu. Nemški organi so odgovorili z dopisom z dne 9. novembra 1994, v katerem so priglasili pomoč dežele Turingije in dežele Bavarske za skupno podjetje in skupino Pilz. Komisija je z dopisom z dne 15. novembra 1994 zahtevala natančnejše informacije o tej pomoči. Nemški organi so odgovorili z dopisom z dne 3. marca 1995, v katerem so priglasitev dopolnili s priglasitvijo novih pomoči, ki so jih odobrile THA ter deželi Turingija in Bavarska. Ker so bile te pomoči že dodeljene, jih je Komisija evidentirala pod številko NN 54/95 (druga uvodna izjava izpodbijane odločbe). Komisija je v dopisih z dne 1. avgusta in 16. oktobra 1995 ter 25. novembra 1996 postavila dodatna vprašanja, na katera so nemški organi odgovorili z dopisi z dne 22. avgusta in 25. avgusta 1995, 18. januarja 1996 in 17. aprila 1997. 3. februarja ter 22. in 23. septembra 1997 so se v Bruslju in Erfurtu srečali predstavniki Komisije in nemških organov. Ti so z dopisom z dne 20. januarja 1998 predložili povzetek pripomb po srečanju s predstavniki Komisije (tretja uvodna izjava izpodbijane odločbe).

77 Ker je Komisija po predhodni preučitvi podatkov, ki so jih poslali nemški organi, menila, da sporni ukrepi vzbujajo resne dvome glede združljivosti s skupnim trgovom, je 17. julija 1998 sprejela odločbo o začetku postopka.

78 S to odločbo je poleg tega Zvezni republiki Nemčiji naložila, naj „ji v enem mesecu od prejema [navedene odločbe] predloži vse dokumente, informacije in podatke, ki so potrebni za preučitev, ali je pomoč združljiva s členom [87 ES]“. Odločbi o začetku postopka je priložila prilogo s sedmimi vprašanji.

- 79 Zvezna republika Nemčija je z dopisom z dne 26. avgusta 1998 odgovorila na odločbo o začetku postopka. 15. oktobra 1998 je bilo v Bruslju novo srečanje predstavnikov Komisije in nemških organov. Z dopisom z dne 11. novembra 1998 so nemški organi poslali dodatne podatke.
- 80 Ker je Komisija menila, da so poslani podatki nezadostni, je z dopisom z dne 4. marca 1999 ponovno naložila nemškemu organom, naj ji predložijo potrebne podatke in zlasti odgovorijo na vprašanja, priložena odločbi o začetku postopka.
- 81 Nemški organi so odgovorili z dopisi z dne 30. marca, 1. aprila in 16. aprila 1999, v katerih so sporočili dodatne podatke.
- 82 Komisija je kljub temu menila, da te informacije še vedno niso zadosten odgovor na vprašanja v prilogi k odločbi o začetku postopka (predvsem vprašanja od 3 do 7 v prilogi). Zato je v dopisu z dne 22. julija 1999 zahtevala, naj se ji odgovori pošljejo najpozneje do 31. avgusta 1999. Poleg tega je od Zvezne republike Nemčije zahtevala, naj ji predloži dodatne podatke in dokumente.
- 83 Potem ko so nemški organi v dopisu z dne 28. julija 1999 zahtevali podaljšanje roka, ki ga je določila Komisija, in se ponovno srečali z njenimi predstavniki 23. septembra 1999 v Bruslju, so poslali dodatne podatke 28. septembra in 19. oktobra 1999.

- 84 Nazadnje, Komisija je izpodbijano odločbo sprejela 21. junija 2000.
- 85 Kar zadeva trditev dežele Turingije, da naj bi nemški organi poslali vse zahtevane podatke, tako da Komisija ni bila upravičena opreti se na razpoložljive podatke, je treba najprej ugotoviti, da je iz poteka upravnega postopka jasno razvidno, da je Komisija upoštevala procesne zahteve, določene v sodni praksi in predvidene v Uredbi št. 659/1999. Komisija je namreč Zvezni republiki Nemčiji trikrat naložila, naj ji predloži potrebne podatke za presojo združljivosti spornih pomoči s skupnim trgom.
- 86 Poleg tega v nasprotju s trditvijo dežele Turingije iz dopisa z dne 22. julija 1999 ne izhaja, da so nemški organi odgovorili na vsa vprašanja, razen na eno. Nasprotno, Komisija je v tem dopisu od nemških organov spet zahtevala, naj odgovorijo na vprašanja od 3 do 7 v prilogi k odločbi o začetku postopka.
- 87 Nato, dežela Turingija ni dokazala, da so nemški organi izčrpno odgovorili na vsa vprašanja, ki jih je Komisija postavila v prilogi k odločbi o začetku postopka. Predvsem ni dokazala, da so ti organi predložili natančen seznam pomoči, ki so bile dodeljene od leta 1991, kar je Komisija sicer večkrat zahtevala. Prav tako ni dokazala, da so ti organi odgovorili na vprašanje o obstoju morebitnih načrtov prestrukturiranja. Poleg tega je iz spisa razvidno, da so ti organi samo nejasno odgovorili na vprašanje o opisu transakcij, sklenjenih pri prevzemu skupnega podjetja s strani TAB in TIB, in vprašanje o opisu okoliščin in pogojev odpovedi posojilom s strani zasebnih bank leta 1994.

88 V zvezi s tem je treba tudi opozoriti, da v skladu s členom 6(1) Uredbe št. 659/1999 „[o]dločba o začetku formalnega postopka preiskave vsebuje povzetek bistvenih dejanskih in pravnih vprašanj, vključuje predhodno presojo Komisije o značaju pomoči predlaganega ukrepa in izpostavi dvome o njegovi združljivosti s skupnim trgovom“. S to odločbo in njeno objavo v *Uradnem listu Evropske unije* so država članica in druge zainteresirane stranke obveščene o dejstvih, na podlagi katerih namerava Komisija utemeljiti odločbo. Iz tega izhaja, da morajo stranke, če menijo, da so določena dejstva iz odločbe o začetku formalnega postopka preiskave napačna, o tem seznaniti Komisijo med upravnim postopkom, ker sicer tvegajo, da teh dejstev ne bodo mogle več izpodbijati v sodnem postopku (v tem smislu glede države članice glej sodbo Sodišča z dne 14. septembra 1994 v združenih zadevah Španija proti Komisiji, od C-278/92 do C-280/92, Recueil, str. I-4103, točka 31). Vendar se Komisija v skladu z načeli sodne prakse in zakonodaje, navedenimi v točki 73 zgoraj, in kadar nima nasprotujočih si podatkov zadevnih strank, lahko opre na dejstva, čeprav ta niso pravilna, s katerimi razpolaga ob sprejetju končne odločbe, če so bili upoštevni dejanski elementi predmet odredbe Komisije o predložitvi potrebnih podatkov, ki je bila naslovljena na državo članico. Če Komisija ne zahteva od države članice predložitve podatkov o dejstvih, na katera se namerava opreti, posledično ne more upravičiti morebitnega napačno ugotovljenega dejanskega stanja z utemeljitvijo, da se je ob sprejemanju odločbe, s katero se konča formalni postopek preiskave, lahko oprla samo na podatke, ki so ji bili takrat na voljo.

89 V nasprotju s trditvijo dežele Turingije Komisija kljub temu ni izvzeta iz sodnega nadzora, kar zadeva ugotovitev dejstev. Če je država članica v celoti izpolnila obveznost poslati vse podatke, ki jih zahteva Komisija, bo namreč brez vsakih težav na podlagi podatkov, ki jih je poslala v postopku, dokazala, da ji ni mogoče pripisati morebitnih napačnih ugotovitev dejanskega stanja, navedenih v izpodbijani odločbi. Poleg tega, kadar Komisija sprejme odločbo na podlagi razpoložljivih podatkov o nekaterih dejstvih, ne da bi prav v zvezi s tem upoštevala procesne zahteve, priznane v sodni praksi in povzete v Uredbi št. 659/1999, lahko Sodišče prve stopnje izvaja nadzor v zvezi z vprašanjem, ali je upoštevanje teh dejstev lahko povzročilo napako pri presoji, ki razveljavlja zakonitost izpodbijane odločbe.

- 90 V okoliščinah, navedenih v točkah od 85 do 88 zgoraj, in ob upoštevanju predvsem treh odredb, ki jih je Komisija v upravnem postopku poslala deželi Turingiji, ta ni dokazala, da je Komisija v izpodbijani odločbi upoštevala dejstva, ne da bi upoštevala procesne zahteve v zvezi s tem. Zato je Komisija upravičeno ob sprejetju izpodbijane odločbe upoštevala podatke, ki jih je imela na voljo.
- 91 Ob upoštevanju zgornjega je treba zavriniti ta očitek.

B – *Poroštvo, ki ga je dežela Bavarska (LfA) dala družbi PBK*

1. Trditve strank

- 92 Prvič, dežela Turingija trdi, da je Komisija napačno ugotovila dejansko stanje, kar zadeva to pomoč. Poudarja namreč, da v nasprotju z ugotovitvijo Komisije v trideseti uvodni izjavi izpodbijane odločbe poroštvo dežele Bavarske, ki je prvotno pokrivalo 80 % bančnih posojil, odobrenih družbi PBK, ni bilo spremenjeno v poroštvo, ki pokriva 100 % posojil v skupnem znesku 54,7 milijona DEM. Predvsem opozarja, da znesek 54,7 milijona DEM, na katerega se sklicuje Komisija, ustreza bančni vrednosti posojil (brez obresti), za katera je dežela Bavarska dala poroštvo v višini 80 % ob sklenitvi sporazuma o prestrukturiranju marca 1994. Dežela Turingija namreč meni, da se v nasprotju z ugotovitvijo Komisije v izpodbijani odločbi dežela Bavarska ni strinjala, da bo dala 100-odstotno poroštvo za ta znesek. Prav nasprotno, v okviru sporazuma o prestrukturiranju se je skupni znesek posojil, za katera je dala poroštvo dežela Bavarska, zmanjšal po eni strani zaradi odpovedi bank vračilu posojil, zavarovanih s poroštvom, v višini 12 milijonov DEM in po drugi strani zaradi

različnih pomoči dežele Bavarske. Poudarja, da je dežela Bavarska (LfA) samo za preostali znesek, in sicer za 41,4 milijona DEM, dala poroštvo v višini 100 % in da je morala LfA leta 1995 izvršiti poroštvo v celoti s plačilom ustreznega zneska bankam. Poleg tega pojasnjuje, da je terjatev dežele Bavarske do skupnega podjetja v višini 41,4 milijona DEM na podlagi tega plačila in tudi druge terjatve dežele Bavarske do te družbe v višini 9 milijonov DEM nazadnje 7. novembra 1995 odkupila TAB v znesku 15 milijonov DEM. Po njenem mnenju je to terjatev TAB do skupnega podjetja v celoti povrnila družba CDA, potem ko je pridobila premoženje družbe LCA.

93 Dežela Turingija poudarja, da so nemški organi Komisiji poslali te podatke v upravnem postopku. Opozarja namreč, da je iz dopisov z dne 18. januarja 1996 in 30. marca 1999 jasno razvidno, da se poroštvo dežele Bavarske, ki je prvotno pokrivalo 80 % bančnih posojil, odobrenih družbi PBK, ni spremenilo v poroštvo, ki pokriva 100 % posojil v skupnem znesku 54,7 milijona DEM. Po njenem mnenju je bila odobritev tega domnevnega poroštva v višini 100 % v resnici pomoč na podlagi prvotnega poroštva in je poleg tega pokrivala samo preostali znesek v višini 41,4 milijona DEM. Po njenem mnenju se je Komisija neupravičeno vzdržala, da bi glede tega sprejela ugotovitev, čeprav je bil ta element odločilen, ker je bilo iz tega mogoče ugotoviti, da poroštvo v višini 100 %, ki ga je dala dežela Bavarska v okviru sporazuma o prestrukturiranju, ni bilo nova pomoč, ampak pomoč na podlagi obstoječe pomoči, dodeljene v okviru odobrene sheme pomoči.

94 Dežela Turingija poleg tega poudarja, da je iz teh informacij razvidno, da v nasprotju z ugotovitvijo Komisije v trideseti uvodni izjavi izpodbijane odločbe LfA ni nakazala zneska 54,7 milijona DEM, povečanega za 7 milijonov DEM, v okviru svoje pomoči na podlagi poroštva. Dežela Turingija namreč meni, da je LfA kvečjemu izplačala znesek 48,4 milijona DEM, ker je marca 1994 bankam plačala 3 milijone DEM in družbi PA odobrila dve posojili, vsako v višini 2 milijonov DEM – eno za vračilo posojil, zavarovanih s poroštvom, in drugo za zagotovitev plačila prihodnjih obresti na ta posojila –, leta 1995 pa jim je plačala 41,4 milijona DEM. Meni, da je razliko

med tem zneskom 48,4 milijona DEM in zneskom 54,7 milijona DEM, navedenim v trideseti uvodni izjavi izpodbijane odločbe, mogoče pojasniti predvsem s tem, da je Komisija nekatere zneske upoštevala dvakrat, in sicer prvič kot znesek, za katerega je poroštvo dala dežela Bavarska, in drugič kot znesek, ki ga je LfA nakazala na podlagi tega poroštva.

- 95 Drugič, dežela Turingija trdi, da je Komisija kršila člen 87(1) ES, ker je v uvodnih izjavah od 89 do 93 izpodbijane odločbe napačno sklepala, da sporno poroštvo zaradi spremembe v 100-odstotno poroštvo ne izpolnjuje več pogojev, določenih v predpisih o odobritvi poroštev s strani dežele Bavarske.
- 96 Nazadnje, dežela Turingija meni, da je Komisija kršila obveznost obrazložitve, ker ni obrazložila ugotovitve, da poroštvo dežele Bavarske ni v skladu z veljavnimi predpisi.
- 97 Komisija ob sodelovanju družbe ODS meni, da je treba vse trditve dežele Turingije, kar zadeva poroštvo dežele Bavarske, zavrniti kot neutemeljene.
- 98 Po eni strani zanika, da je napačno ugotovila dejstva, kar zadeva to poroštvo. Najprej opozarja, da nemški organi kljub odredbi, ki je bila naslovljena nanje, niso pojasnili dejstev v zvezi s to pomočjo. Opozarja namreč, da so nemški organi v dopisu z dne 30. marca 1999 povečanje poroštva z 80 na 100 % samo presodili kot „logično“, vendar niso navedli nobenega pojasnila v zvezi s tem. Zato meni, da je na podlagi sodbe Sodišča z dne 30. junija 1992 v zadevi Italija proti Komisiji, imenovani „Italgrani“ (C-47/91, Recueil, str. I-4145), upravičeno sprejela odločbo na podlagi

razpoložljivih podatkov. Komisija meni, da je bilo iz teh podatkov razvidno, da dejanska odobritev poročstva zaradi njegove spremembe ne izpolnjuje začetnih pogojev, določenih v predpisih o odobritvi poročstev s strani dežele Bavarske. Ugotavlja namreč, da bi se moralo poročstvo dežele Bavarske, ker je bilo v tej shemi pomoči, ki jo je Komisija predhodno odobrila, predvideno, da poročstvo lahko pokriva največ 80 % posojil, zmanjšati zaradi odpovedi bank vračilu posojil v višini 12 milijonov DEM. Poleg tega trdi, da niti nemški organi niti dežela Turingija niso mogli pojasniti povečanja zneska, zavarovanega s poročstvi, z 52,72 na 54,72 milijona DEM. Komisija nazadnje opozarja, da kljub domnevi, da dežela Turingija pravilno trdi, da se je zavarovano tveganje zgodilo, ko se je dežela Bavarska zavezala, da bo dala stoodstotno poročstvo za preostali znesek, ostaja dejstvo, da bi dežela Bavarska lahko pokrila novi upravičeni znesek samo v višini 80 %.

- 99 Po drugi strani Komisija meni, da dežela Turingija nepravilno trdi, da je kršila člen 87(1) ES in obveznost obrazložitve, kar zadeva pravno presojo poročstva dežele Bavarske.

2. Presoja Sodišča prve stopnje

- 100 Dežela Turingija izpodbija zakonitost člena 1 izpodbijane odločbe v delu, v katerem je kot državna pomoč, nezdružljiva s skupnim trgov, opredeljena finančna pomoč, ki jo je LfA dodelila v obliki poročstva za posojilo v višini 54,7 milijona DEM, zaradi napačno ugotovljenega dejanskega stanja, kršitve člena 87(1) ES in kršitve obveznosti obrazložitve.

- 101 V zvezi s tem je treba najprej preučiti, ali je Komisija napačno ugotovila dejansko stanje, ko je v trideseti uvodni izjavi izpodbijane odločbe ugotovila, da je bila „zaradi odobritve tako visokih regionalnih pomoči bančna vrednost posojila konzorcija bank, to je 65,85 milijona DEM, nazadnje določena na samo 54,7 milijona DEM“ in da je „LfA dala poroštvo za izpolnitev obveznosti, s katero je jamčila za 100 % tega zneska namesto prvotno predvidenih 80 %“.
- 102 Kot je bilo poudarjeno v točki 88 zgoraj, to velja samo, če dežela Turingija lahko dokaže, da je Komisija v upravnem postopku dobila potrebne podatke, na podlagi katerih je lahko popravila morebitno napačno ugotovitev dejstev, povzetih v odločbi o začetku postopka.
- 103 V zvezi s tem je treba spomniti, da je Komisija v točki 2.2.1, tretji pododstavek, odločbe o začetku postopka navedla, da je „dežela Bavarska za to posojilo dala poroštvo za izpolnitev obveznosti na podlagi dovoljene sheme pomoči“ in da je „to poroštvo pokrivalo 80 % zneska posojila, in sicer 52,72 milijona [DEM]“. V petem pododstavku te točke odločbe o začetku postopka je navedeno:
- „Ker je [PBK] v resnici prejela višje subvencije in premije za naložbe, kot je bilo predvideno, je bilo posojilo v višini 65,85 milijona [DEM], ki ga je odobril konzorcij bank, nakazano samo v višini 54,7 milijona [DEM]. Zato je dežela Bavarska leta 1994 spremenila svoje poroštvo, ki se je prvotno nanašalo na 80 % zneska posojila (52,72 milijona [DEM]), v stoo odstotno poroštvo (54,7 milijona [DEM]) [...]“
- 104 Nazadnje, pri začasni presoji pomoči je v odločbi o začetku postopka navedeno, da „Komisija resno dvomi, da ukrepi, sprejeti v okviru tega poroštva, torej njegova sprememba v stoo odstotno poroštvo za izpolnitev obveznosti in povečanje zneska

52,72 milijona [DEM], zavarovanega s poroštvom, na 54,7 milijona [DEM], spadajo [v odobreno shemo pomoči]“ (točka 3.1.1, prvi pododstavek, izpodbijane odločbe).

105 Iz teh pojasnil jasno izhaja, da je Komisija ob začetku postopka iz podatkov, ki jih je imela na voljo, sklepala, da se je po eni strani leta 1994 poroštvo dežele Bavarske, ki je prvotno pokrivalo 80 % posojil, spremenilo v stoodstotno poroštvo in da se je po drugi strani znesek, zavarovan s poroštvom, povečal z 52,72 na 54,7 milijona DEM.

106 Vendar je treba poudariti, da so nemški organi v dopisu z dne 30. marca 1999 sprejeli stališče glede te predstavitve dejstev, kar zadeva poroštvo dežele Bavarske. Poudarili so namreč, da so banke v okviru sporazuma o prestrukturiranju sprejele, da se odpovedo znesku 12 milijonov DEM od posojil, pokritih s tem poroštvom, in da je bilo zaradi te odpovedi njihovo tveganje v zvezi s temi posojili v celoti pokrito, tako da je „preostali znesek posojil posledično ostal stoodstotno pokrit s poroštvom dežele Bavarske“. Poleg tega so opozorile na razvoj posojil, pokritih s tem poroštvom. Iz tega opisa je razvidno, da je pred odpovedjo bank v okviru sporazuma o prestrukturiranju skupni znesek posojil, pokritih s poroštvom dežele Bavarske, znašal 58,4 milijona DEM. Po odpovedi bank znesku 12 milijonov DEM pomoči dežele Bavarske na podlagi njenega poroštva za znesek 3 milijonov DEM in odobritvi posojila v višini 2 milijonov DEM, ki ga je Lfa odobrila družbi PA za vračilo posojil, se je znesek poroštva zmanjšal na 41,4 milijona DEM.

107 Na podlagi teh podatkov, ki jih Komisija ne izpodbija podrobno in jih ne zanika nobena od listin v spisu, je treba sklepati, da je Komisija v trideseti uvodni izjavi izpodbijane odločbe v bistvu nepravilno ugotovila, da se je znesek, zavarovan s poroštvom, povečal z 52,72 na 54,7 milijona DEM.

- 108 Kar zadeva posledice tega napačno ugotovljenega dejanskega stanja, je treba poudariti, da je Komisija na podlagi ugotovitve, povzete v trideseti uvodni izjavi izpodbijane odločbe, ocenila, da znesek pomoči, ki ga je treba vrniti na podlagi poročta dežele Bavarske, znaša 54,7 milijona DEM (uvodne izjave od 89 do 93 in 123 izpodbijane odločbe). Iz tega sledi, da je Komisija zaradi zgoraj navedenega napačno ugotovljenega dejanskega stanja napačno določila znesek pomoči, ki ga je treba vrniti.
- 109 Sodišče prve stopnje v zvezi s tem tudi ugotavlja, da nima na voljo vseh dejstev, na podlagi katerih bi lahko izvajalo nadzor utemeljenosti izpodbijane odločbe, in da mora torej po uradni dolžnosti navesti tožbeni razlog, ki se nanaša na neobstoje obrazložitve izpodbijane odločbe v tej točki (v tem smislu glej sodbo Sodišča z dne 20. februarja 1997 v zadevi Komisija proti Daffix, C-166/95 P, Recueil, str. I-983, točka 24; sodbi Sodišča prve stopnje z dne 2. julija 1992 v zadevi Dansk Pelsdyravlerforening proti Komisiji, T-61/89, Recueil, str. II-1931, točka 129, in z dne 8. julija 2004 v zadevi Mannesmannröhren-Werke proti Komisiji, T-44/00, ZOdl., str. II-2223, točka 210). Obrazložitev v uvodnih izjavah 30, 32 in 89 izpodbijane odločbe namreč ovira izvajanje nadzora Sodišča prve stopnje, ker ne pojasnjuje natančno in skladno, kako je Komisija dokazala povezavo med, prvič, zneskom bančnih posojil, zmanjšanim s 65,58 na 54,7 milijona DEM (trideseta uvodna izjava izpodbijane odločbe), drugič, zneskom poročta, ki ga je odobrila LfA, povečanim z 80 % na 100 % posojil (trideseta in dvaintrideseta uvodna izjava izpodbijane odločbe), in tretjič, zneskom odobrenega poročta, povečanega z 52,72 na 54,7 milijona DEM (trideseta in devetinosemdeseta uvodna izjava izpodbijane odločbe), da bi utemeljila izračun vrednosti zadevnih pomoči in prišla do napačne ugotovitve, omenjene v točki 108 zgoraj. Poleg tega Komisija v izpodbijani odločbi ni odgovorila na trditve Zvezne republike Nemčije, navedene v dopisih nemških organov z dne 18. januarja 1996 in 30. marca 1999, da je terjatve dežele Bavarske nazadnje odkupila TAB v znesku 15 milijonov DEM, niti ni obrazložila presoje morebitnega vpliva te transakcije na vrednost in vračilo zadevnih pomoči. V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da je Komisija v zvezi s tem kršila tudi obveznost obrazložitve iz člena 253 ES.

- 110 Nato je treba preučiti, ali je Komisija kršila tudi člen 87(1) in (2) ES pri pravni presoji te finančne pomoči. V zvezi s tem je treba opozoriti, da dežela Turingija trdi, da naj bi Komisija napačno ugotovila, da se pogoji, navedeni v predpisih o odobritvi poroštev s strani dežele Bavarske, niso upoštevali, ker se je po eni strani prvotno poroštvo spremenilo v stoodstotno poroštvo in ker so bila po drugi strani posojila, pokrita s tem poroštvom, preusmerjena v korist skupine Pilz. Dežela Turingija meni, da je Komisija tako neutemeljeno iz tega sklepala, da je poroštvo dežele Bavarske od začetka nezdružljivo s skupnim trgom.
- 111 Najprej je treba spomniti, da je Komisija v uvodnih izjavah od 89 do 93 izpodbijane odločbe pojasnila, zakaj je zahtevala vračilo zneska pomoči, ki ga predstavlja poroštvo dežele Bavarske. Tako je Komisija, potem ko je v devetinosemdeseti uvodni izjavi poudarila, da na podlagi nepopolnih podatkov nemških organov ni mogla odpraviti dvomov glede spremembe prvotnega poroštv, ugotovila, da se v nasprotju z zahtevami iz predpisov o odobritvi poroštev s strani dežele Bavarske „zadevna pomoč očitno ni uporabila za financiranje naložbe, ki je bila predmet zahtevka za pomoč, vlagatelj pa z lastnimi sredstvi ni v primernem deležu sodeloval pri stroških financiranja naložbe“ (devetdeseta in enaindevetdeseta uvodna izjava). Poleg tega je opozorila, da je iz izjav nemških organov, da so posojila, zavarovana s poroštvom, večinoma koristila samo družbam v skupini Pilz, mogoče sklepati o zlorabi pomoči (dvaindevetdeseta uvodna izjava). Zato je sklepala, da se „pomoč ni uporabila za naložbeni načrt za gradnjo tovarne CD-jev, ampak se je uporabila za pomoč celotni skupini Pilz in je bila torej predmet zlorabe v smislu člena 88(2) Pogodbe ES“, ter da „zato pomoč ni v skladu z določbami Pogodbe ES in jo morajo nemški organi razveljaviti in izterjati“ (triindevetdeseta uvodna izjava).
- 112 Prvič, iz teh razlogov je jasno razvidno, da je Komisija zaradi zlorabe pomoči, dodeljene v okviru poroštv dežele Bavarske, sklepala, da je treba to pomoč vrniti. Kot je Komisija pravilno poudarila, je bilo vprašanje spremembe prvotnega poroštv

v stoodstotno poroštvo omenjeno samo podredno in nikakor ni temelj presoje Komisije v tem okviru.

- 113 Drugič, treba je poudariti, da pojem zlorabe izhaja neposredno iz člena 88(2), prvi pododstavek, ES, v katerem je določeno, da „[č]e Komisija po tem, ko je pozvala zadevne stranke k predložitvi pripomb, ugotovi, da [se] pomoč, ki jo je dodelila država članica, ali pomoč iz državnih sredstev [...] zlorablja, odloči, da mora zadevna država takšno pomoč odpraviti ali spremeniti v roku, ki ji ga določi“. Poleg tega je v členu 1(g) Uredbe št. 659/1999 pojem „zloraba pomoči“ opredeljen kot „pomoč, ki jo upravičenec uporabi v nasprotju z odločbo, sprejeto na podlagi člena 4(3) ali člena 7(3) ali (4) [navedene] uredbe“.
- 114 Iz teh določb izhaja, da mora Komisija, da dokaže, da je bila pomoč, dodeljena v skladu z odobreno shemo pomoči, predmet zlorabe, dokazati, da se je ta pomoč uporabila v nasprotju s to shemo, kot jo je odobrila Komisija, torej v nasprotju z nacionalnimi predpisi, ki urejajo to shemo, ali dodatnimi pogoji, ki jih je država članica sprejela, ko je Komisija odobrila shemo.
- 115 Treba je ugotoviti, da je Komisija v obravnavanem primeru jasno dokazala, da se je poroštvo dežele Bavarske uporabilo v nasprotju s predpisi o odobritvi poroštev s strani dežele Bavarske. Najprej je v devetdeseti uvodni izjavi izpodbijane odločbe opozorila, da dežela Bavarska na podlagi te sheme da porošstva za kritje posojil za financiranje naložb (gradnja, širitev itd.) in da mora upravičeno podjetje, zato da dobi to poroštvo, v primernem deležu z lastnimi sredstvi sodelovati pri financiranju projekta in ob zagotavljanju popolnega financiranja projekta zagotoviti plačilo obresti in vračilo posojil v razumnih rokih. Nato je ugotovila, da se po eni strani

„bistveni del zadevne pomoči očitno ni uporabil za financiranje naložbe, ki je bila predmet zahtevka za pomoč, vlagatelj pa z lastnimi sredstvi ni v primernem deležu sodeloval pri stroških financiranja naložbe“ (enaindevetdeseta uvodna izjava), in da so po drugi strani „ta posojila, zavarovana z državnim poroštvom[, ...] večinoma koristila samo družbam v skupini Pilsz“ (dvaindevetdeseta uvodna izjava).

116 Ob upoštevanju zgornjega je dejstvo, da je bilo poroštvo prvotno odobreno v skladu s shemo pomoči, nepomembno. Kot Komisija pravilno poudarja, ni prvotna odobritev pomoči, ampak njena poznejša uporaba v nasprotju z določbami odobrene sheme pomoči, ki pomeni zlorabo pomoči. Poleg tega iz člena 88(2), prvi pododstavek, ES jasno izhaja, da je ugotovitev zlorabe merilo, ki je ločeno in neodvisno od merila združljivosti s skupnim trgov, ki zato samo po sebi upravičuje odločbo Komisije, s katero ta odreja odpravo ali spremembo pomoči. V nasprotju s trditvijo dežele Turingije zato Komisija v izpodbijano odločbo upravičeno ni vključila razlogov za dokaz nezdržljivosti poroštva dežele Bavarske s skupnim trgov. Iz tega sicer izhaja, da je Komisija izpolnila obveznost obrazložitve v zvezi s tem na podlagi člena 253 ES.

117 Zato je treba trditve dežele Turingije o domnevni kršitvi člena 87 ES zavrniti kot neutemeljene.

118 Ob upoštevanju vsega zgornjega je treba člen 1 izpodbijane odločbe razglasiti za ničnega v delu, v katerem je Komisija sklepala, da državna pomoč, dodeljena v okviru gradnje tovarne CD-jev v Albrechtsu, vključuje znesek 54,7 milijona DEM na podlagi poroštva dežele Bavarske.

C – Odpoved terjatvi 3 milijonov DEM, ki jih je dežela Bavarska (LfA) odobrila družbi PBK

1. Trditve strank

- 119 Dežela Turingija trdi, da je Komisija v šestindevetdeseti uvodni izjavi izpodbijane odločbe napačno ugotovila, da je družba PBK prejela pomoč zaradi odpovedi LfA terjatvi 3 milijonov DEM do te družbe. Opozarja namreč, da Komisija s to ugotovitvijo ne upošteva dejstva, da je ta znesek že upoštevala kot pomoč pri presoji poročstva, ki ga je dala dežela Bavarska – in sicer znesek 54,72 milijona DEM. Kot so med postopkom nemški organi povedali Komisiji v dopisih z dne 3. marca 1995 in 30. marca 1999, je ta terjatev do družbe PBK nastala prav zaradi plačila ustreznega zneska bankam za zmanjšanje zneska posojil, pokritih s prvotnim poročtvom.
- 120 Nato trdi, da je Komisija storila napako pri presoji, ko je v izpodbijani odločbi ugotovila, da odpoved LfA terjatvi 3 milijonov DEM pomeni novo pomoč. Nato opozarja, da se je ta pomoč, kot je poudarjeno v prejšnji točki, uporabila za vračilo bančnih posojil, ki so bila odobrena za gradnjo tovarne CD-jev v Albrechtsu in pokrita s poročtvom dežele Bavarske. Vsekakor meni, da je Komisija kršila obveznost obrazložitve, ker ni navedla, zakaj je sklepala, da je odpoved LfA terjatvi 3 milijonov DEM v korist družbe PBK pomoč, nezdržljiva s skupnim trgov.
- 121 Komisija ob sodelovanju družbe ODS izpodbija vse trditve dežele Turingije glede odpovedi terjatvi 3 milijonov DEM. Najprej opozarja, da ni napačno ugotovila dejanskega stanja ali nepravilno uporabila prava glede te pomoči, ker kot dodatna pomoč ni bila opredeljena pomoč na podlagi poročstva, ampak poznejša odpoved

terjatvi, nastali zaradi te pomoči. Poleg tega poudarja, da nemški organi, čeprav je bila ta odpoved že opredeljena kot pomoč ob začetku formalnega postopka preiskave, zlasti v tabeli na strani 9 odločbe o začetku postopka, pozneje temu niso nasprotovali. Komisija poleg tega meni, da je upoštevala obveznost obrazložitve, kar zadeva to pomoč. Opozarja namreč, da je v šestindevetdeseti uvodni izjavi izpodbijane odločbe, kjer se je oprla na pomanjkljive podatke, ki so jih poslali nemški organi, ugotovila, da gre za pomoč, ki je bila dodeljena brez pravne podlage in zato ni združljiva s skupnim trgom.

2. Presoja Sodišča prve stopnje

- 122 Dežela Turingija, kar zadeva odpoved LfA terjatvi 3 milijonov DEM do družbe PBK, navaja napačno ugotovljeno dejansko stanje, očitno napako pri presoji in kršitev obveznosti obrazložitve.
- 123 Najprej je treba spomniti, da je Komisija v šestindevetdeseti uvodni izjavi izpodbijane odločbe ugotovila, da je treba „odpoved vračilu posojila v višini 3 milijonov DEM [...] tudi šteti za nezdružljivo pomoč, ki jo je treba vrniti, saj je bila dodeljena brez pravne podlage“.
- 124 Dežela Turingija meni, da ta ugotovitev temelji na napačno ugotovljenem dejanskem stanju in napačni pravni presoji, ker je Komisija s tem, ko je upoštevala skupni znesek poroštva dežele Bavarske (54,7 milijona DEM) in tudi znesek terjatve, za katerega se je ta odločila, da ga ne bo izterjala od družbe PBK (3 milijoni DEM), dvakrat upoštevala isto pomoč. Komisija naj bi vsekakor kršila obveznost obrazložitve s tem, ko ni navedla, zakaj je odpoved terjatvi štela za pomoč, nezdružljivo s skupnim trgom.

- 125 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je treba obstoj in obseg pomoči presojati ob upoštevanju razmer ob njeni dodelitvi. Zato dejstvo, da je državno poroštvo izpostavljeno v primeru neizpolnjevanja obveznosti podjetja prejemnika, ne spremeni narave tega poroštva z vidika člena 87 ES in ne povzroči nastanka nove pomoči.
- 126 Res je, da v nekaterih primerih dejstvo, da se državni porok enostransko odpove pravicam, ki jih ima do prejemnika po zahtevi za izvršitev poroštva, lahko pomeni pomoč. Tako je predvsem, če državni porok ne ravna kot razumen gospodarski subjekt, ki stori vse potrebno, da doseže vračilo zneska, ki ga je moral plačati na podlagi poroštva. Poleg tega, če se izkaže, da je odpoved terjatvi, ki je bila prvotno pokrita s poroštvom za posojilo, potem ko je poroštvo izvršeno, dokončna, kar tako povzroči neposredno zmanjšanje zadolženosti prejemnika, je ta odpoved praviloma lahko ločena pomoč, ker pomeni dodatno ekonomsko prednost v primerjavi s poroštvom za posojilo in njegovo izvršitvijo.
- 127 Vendar je treba opozoriti, da je Komisija šele med postopkom ugotovila, da naj za dodatno pomoč ne bi bilo treba šteti pomoči na podlagi poroštva, ampak poznejšo odpoved terjatvi, nastali na podlagi te pomoči. Vendar je treba ugotoviti, da niti stranke niti Sodišče prve stopnje iz enaintridesete in šestindvetdesete uvodne izjave izpodbijane odločbe ne morejo pravno zadostno razumeti sklepanja v zvezi s tem in posledično nadzora Sodišča prve stopnje nad razlogi, zaradi katerih je Komisija ob sprejetju te odločbe menila, da je odpoved terjatvi nova pomoč, ki se razlikuje od pomoči, upoštevane na podlagi poroštva dežele Bavarske ali njegove izvršitve. Sicer pa na podlagi ustaljene sodne prakse pojasnila, ki jih je Komisija predstavila v spornem postopku pred Sodiščem prve stopnje, ne morejo odpraviti nezadostne obrazložitve izpodbijane odločbe (v tem smislu glej sodbo Sodišča z dne 24. oktobra 1996 v združenih zadevah Nemčija in drugi proti Komisiji, C-329/93, C-62/95 in C-63/95, Recueil, str. I-5151, točki 47 in 48; sodbi Sodišča prve stopnje z dne 25. junija 1998 v združenih zadevah British Airways in drugi ter British Midland Airways proti Komisiji, T-371/94 in T-394/94, Recueil, str. II-2405, točke od 116 do 119, in z dne 18. januarja 2005 v zadevi Confédération nationale du Crédit mutuel proti Komisiji, T-93/02, ZOdl., str. II-143, točke od 123 do 126).

- 128 Zato, ne da bi bilo treba preučiti, ali je Komisija dejansko dvakrat upoštevala isto pomoč, Sodišče prve stopnje meni, da Komisija v šestindevetdeseti uvodni izjavi izpodbijane odločbe nikakor ni mogla zgolj ugotoviti, da je odpoved vračilu posojila pomoč, ki ni združljiva s skupnim trgom, saj je „dodeljena brez pravne podlage“.
- 129 Posledično, ne da bi bilo treba preučiti druge očitke, ki jih dežela Turingija navaja v zvezi s tem, lahko ta upravičeno trdi, da je Komisija kršila obveznost obrazložitve iz člena 253 ES, kar zadeva opredelitev odpovedi terjatvi 3 milijonov DEM, ki jo je LfA odobrila družbi PBK, kot pomoči.
- 130 Ob upoštevanju zgornjega je treba člen 1(1) izpodbijane odločbe razglasiti za ničnega v delu, v katerem je Komisija ugotovila, da državna pomoč, dodeljena za izgradnjo, obratovanje in konsolidacijo tovarne CD-jev v Albrechtsu, vključuje znesek 3 milijonov DEM iz naslova odpovedi terjatvi, odobreni družbi PBK.

D – Subvencije in premije za naložbe v višini 63,45 milijona DEM in 19,42 milijona DEM, ki sta jih dežela Turingija in dežela Bavarska (LfA) dodelili skupnemu podjetju in družbi PA

1. Trditve strank

- 131 Dežela Turingija trdi, da je Komisija napačno ugotovila različna dejstva, storila napake pri presoji in kršila obveznost obrazložitve, kar zadeva subvencije in premije za naložbe, ki sta jih dodelili dežela Turingija in dežela Bavarska (LfA).

132 Najprej trdi, da je Komisija, ker je v osemnosemdeseti uvodni izjavi izpodbijane odločbe ugotovila, da je bila sprejeta odločitev glede družbe CD Albrechts, da se zahteva vračilo zneska 32,45 milijona DEM iz naslova subvencij za naložbe, ki jih je dodelila, v členu 2 izpodbijane odločbe nepravilno zahtevala vračilo skupnega zneska teh subvencij, in sicer 63,45 milijona DEM.

133 Nato trdi, da so v nasprotju z ugotovitvijo Komisije v sedemnosemdeseti in osemnosemdeseti uvodni izjavi izpodbijane odločbe subvencije in premije za naložbe, dodeljene v okviru gradnje tovarne CD-jev v Albrechtsu, obstoječa pomoč, ki je v skladu s shemami pomoči, ki jih je Komisija predhodno odobrila, in ne nova pomoč, ki bi bila nezdržljiva s skupnim trgov, ker naj bi bila dodeljena v nasprotju z domnevno prepovedjo pomoči za investicijsko blago v povezanih podjetjih. Opozarja namreč, da na splošno niti zakonodaja o davčnih premijah za naložbe, niti shema TIC, niti pravo Skupnosti ne vsebujejo prepovedi s takim obsegom. Nato ugotavlja, da se je kljub domnevi, da je v shemi TIC predvidena prepoved pomoči za investicijsko blago v povezanih podjetjih, ta prepoved upoštevala v obravnavanem primeru, ker je pred nakazilom subvencij vsakič zahtevala potrditev skupnega podjetja, da se subvencije ne bodo uporabile za pomoč za investicijsko blago v povezanih podjetjih. Po njenem mnenju te okoliščine jasno izhajajo iz obtožnice, ki jo je državno tožilstvo vložilo pri Landgericht Mühlhausen 9. aprila 1998 in je bila Komisiji poslana v prilogi k dopisu z dne 28. septembra 1999. Poleg tega po njenem mnenju ni mogoče sklepati, da so bili ob sklenitvi pogodbe za gradnjo tovarne CD-jev v Albrechtsu odnosi med skupnim podjetjem in družbo Pilz Construction odnosi med „povezanimi podjetji“, ker je bila skupina Pilz takrat samo manjšinski delničar skupnega podjetja. Zato meni, da je bila dodelitev subvencij v skladu s pogoji, določenimi s shemo TIC, da je tako spadala v odobreno shemo pomoči in posledično bila združljiva s skupnim trgov. Po njenem mnenju je samo zaradi preusmeritve dela subvencij v korist skupine Pilz ta del subvencij za naložbe postal neskladen s pogoji, določenimi s shemo TIC, in posledično nezdržljiv s skupnim trgov. V zvezi s tem izpodbija trditev Komisije, da naj nemški organi v formalnem

postopku preiskave ne bi predložili dokaza, da je bil del subvencij uporabljen pravilno. Opozarja namreč, da je bila ta informacija navedena v obtožnici, ki jo je državno tožilstvo vložilo pri Landgericht Mühlhausen 9. aprila 1998 (str. 10–12).

134 Poleg tega dežela Turingija trdi, kar zadeva dodelitev premij za naložbe, da Komisija ni določila pogojev za njihovo dodelitev in je posledično napačno sklepala, da naj bi domnevna prepoved pomoči v povezanih podjetjih nasprotovala dodelitvi takih premij. Opozarja namreč, da v zakonu o davčnih premijah za naložbe ni določena taka prepoved in da je nasprotno potrjena pravica vlagatelja do nakazila teh premij, ne glede na to, kdo je dobavitelj investicijskega blaga. Poleg tega meni, da Komisija ni upoštevala dejstva, da je bil del premij za naložbe, in sicer 6,137 milijona DEM, predmet zahtevka za vračilo in da so bili za preostali znesek pogoji, določeni v zakonu, nedvomno izpolnjeni.

135 Nazadnje, dežela Turingija izpodbija trditev družbe ODS, da subvencije in premije za naložbe ne bi smele biti odobrene, ker se je naložbeni projekt začel 29. avgusta 1989, torej pred združitvijo Nemčije. Po njenem mnenju je treba poleg tega, da je ta ugotovitev napačna, opozoriti, da je bilo s sklepom o načrtovanju z dne 25. januarja 1991 o določitvi podrobnih pravil za dodelitev pomoči v okviru sheme TIC mogoče spodbujati tudi projekte, ki so se začeli po 1. juliju 1990 in posledično pred 3. oktobrom 1990 (Bundestag, objava 12/895, priloga 4). Poleg tega poudarja, da so veljavni predpisi, kar zadeva premije za naložbe, na ozemlju Nemške demokratične republike veljali že pred združitvijo in da so se najprej ohranili po združitvi na podlagi pogodbe, ki sta jo 31. avgusta 1990 sklenili Zvezna republika Nemčija in Nemška demokratična republika o vzpostavitvi enotne Nemčije (BGBl. 1990 II, str. 889).

136 Komisija zanika, da je napačno presodila dejstva in storila napako pri presoji, kar zadeva subvencije in premije za naložbe.

137 Najprej poudarja, da je trditev dežele Turingije, da naj ne bi upoštevala pogoja, ki ga je ta izrecno določila za dodelitev subvencij za naložbe na podlagi sheme TIC, nerazumljiva, ker je prav ob upoštevanju tega pogoja utemeljila pravno presojo teh pomoči (sedeminosemdeseta in osemnosemdeseta uvodna izjava izpodbijane odločbe). Sicer meni, da je bil dodatek tega pogoja logičen, ker je treba, čeprav ne obstaja splošna prepoved glede subvencij za povezana podjetja, kljub temu prepovedati dodelitev javnih sredstev, kadar se v okviru centralnega sistema upravljanja denarnih sredstev ta sredstva samodejno preusmerijo od njihovega cilja in zato pridejo v druga podjetja v skupini, ki ne izpolnjujejo pogojev za dodelitev navedenih subvencij (v obravnavanem primeru družbe skupine Pilz). Ugotavlja namreč, da je treba, če se subvencije, dodeljene na podlagi člena 87(3) ES, nakažejo podjetju, ki sodeluje v centralnem sistemu upravljanja denarnih sredstev, te subvencije izjemoma šteti za nezakonite od začetka in jih posledično vrniti. Komisija namreč meni, da tak sistem od začetka preprečuje uporabo subvencij v skladu z njihovim ciljem. Po njenem mnenju je sicer zahteva dežele Turingije za vračilo subvencij za naložbe priznanje, da je skupno podjetje nepravilno uporabilo te pomoči. Poleg tega meni, da mora dežela Turingija, če želi trditi, da se je preostali del subvencij uporabil pravilno, to dokazati. Vendar opozarja, da niti nemški zvezni organi, niti dežela Turingija, niti katera koli druga stranka med upravnim postopkom niso mogli dokazati, da se je vsaj del subvencij uporabil za gradnjo, širitev, preoblikovanje ali racionalizacijo podjetja.

138 Komisija nato opozarja, da, ker ji nemški organi niso poslali odločbe dežele Turingije, v kateri je ta zahtevala vračilo pomoči, ni imela druge izbire, kot da sprejme odločbo samo na podlagi podatkov, ki jih je imela na voljo ob sprejetju izpodbijane odločbe, in sicer obtožnice, ki jo je državno tožilstvo vložilo pri Landgericht Mühlhausen 9. aprila 1998. Po njenem mnenju je iz tega dokumenta razvidno, da so organi Turingije pri izračunu zneska pomoči, katerega vračilo so zahtevali, izhajali iz predpostavke, da je bil napačno uporabljeni znesek manjši, ker ob določitvi zneska, ki ga je treba vrniti, še niso vedeli, da je bila prepoved subvencij

za povezana podjetja kršena za celoten projekt in da se posledično ne bi smela dodeliti nobena subvencija. Zato meni, da je v izpodbijani odločbi upravičeno sklepal, da je treba vse dodeljene subvencije opredeliti kot nezakonite in jih zato vrniti. Po njenem mnenju ta ugotovitev toliko bolj velja, ker ob sprejetju izpodbijane odločbe ni imela podatkov, iz katerih je bilo razvidno, da je bil znesek 32,45 milijona DEM, ki ga je zahtevala dežela Turingija, dejansko vrnjen.

139 Poleg tega v odgovor na trditev dežele Turingije, da naj ne bi upoštevala možnosti, da se tovarna CD-jev v Albrechtsu subvencionira v okviru sheme regionalnih pomoči, opozarja, da se je pri presoji subvencij in premij za naložbe oprla na Smernice o državni regionalni pomoči (Sporočilo Komisije o Smernicah o državni regionalni pomoči (UL 1998, C 74, str. 9), nazadnje spremenjeno s sporočilom o spremembi Smernic o državni regionalni pomoči (UL 2000, C 258, str. 5), v nadaljevanju: Smernice o regionalni pomoči), tako da o tem vprašanju ni treba razpravljati.

140 Nazadnje meni, da je treba, ker po eni strani ni sporno, da so bile premije za naložbe preusmerjene v centralnem sistemu upravljanja denarnih sredstev, in da po drugi strani dokaz o pravilni uporabi dela premij ni bil predložen, zahtevati vračilo vseh teh premij, ker jih je treba šteti za nezdružljive, odkar so bile dodeljene. Opozarja, da kljub zahtevi za vračilo zneska 6,4 milijona DEM, povečanega za 2,2 milijona DEM (devetinsedemdeseta uvodna izjava izpodbijane odločbe), nima na voljo podatkov o dejanskem plačilu tega zneska, zato je zahtevala plačilo celotnega zneska, in sicer 19,42 milijona DEM. Meni tudi, da trditev dežele Turingije, da naj ne bi odločila o premijah za naložbe, ni resnična. Opozarja namreč, da je odločila o tem vprašanju, ker je ob sklicevanju na prejšnje uvodne izjave v štiriindevetdeseti uvodni izjavi izpodbijane odločbe ugotovila nezdružljivost teh premij, pri čemer se je oprla na izjave nemških organov, iz katerih je lahko sklepal, da se sredstva niso uporabila za naložbeni projekt, ampak za ohranjanje dejavnosti celotne skupine Pilz, in so bila zato predmet zlorabe.

¹⁴¹ Družba ODS se strinja z obrazložitvijo Komisije glede subvencij in premij za naložbe. Poleg tega poudarja, da obstaja še en razlog v podporo stališču Komisije, da subvencije in premije za naložbe, dodeljene skupnemu podjetju in nato družbi PA, niso bile v skladu s shemo pomoči, določeno v zakonu o davčnih premijah za naložbe, in shemo TIC, ki ju je Komisija odobrila. Opozarja namreč, da so bile glede na trditve dežele Turingije te pomoči dodeljene pred združitvijo, torej ko ti shemi pomoči še nista začeli veljati za deželo Turingijo (točke 1.2, 3.2 in 2.9.2 sheme TIC in Smernice o regionalni pomoči, točka 4.2).

2. Presoja Sodišča prve stopnje

¹⁴² V okviru tega očitka je treba ločeno preučiti trditve dežele Turingije o subvencijah in premijah za naložbe, ki jih je dodelila dežela Turingija, in trditve o subvencijah in premijah za naložbe, ki jih je dodelila dežela Bavarska (LfA). Komisija je namreč v izpodbijani odločbi različno obrazložila ti pomoči.

a) Subvencije in premije za naložbe, ki jih je dodelila dežela Turingija

¹⁴³ V skladu s členom 1(1) izpodbijane odločbe subvencije in premije za naložbe, ki jih je dodelila dežela Turingija, niso združljive s Pogodbo ES, ker so bile predmet zlorabe v smislu člena 88(2) ES.

- 144 Pojem zlorabe izhaja neposredno iz člena 88(2) ES, v katerem je določeno, da „[č]e Komisija potem, ko je pozvala zadevne stranke k predložitvi pripomb, ugotovi, da [se] pomoč, ki jo je dodelila država članica, ali pomoč iz državnih sredstev [...] zlorablja, odloči, da mora zadevna država tako pomoč odpraviti ali spremeniti v roku, ki ji ga določi“. V členu 1(g) Uredbe št. 659/1999 se pomoč zlorabi, kadar jo „upravičenec uporabi v nasprotju z odločbo, sprejeto na podlagi člena 4(3) ali člena 7(3) ali (4) [navedene] uredbe“.
- 145 Iz teh določb izhaja, da mora Komisija, da dokaže, da je bila pomoč, dodeljena v skladu z odobreno shemo pomoči, predmet zlorabe, dokazati, da se je ta pomoč uporabila v nasprotju z nacionalnimi predpisi, ki urejajo to shemo, ali dodatnimi pogoji, ki jih je država članica sprejela, ko je Komisija odobrila shemo.
- 146 Komisija je v obravnavanem primeru v sedeminosemdeseti uvodni izjavi izpodbijane odločbe presojo zlorabe subvencij in premij, ki jih je dodelila dežela Turingija, obrazložila tako:

„Glede na preiskave nemških sodnih organov so se v skupini med zadevnimi podjetji skupine Pilz izmenjali proizvodi in storitve v vrednosti 109 milijonov DEM. Celotni naložbeni načrt torej ne bi smel dobiti pomoči, saj je bila kršena prepoved pomoči za investicijsko blago v povezanih podjetjih. Zato ta subvencija za naložbe, ki je bila nepravilno dodeljena na podlagi [sheme TIC in] zakona o davčnih premijah za naložbe za leti 1991 in 1992, ni v skladu s programom v vrednosti 63,45 milijona DEM in se torej ne sme šteti, da jo pokrivajo [odobrene sheme].“

Komisija je zato sklepala, da je treba to pomoč, prejeto prek centralnega sistema upravljanja denarnih sredstev skupine Pilz, šteti za nezdružljivo s skupnim trgom in jo vrniti. Poleg tega opozarja, da je dežela Turingija z odločbo z dne 27. julija 1995

zahtevala vračilo samo zneska 32,5 milijona DEM, tako da je bilo treba vrniti še 30,95 milijona DEM (oseminosemdeseta uvodna izjava izpodbijane odločbe).

147 Iz teh razlogov izhaja, da je Komisija zaradi izmenjave proizvodov in storitev znotraj skupine Pils in preusmeritve sredstev prek centralnega sistema upravljanja denarnih sredstev v izpodbijani odločbi sklepala, da je bila kršena prepoved pomoči za investicijsko blago v povezanih podjetjih in da se je posledično zgodila zloraba v smislu člena 88(2) ES.

148 Vendar je treba opozoriti, da je dežela Turingija v pisanjih trdila, ne da bi ji Komisija prav v zvezi s tem nasprotovala, da ta prepoved ni navedena niti v shemi TIC niti v zakonu o davčnih premijah za naložbe, ki ju je Komisija odobrila kot shemi pomoči, ampak je dodatni pogoj, ki ga je dežela Turingija določila za nakazilo vsakega obroka subvencij in premij v obravnavanem primeru, da bi preprečila njihovo uporabo za pomoč drugim podjetjem v skupini Pils. Obtožnica, ki jo je državno tožilstvo vložilo pri Landgericht Mühlhausen in je bila poslana Komisiji v upravnem postopku, je tudi lahko dokaz v tem smislu.

149 Ker prepoved pomoči ni bila navedena v zadevnih shemah pomoči niti v odločbi o odobritvi teh shem, se Komisija ni mogla opreti samo na kršitev te prepovedi v obravnavanem primeru, da bi ugotovila zlorabo. Kot je bilo poudarjeno v točki 145 zgoraj, mora namreč Komisija, da dokaže, da je bila pomoč, dodeljena v skladu z odobreno shemo pomoči, predmet zlorabe, dokazati, da se je ta pomoč uporabila v nasprotju z nacionalnimi predpisi, ki urejajo to shemo, ali dodatnimi pogoji, ki jih je država članica sprejela ob odobritvi sheme. Vendar kršitve samo dodatnega pogoja,

ki ga je enostransko naložil izplačnik pomoči, ne da bi bil ta pogoj izrecno določen v takih nacionalnih pravilih, kot jih je odobrila Komisija, ni mogoče šteti za zadosten dokaz zlorabe pomoči v smislu člena 88(2), prvi pododstavek, ES.

150 Res je, da se na splošno lahko izkaže za koristno, da je v primeru, ko je prejemnik pomoči del skupine družb, v kateri je bil vzpostavljen centralni sistem upravljanja denarnih sredstev, odobritev subvencij in drugih pomoči podrejena strogi prepovedi uporabe pomoči v podporo drugim podjetjem v skupini, ki ji pripada prejemnik. Iz obtožnice, ki jo je državno tožilstvo vložilo pri Landgericht Mühlhausen, sicer izhaja, da je dežela Turingija prav zato v obravnavanem primeru za dodelitev subvencij določila tako prepoved. Vendar samo dejstvo, da bi bilo zaželeno, da je določena klavzula predvidena v shemi pomoči, ne more prikriti dejstva, da taka določba v obravnavanem primeru ni bila predvidena niti v zadevnih shemah niti v Odločbi Komisije, tako da njeno neupoštevanje ne more biti zloraba v smislu člena 88(2), prvi pododstavek, ES, ker sicer to lahko vpliva na predvidljivost nadzora Komisije na podlagi te določbe.

151 Zato dežela Turingija upravičeno trdi, da je Komisija storila očitno napako pri presoji, ko je samo zaradi kršitve prepovedi, določene ob njihovi dodelitvi, sklepala, da so bile subvencije in premije za naložbe predmet zlorabe v smislu člena 88(2), prvi pododstavek, ES.

152 Ob upoštevanju zgornjega, ne da bi bilo treba preučiti druge očitke, ki jih je v zvezi s tem navedla dežela Turingija, je treba člen 1 izpodbijane odločbe razglasiti za ničnega v delu, v katerem je Komisija sklepala, da državna pomoč, razglašena za nezdružljivo s skupnim trgov, vključuje znesek 63,45 milijona DEM iz naslova subvencij in premij za naložbe, ki jih je dodelila dežela Turingija.

b) Subvencije in premije za naložbe, ki jih je dodelila dežela Bavarska (LfA)

153 Iz uvodnih izjav od 93 do 95 izpodbijane odločbe izhaja, da je Komisija, kar zadeva subvencije in premije za naložbe, ki jih je dodelila dežela Bavarska (LfA), ugotovila naslednje:

„[P]omoč se ni uporabila za naložbeni načrt za gradnjo tovarne CD-jev, ampak se je uporabila za pomoč celotni skupini Pilz in je bila torej predmet zlorabe v smislu člena 88(2) [...] ES [...]

To velja tudi za skupni znesek 19,42 milijona DEM, ki je bil dodeljen na podlagi zakona o premijah za naložbe ali določb o pomoči TIC.

Nemški organi so obvestili Komisijo, da so sprejeli ukrepe, določene v nemškem pravu, za vračilo pomoči v okviru stečajnega postopka skupine Pilz.“

154 V zvezi s tem je treba opozoriti, da dežela Turingija upravičeno trdi, da ta nejasna in nepodrobna obrazložitev pomeni kršitev člena 253 ES, saj ne navaja nobenih razlogov, zaradi katerih je Komisija menila, da so se subvencije in premije za naložbe, ki jih je dodelila dežela Bavarska, uporabile v nasprotju s shemo TIC in zakonom o premijah za naložbe.

155 Ni namreč dovolj ugotoviti, kot izhaja iz petindevetdesete uvodne izjave izpodbijane odločbe, da so nemški organi obvestili Komisijo, da so sprejeli ukrepe, določene v nemškem pravu, da bi zahtevali vračilo te pomoči. Ne glede na to, ali je Komisija tako zahtevo lahko pravilno razlagala kot priznanje teh organov o nepravilnosti uporabe zadevnih pomoči, to Komisije ne more oprostiti obveznosti obrazložitve na podlagi člena 253 ES glede nezdržljivosti zadevne pomoči s skupnim trgov.

156 Iz ustaljene sodne prakse izhaja, da mora obrazložitev, zahtevana v členu 253 ES, jasno in nedvoumno izražati utemeljitev organa Skupnosti, tako da se zainteresirane stranke lahko seznanijo z utemeljitvami sprejetega ukrepa, da lahko branijo svoje pravice, in lahko Sodišče izvaja nadzor (glej sodbo Sodišča z dne 14. februarja 1990 v zadevi Delacre in drugi proti Komisiji, C-350/88, Recueil, str. I-395, točka 15 in navedena sodna praksa). Poleg tega, kar zadeva pojem zainteresiranih strank v smislu zgoraj navedene sodne prakse, je Sodišče razsodilo, da je treba obveznost obrazložitve presoditi predvsem glede na interes za prejem pojasnil, ki ga lahko imajo naslovniki ali druge osebe, ki jih akt neposredno in posamično zadeva v smislu člena 230 ES (sodba Sodišča z dne 13. marca 1985 v združenih zadevah Nizozemska in Leeuwarder Papierwarenfabriek proti Komisiji, 296/82 in 318/82, Recueil, str. 809, točka 19; sodba Confédération nationale du Crédit mutuel proti Komisiji, navedena v točki 127 zgoraj, točka 68). Torej obveznosti obrazložitve odločbe, sprejete na področju državnih pomoči, ni mogoče določiti glede na interes biti obveščena samo tiste države članice, na katero je ta odločba naslovljena, ker je ta interes mogoče manjši zaradi posebnih razlogov, povezanih s tem, ali izpodbija nekatere pravne in dejanske okoliščine v upravnem postopku ali ne (v tem smislu glej sodbo British Airways in drugi ter British Midland Airways proti Komisiji, navedena v točki 127 zgoraj, točka 92). Ker izpodbijana odločba tožečo stranko zadeva neposredno in posamično v smislu člena 230, četrti pododstavek, ES, kot v obravnavanem primeru velja za deželo Turingijo, ima zato ta pravico zahtevati, da obrazložitev navedene odločbe za izpolnitev zahtev iz člena 253 ES izraža vse dejanske in pravne ugotovitve, na podlagi katerih je bila sprejeta.

157 Iz tega sledi, da je Komisija kršila obveznost, ki ji je naložena na podlagi člena 253 ES, ker ni navedla razlogov, zaradi katerih je menila, da so se subvencije in premije za naložbe, ki jih je dodelila dežela Bavarska, uporabile v nasprotju s shemo TIC in zakonom o premijah za naložbe.

158 Ob upoštevanju zgornjega, ne da bi bilo treba preučiti druge očitke dežele Turingije v zvezi s tem, je treba člen 1(1) izpodbijane odločbe razglasiti za ničnega v delu, ki se nanaša na subvencije in premije za naložbe, ki jih je dodelila dežela Bavarska.

E – Poroštvo, ki ga je THA dala družbi Robotron in skupnemu podjetju

1. Trditve strank

159 Dežela Turingija trdi, da je Komisija v uvodnih izjavah od 97 do 99 izpodbijane odločbe napačno sklepala, da odobritev poroštva THA in poznejša pomoč na podlagi tega poroštva nista obstoječa pomoč, skladna s shemo pomoči, ki jo je predhodno odobrila Komisija, ampak nova pomoč, ki ni združljiva s skupnim trgov. Prvič, opozarja, da je bilo to poroštvo, ker ga je THA dala za skupno podjetje za lažjo privatizacijo tega podjetja, dano v skladu s prvo in drugo shemo THA (ki ju je Komisija odobrila v dopisih z dne 26. septembra 1991 in 8. decembra 1992), in da je zato obstoječa pomoč in ne nova pomoč. Opozarja namreč, da je bilo v besedilu prve sheme THA jasno določeno, da ima THA pravico dati poroštva za pokritje obveznosti podjetij, v katerih je imela deleže, ker je treba izraz „podjetja“ razumeti tudi kot deleže v hčerinskih družbah ali skupnih podjetjih. Po njenem mnenju je bilo tako prav v obravnavanem primeru, ker je odobritev poroštva za družbo Robotron in

skupno podjetje omogočila prenos deležev, ki so bili v večinski lasti družbe Robotron – državne družbe – na družbo PBK – zasebno družbo –, pri čemer so bili odpravljeni vsi morebitni odškodninski zahtevki do družbe Robotron. Poleg tega opozarja, da izjave predsednika upravnega odbora družbe Robotron, na katere se Komisija sklicuje v osemindvetdeseti uvodni izjavi izpodbijane odločbe, ko dokazuje, da je bil cilj THA najprej likvidacija in ne privatizacija družbe Robotron, niso pomembne, ker niso bile podane ob odobritvi poročstva, ampak pozneje, ko je bila načrtovana likvidacija družbe Robotron. Dežela Turingija meni, da so bile vse pogodbe o ustanovitvi skupnega podjetja sklenjene in poročstvo dano pred združitvijo Nemčije, torej ko je po eni strani družba Robotron še zares upala, da bo delovala v tržnem gospodarstvu – prek skupnega podjetja – in postala vodilni proizvajalec CD-jev v Nemški demokratični republiki, in ko po drugi strani morebitna likvidacija ni bila aktualna.

160 Drugič, dežela Turingija izpodbija trditev Komisije, da je treba shemi THA, skupaj s pogoji za odobritev različnih ukrepov pomoči v okviru teh shem, razlagati ozko. Meni namreč, da poleg tega, da odobritev poročstva družbi Robotron in skupnemu podjetju nedvomno izpolnjuje pogoje za odobritev shem THA, čeprav se razlagajo najbolj ozko, kot je bilo dokazano, to stališče Komisije ne upošteva dejstva, da so se vse stranke – skupaj s Komisijo –, ko je Komisija odobrila navedeni shemi, strinjale, da povsem nova naloga THA zahteva velikodušno uporabo sistema Skupnosti za nadzor pomoči (glej Van Miert, K., *Markt, Macht, Wettbewerb. Meine Erfahrungen als Kommissar in Brüssel*, Deutsche Verlaganstalt Stuttgart/München, 2000, str. 243 in naslednje). Po njenem mnenju Komisija ne more enostransko razveljaviti tega dogovora.

161 Tretjič, dežela Turingija opozarja, da je bilo poročstvo dano pred združitvijo Nemčije, tako da ga je treba obravnavati, kot da ni državna pomoč ali kot da je državna pomoč, ki je obstajala že pred združitvijo, s katero se je uporaba določb Pogodbe razširila na ozemlje nekdanje Nemške demokratične republike.

162 Četrtrič, kar zadeva pomoč na podlagi poročstva, dežela Turingija meni, da plačilo zneska 120 milijonov DEM v okviru sporazuma o prestrukturiranju s strani THA ni državna pomoč, ker je THA s tem ravnala, kot bi v primerljivem položaju ravnal zasebni vlagatelj v tržnem gospodarstvu. Dežela Turingija namreč ugotavlja, da ji je to plačilo omogočilo, da se je dokončno znebila obveznosti poročstva, ki se je nanašala na znesek več kot 160 milijonov DEM, in posledično prihranila 40 milijonov DEM.

163 Petič, dežela Turingija meni, da preusmeritev posojil, pokritih s poročstvom THA, v korist skupine Pilz, ni povzročila dvoma o prvotni združljivosti tega poročstva s skupnim trgom. Dežela Turingija namreč meni, da so bila ta sredstva samo v primeru, če jih skupina Pilz ni uporabila za gradnjo tovarne CD-jev v Albrechtsu, predmet zlorabe in so zato postala nezdružljiva s skupnim trgom. Poleg tega opozarja, da ta del sredstev ni koristil skupnemu podjetju, ampak skupini Pilz, in ga mora zato vrniti izključno ta skupina.

164 Šestič, dežela Turingija ugotavlja, da Komisija v nasprotju s trditvijo družbe ODS v obvestilu za javnost z dne 18. septembra 1991 ni izjavila, da so skupna podjetja izključena s področja uporabe sheme THA, in da namerava ozko razlagati pravila, ki veljajo za shemo THA. Dežela Turingija prav tako meni, da članek, ki ga je napisal Schütte in na katerega se sklicuje družba ODS, ne dokazuje, da je treba to shemo razlagati ozko, ker je pisec izjavil samo, da je THA lahko jamčila za podjetja, katerih lastnica je bila – kar je veljalo za skupno podjetje. Po mnenju dežele Turingije to pomeni, da je THA lahko jamčila tudi za dejavnosti, povezane z njenimi deleži.

- 165 Nazadnje, dežela Turingija trdi, da je Komisija kršila obveznost obrazložitve, ker ni navedla, zakaj je pomoč THA na podlagi poročstva državna pomoč. Po njenem mnenju je bila taka obrazložitev toliko bolj potrebna, ker je THA takrat ravnala na podlagi tržnih razmer. Prav tako meni, da odločba krši obveznost obrazložitve, ker v njej ni navedeno, zakaj Komisija meni, da poročstvo ni v skladu s shemo THA, in zakaj zanjo velja sistem Skupnosti za nadzor državnih pomoči, čeprav je bila ta zaveza sprejeta pred začetkom veljavnosti tega sistema na ozemlju nekdanje Nemške demokratične republike.
- 166 Komisija ob sodelovanju družbe ODS zanika, da je storila napako pri presoji in kršila obveznost obrazložitve, ko je v uvodnih izjavah od 97 do 99 izpodbijane odločbe menila, da poročstvo THA ni združljivo s skupnim trgov.
- 167 Prvič, trdi, da dežela Turingija nepravilno meni, da je poročstvo za skupno podjetje skladno s shemami THA. Opozarja namreč, da sheme THA odstopajo od splošnega načela, da so državne subvencije, ki omogočajo privatizacijo podjetja, državna pomoč, ki praviloma ni združljiva s skupnim trgov.
- 168 Vendar Komisija meni, da dežela Turingija ne upošteva tega ozkega razumevanja pojma „privatizacija“, ko trdi, da ukrepe za skupno podjetje za privatizacijo delniškega državnega podjetja pokriva shema THA. Opozarja namreč, da v shemah THA ni določeno nobeno odstopanje za privatizacijo v okviru skupnega podjetja (točka 3.1.1 odločbe o začetku postopka). Po mnenju Komisije je to mogoče pojasniti s tem, da se položaj skupnega podjetja bistveno razlikuje od položaja državnega podjetja, ki ne more dostopati na trge zasebnega kapitala brez državnega poročstva, ker plačilna sposobnost skupnega podjetja ni odvisna samo od državnega podjetja, ki ima delež v njem, ampak tudi od zasebnih delničarjev. Zato Komisija meni, da

odločilni pogoj za izvajanje shem pomoči THA ni izpolnjen v primeru privatizacije prek skupnega podjetja, ker dodelitev subvencije takemu podjetju daje prednost tudi zasebnim delničarjem, ki imajo delež v njem, čeprav niso v posebnem položaju podjetij, ki so v lasti THA. Komisija meni, da ta ugotovitev toliko bolj velja v primerih, ko kot v obravnavanem primeru obstoj centralnega sistema upravljanja denarnih sredstev v skupnem podjetju povečuje tveganje preusmeritve državnih subvencij v korist zasebnih delničarjev.

169 Drugič, Komisija meni, da ugotovitve dežele Turingije o ekonomski nujnosti ustanovitve skupnega podjetja niso pomembne. Opozarja namreč, da kljub domnevi, da se za združitev dveh podjetij lahko šteje, da temelji na gospodarski logiki, ta ugotovitev ni pomembna za vprašanje, ali so ukrepi v korist skupnega podjetja del sheme THA. Po njenem mnenju to velja tudi za trditev dežele Turingije, da se je družba Robotron že pred združitvijo zavezala ustanoviti skupno podjetje. Meni namreč, da je odločilen samo položaj podjetja, ki mu je bila ob dodelitvi zadevnih pomoči dana prednost.

170 Tretjič, Komisija izpodbija trditev dežele Turingije, da je bilo poroštvo THA dano pred združitvijo Nemčije, tako da bodisi nima značaja pomoči bodisi jo je treba opredeliti kot obstoječo pomoč. Opozarja namreč, da je bilo navedeno poroštvo dano leta 1992, torej po združitvi.

171 Četrtrič, Komisija meni, da dežela Turingija nepravilno trdi, da plačilo 120 milijonov DEM bankam ni pomoč, ker gre domnevno za ravnanje, skladno z merilom zasebnega vlagatelja v tržnem gospodarstvu. Opozarja namreč, da, ker je odobritev porošstva državna pomoč, ni pomembno, da izplačnik pomoči pozneje ravna v skladu

s trgov (sodba Sodišča prve stopnje z dne 29. junija 2000 v zadevi DGS proti Komisiji, T-234/95, Recueil, str. II-2603, točka 162). Poleg tega opozarja, da je v devetindevetdeseti uvodni izjavi izpodbijane odločbe izrecno upoštevala dejstvo, da je THA samo nakazala 120 milijonov DEM, ker je samo izdala odredbo o vračilu tega zneska.

2. Presoja Sodišča prve stopnje

¹⁷² Dežela Turingija glede poročstva THA navaja očitno napako pri presoji in kršitev obveznosti obrazložitve.

¹⁷³ V zvezi s tem je treba opozoriti, da je Komisija v uvodnih izjavah od 97 do 99 izpodbijane odločbe navedla razloge, zaradi katerih meni, da je treba poročstvo THA v višini 190 milijonov DEM šteti za pomoč, ki ni združljiva s Pogodbo ES.

¹⁷⁴ Naprej je opozorila, da je Komisija v odločbi o začetku postopka izrazila dvome o tem, da poročstvo THA v višini 190 milijonov DEM, od česar je bilo treba plačati 120 milijonov DEM, morebiti ni pokrito s prvo in drugo shemo THA (sedemindevetdeseta uvodna izjava izpodbijane odločbe). V osemindevetdeseti uvodni izjavi izpodbijane odločbe navaja:

„Ti dvomi so se povečali med postopkom, predvsem zaradi stališča Henzlerja, predsednika upravnega odbora družbe Robotron, [...] ki ga je takrat imenovala THA, do nemških sodnih organov. Henzler je namreč izjavil, da je bil od začetka njegov cilj

likvidacija [...] družbe Robotron z razdelitvijo na majhna podjetja, ki bi se nato privatizirala. Tako velika naložba naj ne bi bila prilagojena tej nalogi. Za plačilo iz lastnih sredstev je morala [družba Robotron] najeti posojilo v višini 20 milijonov DEM, kar je bilo v nasprotju z načeli dobrega poslovanja. Kot glavni delničar meni, da družba Robotron ni bila dovolj usposobljena na področju industrije CD-jev, kar pojasnjuje, zakaj je družba Robotron podpisala pogodbe samo pod pogojem, da skupina Pilz ob koncu gradnje tovarne odkupi deleže družbe Robotron po nominalni vrednosti, skupaj z upravičenimi bančnimi obrestmi.“

175 Najprej je treba kot neutemeljeno zavrniti trditev dežele Turingije, da je Komisija storila očitno napako pri presoji, ko je sklepala, da sporno poroštvo ni bilo dano v skladu s prvo in drugo shemo THA.

176 Kot izhaja iz sodbe Sodišča z dne 29. aprila 2004 v zadevi Nemčija proti Komisiji (C-277/00, Recueil, str. I-3925, točke od 22 do 24), je namreč okvir, ki ureja dejavnosti THA, kot ga je sprejela Komisija, vrsta odstopanj od splošnega načela združljivosti državnih pomoči s skupnim trgov, določenega v členu 87(1) ES. Komisija je s sprejetjem teh odstopanj želela olajšati nalogo THA, ki je edinstven organ, da prestrukturira podjetja v nekdanji Nemški demokratični republiki in zagotovi njihov prehod iz planskega v tržno gospodarstvo. Iz tega sledi, da je treba pojem „privatizacija“ v okviru shem pomoči THA kot pogoj za izvajanje sheme, ki odstopa od splošnega načela združljivosti državnih pomoči s skupnim trgov, določenega v členu 87(1) ES, razlagati ozko. V taki razlagi je obstoj privatizacije v smislu teh shem načelno mogoče dovoliti samo, če zasebni vlagatelj pridobi del kapitala že obstoječega državnega podjetja, s katerim lahko pridobi nadzor nad tem podjetjem. V zvezi s tem je treba tudi opozoriti, da je v dopisu Komisije z dne 26. septembra 1991, v katerem je odobrila prvo shemo THA, kot glavni pogoj za odobritev pomoči, dodeljene za privatizacijo, jasno navedeno, da je namen te pomoči, da se zadevnemu podjetju omogoči nadaljevanje njegove prej obstoječe dejavnosti.

- 177 Treba je poudariti, da je bilo v obravnavanem primeru poroštvo THA dano za ustanovitev novega podjetja v deželi Turingiji, ki bi imelo novo poslovno dejavnost, in sicer proizvodnjo CD-jev, in to v obliki skupnega podjetja, ki bi ga sestavljalo podjetje iz nekdanje Nemške demokratične republike in podjetje iz Zvezne republike Nemčije. Očitno je, da takega postopka ni mogoče opredeliti kot privatizacijo v smislu zgoraj navedenih shem THA. V nasprotju s privatizacijo, načrtovano v teh shemah, katere namen je prehod podjetja iz planskega v tržno gospodarstvo, je ustanovitev novega podjetja omogočila razvoj popolnoma novega poslovnega načrta z novimi sredstvi in novo poslovno dejavnostjo.
- 178 Nato je treba zavriniti trditev dežele Turingije, da je bilo poroštvo dano pred začetkom veljavnosti določb Pogodbe v novih deželah, to je pred 3. oktobrom 1990. Poleg tega, da ta trditev ni dokumentirana, iz dopisa nemških organov z dne 3. marca 1995 namreč izhaja, da je bilo to poroštvo dano leta 1992.
- 179 Iz zgornjega izhaja, da je Komisija pravilno ugotovila, da poroštvo THA ni bilo dano v skladu s prvo in drugo shemo THA in se posledično ne more šteti za obstoječo pomoč. Zato je treba tožbeni razlog, ki se nanaša na očitno napako pri presoji, zavriniti kot neutemeljen.
- 180 Iz zgornjega tudi izhaja, da je Komisija v nasprotju s trditvijo dežele Turingije v zvezi s tem zadostno obrazložila izpodbijano odločbo. Kot izhaja iz spisovne dokumentacije, je treba namreč ugotoviti, da v upravnem postopku in predvsem po začasni presoji Komisije v točki 3.1.1 odločbe o začetku postopka niti Zvezna republika Nemčija niti dežela Turingija razen trditve, da sta dano poroštvo pokrivali prva in druga shema THA, kot ju je odobrila Komisija, nista predložili dokazov, da po eni strani ne gre za pomoč in da je po drugi strani ta pomoč vsekakor združljiva s skupnim trgom in ni bila predmet zlorabe. Dežela Turingija je šele v sodnem

postopku navedla druga dejstva, da bi dokazala, da je bila dodelitev zadevne pomoči v skladu z ravnanjem zasebnega vlagatelja v tržnem gospodarstvu. Ker v upravnem postopku ni bilo takih pojasnil, ki jih mora dokazati Zvezna republika Nemčija, Sodišče prve stopnje meni, da je Komisija lahko upravičeno omejila obrazložitev v izpodbijani odločbi na dejstvo, da pomoč ni skladna s pogoji, določenimi v dopisih o odobritvi shem THA (v tem smislu glej sodbo Sodišča z dne 3. oktobra 1991 v zadevi Italija proti Komisiji, C-261/89, Recueil, str. I-4437, točka 20 in naslednje).

181 Zato tožbenega razloga, ki se nanaša na kršitev obveznosti obrazložitve, ni mogoče sprejeti.

182 Ob upoštevanju zgornjega je treba tožbene razloge, ki jih je dežela Turingija navedla v zvezi s to pomočjo, zavrniti kot neutemeljene.

F – *Posojilo v višini 25 milijonov DEM, ki ga je TAB odobrila družbi PA*

1. Trditve strank

183 Dežela Turingija meni, da je Komisija v triintrideseti uvodni izjavi izpodbijane odločbe napačno ugotovila, da je TAB družbi PA odobrila posojilo v višini 25 milijonov DEM za pokritje primanjkljaja v denarnih sredstvih te družbe. Opozarja namreč, da se je to posojilo, kot izhaja iz dopisov nemških organov z dne 3. marca 1995 in 18. januarja 1996, uporabilo samo za vračilo dela bančnih posojil, pokritih s poroštvom THA, v okviru sporazuma o prestrukturiranju. Nato zanika, da je to posojilo državna pomoč in *a fortiori* nova pomoč, ki naj ne bi bila združljiva s

skupnim trgom. Opozarja namreč, da Komisija, ker je bilo to posojilo nakazano za vračilo dela posojil, pokritih s poroštvom THA, in ker po mnenju Komisije odobritev tega porošstva pomeni državno pomoč, nepravilno meni, da so tudi zneski, nakazani v okviru pomoči na podlagi tega porošstva, državna pomoč, ker to pomeni, da so se isti zneski dvakrat upoštevali kot državna pomoč. Poleg tega meni, ker je treba odobritev porošstva šteti za obstoječo pomoč, združljivo s Pogodbo, kot je bilo že dokazano, da to nujno velja tudi za to finančno pomoč, ki je bila nakazana na podlagi obveznosti, ki izhajajo iz porošstva. Vendar priznava, da ta ugotovitev očitno velja samo, če so se posojila, pokrita s poroštvom THA, dejansko uporabila za gradnjo tovarne CD-jev v Albrechtsu. Poleg tega dežela Turingija ugotavlja, da posojila v višini 25 milijonov DEM ni mogoče šteti za pomoč za prestrukturiranje, ker družba PA ob odobritvi zadevne pomoči ni bila v težavah. Nazadnje, dežela Turingija trdi, da je Komisija kršila obveznost obrazložitve, ker ni navedla razlogov, zaradi katerih je sklepala, da je posojilo v višini 25 milijonov DEM državna pomoč za družbi PA in CD Albrechts, čeprav se je to posojilo uporabilo samo za vračilo bančnih posojil za gradnjo tovarne CD-jev v Albrechtsu, ki so bila nakazana izključno družbi Pilz Construction.

- 184 Komisija ob sodelovanju družbe ODS meni, da je treba trditev dežele Turingije, kar zadeva to pomoč, zavrniti kot neutemeljeno. Najprej ugotavlja, da je bil, čeprav je v dopisu nemških organov z dne 3. marca 1995 zadevno posojilo opredeljeno kot posojilo za vračilo dolgov, ustrezen znesek kljub temu naveden pod „obratovalnimi sredstvi“ (Betriebsmittel) v tabeli v dopisu z dne 17. aprila 1997. Komisija nato opozarja, da na podlagi ustaljene sodne prakse cilj finančne pomoči države ni pomemben za njeno opredelitev kot pomoč, ker je pomemben samo pozitiven učinek ukrepa. Opozarja tudi, da dejstvo, da so poleg THA posredovali tudi drugi javni izplačniki (TIB in LfA) za izpolnitev obveznosti, ki izhajajo iz porošstva, ne more vplivati na vprašanje opredelitve porošstva THA kot državne pomoči in njegovo združljivost s skupnim trgom. Komisija namreč meni, da je edina posledica teh pomoči, da je THA morala izplačati 120 milijonov DEM namesto 156 milijonov DEM.

185 Nazadnje, Komisija zanika, da je kršila obveznost obrazložitve, kar zadeva to finančno pomoč. Opozarja namreč, da, ker je bila ta pomoč že opredeljena kot nezakonita pomoč za prestrukturiranje v odločbi o začetku postopka in ker Komisija ni prejela nasprotnih podatkov, ni imela razloga za drugačno presojo v izpodbijani odločbi. Predvsem opozarja, da je to pomoč, ker iz podatkov nemških organov izhaja, da je bila družba PA podjetje v težavah (glej dopisa z dne 18. januarja 1996 in 17. aprila 1997), presojala z vidika Smernic o pomoči za reševanje in prestrukturiranje in ugotovila, da je zaradi neobstoja načrta za obnovitev ekonomske upravičenosti in donosnosti podjetja v razumnem roku nezakonita pomoč za prestrukturiranje (uvodne izjave od 104 do 111 izpodbijane odločbe).

2. Presoja Sodišča prve stopnje

186 Dežela Turingija glede te pomoči navaja napačno ugotovljeno dejansko stanje, očitno napako pri presoji in kršitev obveznosti obrazložitve.

187 Treba je opozoriti, da je Komisija v triintrideseti uvodni izjavi izpodbijane odločbe ugotovila, da je „TAB od oktobra 1993 za pokritje primanjkljaja v denarnih sredstvih družbi PA odobrila obrestonosno posojilo v višini 25 milijonov DEM, ki mu je marca 1994 sledilo posojilo v višini 20 milijonov DEM za vračilo posojila, za katero je jamčila THA“. Nato je v uvodnih izjavah od 104 do 111 navedla, zakaj meni, da je treba to pomoč šteti za pomoč za prestrukturiranje, dodeljeno v nasprotju s Smernicami o pomoči za reševanje in prestrukturiranje, in posledično za pomoč, nezdržljivo s skupnim trgom.

- 188 Dežela Turingija meni, da ta presoja temelji na napačno ugotovljenem dejanskem stanju, ker se posojilo v višini 25 milijonov DEM, ki ga je odobrila TBA, ni uporabilo za pokritje primanjkljaja v denarnih sredstvih, ampak samo za vračilo dela bančnih posojil, pokritih s poroštvom THA, v okviru sporazuma o prestrukturiranju.
- 189 V zvezi s tem je treba spomniti, da je Komisija v točki 2.2.2(1) odločbe o začetku postopka navedla, da je „TAB od 29. septembra 1993 skupnemu podjetju odobrila posojilo v višini 20 milijonov [DEM] po obrestni meri 7 %, ki ga je bilo treba vrniti najpozneje do 21. marca 1996, za pokritje primanjkljaja v denarnih sredstvih, in tudi posojilo v višini 25 milijonov [DEM] po obrestni meri 7 %, ki ga je bilo treba vrniti najpozneje do 31. marca 1996, za vračilo posojila, za katero je jamčila THA“. To ugotovitev dejanskega stanja, ki se razlikuje od ugotovitve, navedene v triintrideseti uvodni izjavi izpodbijane odločbe, potrjuje spis. Iz dopisov nemških organov z dne 3. marca 1995 in 18. januarja 1996 izhaja, da je bilo posojilo v višini 25 milijonov DEM odobreno marca 1994 za vračilo dela posojil THA. Poleg tega iz pripomb zadevnih strank, predloženih po začetku formalnega postopka preiskave, ne izhaja, da so zahtevale popravek predstavitve dejstev v tej točki, ki je bila navedena v odločbi o začetku postopka.
- 190 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da je morala Komisija na podlagi podatkov, ki jih je imela na voljo ob sprejetju izpodbijane odločbe, vedeti, da se posojilo v višini 25 milijonov DEM ni uporabilo za pokritje primanjkljaja v denarnih sredstvih oktobra 1993, ampak je bilo marca 1994 odobreno za vračilo dela posojil, za katera je dala poroštvo THA. Zato je Komisija napačno ugotovila dejansko stanje, kar zadeva to pomoč.
- 191 Vendar iz ustaljene sodne prakse izhaja, da čeprav uvodna izjava spornega akta vsebuje napačno navedbo dejstev, ta napaka kljub temu ne more povzročiti razglasitve ničnosti tega akta, če so v drugih uvodnih izjavah izpodbijane odločbe navedeni razlogi, na podlagi katerih je mogoče ugotoviti njegovo utemeljenost (v tem smislu glej sodbi Sodišča prve stopnje z dne 21. januarja 1999 v združenih

zadevah Neue Maxhütte Stahlwerke in Lech-Stahlwerke proti Komisiji, T-129/95, T-2/96 in T-97/96, Recueil, str. II-17, točka 160, in z dne 28. oktobra 2004 v zadevi Shanghai Teraoka Electronic proti Svetu, T-35/01, ZOdl., str. II-3663, točka 167 in naslednje). V obravnavanem primeru zamenjava zneska posojil, ki jih je septembra 1993 in marca 1994 odobrila TAB, ni vplivala na presojo Komisije o teh pomočeh. Razlogi, ki jih je Komisija navedla za presojo njihove združljivosti s skupnim trgom, so namreč enaki, in sicer sta bili glede na informacije Komisije ti pomoči dodeljeni v nasprotju s Smernicami o pomoči za reševanje in prestrukturiranje. Zato zgoraj navedeno napačno ugotovljeno dejansko stanje, kar zadeva posojilo v višini 20 milijonov DEM in posojilo v višini 25 milijonov DEM, ne upravičuje razglasitve ničnosti izpodbijane odločbe v tej točki.

192 Drugič, dežela Turingija zanika, da je posojilo v višini 25 milijonov DEM državna pomoč in *a fortiori* nova pomoč, ki ni združljiva s skupnim trgom. Opozarja namreč, da Komisija, ker je bilo to posojilo nakazano za vračilo dela posojil, pokritih s poroštvom THA, in ker po mnenju Komisije odobritev tega porošstva pomeni državno pomoč, nepravilno meni, da so tudi zneski, nakazani v okviru pomoči na podlagi tega porošstva, državna pomoč, ker to pomeni, da so se isti zneski dvakrat upoštevali kot državna pomoč.

193 Te utemeljitve ni mogoče sprejeti.

194 Po eni strani je treba poudariti, da je treba – kot izhaja iz devetindevetdesete uvodne izjave izpodbijane odločbe – od skupnega zneska porošstva, ki ga je dala THA, in sicer 190 milijonov DEM, vrniti samo „znesek 120 milijonov DEM, za katerega se je zahtevala izvršitev porošstva, [...] ker je edini, ki je bil plačan“. V teh okoliščinah se opredelitev posojila v višini 25 milijonov DEM kot državne pomoči ne more šteti dvakrat skupaj s pomočjo, upoštevano na podlagi navedenega posojila.

- 195 Po drugi strani je treba poudariti, da kot izhaja iz točk od 175 do 179 zgoraj, poročstvo THA ni bilo dano v skladu s prvo in drugo shemo THA, tako da se ne more šteti za obstoječo pomoč. Poleg tega kljub domnevi, da se poročstvo THA lahko šteje za tako, ta opredelitev kot taka ne omogoča sklepanja, da je treba posojilo, ki ga je družbi PA odobrilo drugo državno podjetje za vračilo dela posojil, pokritih z navedenim poročstvom, šteti za obstoječo pomoč.
- 196 Poleg tega je treba zavrnilo trditev dežele Turingije, da posojila v višini 25 milijonov DEM ni mogoče šteti za pomoč za prestrukturiranje, ker družba PA ob odobritvi zadevne pomoči ni bila v težavah.
- 197 Najprej, nobena stranka ne zanika, da je bil pred sklenitvijo sporazuma o prestrukturiranju marca 1994 gospodarski in finančni položaj družbe PA katastrofalen. Kot je razvidno iz dopisa nemških organov z dne 3. marca 1995, sta namreč upad prodaje podjetja in majhna uporaba njegovih proizvodnih zmogljivosti povzročila veliko izgubo in dramatično poslabšanje finančnega stanja. Ta položaj je potrjen tudi s tem, da je TAB oktobra 1993 dodelila pomoč za pokritje primanjkljaja v denarnih sredstvih.
- 198 Nato je treba ugotoviti, da so stranke iz zasebnega in javnega sektorja, kot izhaja iz pisanj dežele Turingije, za rešitev tega položaja 7. marca 1994 podpisale sporazum o prestrukturiranju. Cilj tega sporazuma je bil namreč končati veliko zadolženost družbe PA, da bi se omogočilo njeno preživetje. Najpomembnejši ukrep, ki je bil sprejet v tem okviru, je pomoč THA na podlagi poročstva v višini 120 milijonov DEM. Ta znesek in tudi druga posojila, ki sta jih TIB in TAB odobrili družbi PA, so omogočili vračilo velikega dela bančnih posojil, odobrenih skupnemu podjetju. Tudi TAB, TIB in LfA so sprejele različne ukrepe, da bi se po eni strani vrnil preostanek bančnih posojil, odobrenih družbi PA, in po drugi strani konsolidiral finančni položaj družbe PA.

199 Zato je lahko Komisija na podlagi vseh teh dejstev v izpodbijani odločbi upravičeno ugotovila, da je imela družba PA ob odobritvi posojila v višini 25 milijonov DEM primanjkljaj v denarnih sredstvih. Temu sicer ne nasprotuje trditev dežele Turingije, da je bil finančni položaj podjetja po teh različnih pomočeh v okviru sporazuma o prestrukturiranju dokaj ugoden. Ob upoštevanju okoliščin, ki so privedle do prestrukturiranja družbe PA, je Komisija lahko razumno menila, da to dejstvo samo po sebi ni dovolj za ugotovitev, da družba PA ni bila več v težavah. Ta ugotovitev je toliko bolj veljala, ker se je nato izkazalo, da je bila vrednost sredstev, navedenih v bilanci stanja družbe, močno precenjena. Poleg tega, kot izhaja iz šestintridesete in sedemintridesete uvodne izjave izpodbijane odločbe, je družba PA manj kot šest mesecev po sklenitvi sporazuma o prestrukturiranju znova imela denarne težave, zaradi katerih sta ji morali TAB in LfA odobriti nova posojila. Sicer pa, kot dežela Turingija sama poudarja v točkah 356 in 360 tožbe, je bila družba PA tudi v nevarnosti zaradi neizogibnega stečaja skupine Pilz in dejstva, da je bilo treba terjatve, ki jih je to podjetje imelo do družb v tej skupini, šteti za neizterljive.

200 Sodišče prve stopnje podredno ugotavlja, da javni subjekti ob sklenitvi sporazuma o prestrukturiranju še niso vedeli za različne računovodske manipulacije in preusmeritev pomoči s strani skupine Pilz. Vendar iz te nevednosti ni mogoče sklepati, da so ti subjekti ob dodelitvi različnih pomoči lahko sklepali, da družba PA po teh pomočeh ni bila več v težavah. Treba je namreč poudariti, da bi ob upoštevanju katastrofalnega položaja, v katerem je bila družba PA ob sklenitvi sporazuma o prestrukturiranju, vsak razumno vesten vlagatelj v tržnem gospodarstvu najprej temeljito preučil gospodarski položaj podjetja in zahteval pripravo gospodarsko upravičenega načrta prestrukturiranja, preden bi podjetju odobril tako visoka posojila in *a fortiori*, preden bi ga odkupil. Vendar je treba ugotoviti, da nemški organi kljub številnim zahtevam Komisije niso poslali informacij o pripravi kakršnega koli načrta prestrukturiranja (stoosma uvodna izjava izpodbijane odločbe). V teh okoliščinah se dežela Turingija ne more sklicevati na nevednost teh javnih subjektov v podporo svojim trditvam, da so lahko ti subjekti glede na podatke, ki so jih imeli marca 1994, sklepali, da družba PA ni podjetje v težavah.

- 201 V teh okoliščinah je Komisija upravičeno ugotovila, da je bilo treba družbo PA ob dodelitvi pomoči za prestrukturiranje šteti za podjetje v težavah in da bi zato morala presojati posojilo v višini 25 milijonov DEM z vidika Smernic o pomoči za reševanje in prestrukturiranje.
- 202 Nazadnje, dežela Turingija se nepravilno sklicuje na kršitev obveznosti obrazložitve. Res je, da izpodbijana odločba vsebuje le malo razlogov, zaradi katerih je bilo treba družbo PA opredeliti kot podjetje v težavah. Vendar je Komisija v odločbi o začetku postopka jasno navedla, da „namen spornih pomoči očitno ni [bil] spodbujati regionalni razvoj, ampak sanirati in prestrukturirati podjetja v težavah“, tako da morajo pomoči, da so opredeljene kot združljive s skupnim trgom, izpolnjevati pogoje, določene v Smernicah o pomoči za reševanje in prestrukturiranje. Treba je ugotoviti, da se zainteresirane stranke niso odzvale na to opredelitev. Iz tega sledi, da Komisiji v izpodbijani odločbi ni bilo treba navesti podrobnejših pojasnil o tem. Ta ugotovitev toliko bolj velja, ker se na podlagi ustaljene sodne prakse ne zahteva, da so v obrazložitvi navedene vse upoštevne dejanske in pravne okoliščine, ker je treba vprašanje, ali obrazložitev akta izpolnjuje pogoje iz člena 253 ES, presojati predvsem na podlagi okoliščin in vseh pravnih pravil, ki urejajo zadevno področje (sodba Sodišča z dne 2. aprila 1998 v zadevi Komisija proti Sytraval in Brink's France, C-367/95 P, Recueil, str. I-1719, točka 63). Iz istih razlogov in v nasprotju s trditvijo dežele Turingije Komisija ni bila dolžna v izpodbijani odločbi navesti natančnih razlogov, zaradi katerih je menila, da je med drugim posojilo v višini 25 milijonov DEM pomoč v korist družbe CD Albrechts.
- 203 Ob upoštevanju zgornjega je treba tožbene razloge, ki jih je dežela Turingija navedla v zvezi s to pomočjo, zavrniti kot neutemeljene.

G – Posojilo v višini 20 milijonov DEM, ki ga je TAB odobrila družbi PA

1. Trditve strank

- 204 Dežela Turingija najprej trdi, da je TAB v nasprotju z ugotovitvijo Komisije v triintrideseti uvodni izjavi izpodbijane odločbe posojilo v višini 20 milijonov DEM odobrila družbi PA oktobra 1993 in ne marca 1994. Poleg tega poudarja, da se je to posojilo uporabilo za konsolidacijo denarnih sredstev te družbe in ne za vračilo dela bančnih posojil, pokritih s poroštvom THA. Nato trdi, da izpodbijana odločba krši člen 87(1) ES, ker je v njej ugotovljeno, da je to posojilo državna pomoč za družbo PA, ki jo mora ta vrniti. Meni namreč, da v nasprotju z ugotovitvijo Komisije v izpodbijani odločbi tega posojila ni treba analizirati z vidika Smernic o pomoči za reševanje in prestrukturiranje, ker družba PA ni bila v takem položaju. Poleg tega trdi, da je Komisija kršila obveznost obrazložitve, ker ni navedla razlogov v podporo ugotovitvi, da je družba CD Albrechts prejela to finančno pomoč in da je ugodnost na podlagi javnih sredstev, ki jo je treba preučiti z vidika Smernic o pomoči za reševanje in prestrukturiranje.
- 205 Komisija ob sodelovanju družbe ODS meni, da je treba trditev dežele Turingije, kar zadeva to pomoč, zavrniti kot neutemeljeno.

2. Presoja Sodišča prve stopnje

- 206 Treba je opozoriti, da je trditev dežele Turingije o posojilu v višini 20 milijonov DEM, ki ga je odobrila TIB, zelo podobna trditvi o posojilu v višini 25 milijonov DEM.

207 Posledično je treba za vse tožbene razloge, povzete v točkah od 186 do 205 zgoraj, ki jih je treba prenesti na to pomoč, kot neutemeljene zavrni tožbene razloge, ki jih je v zvezi s tem navedla dežela Turingija.

H – Nakupna cena 3 milijonov DEM, ki jo je TIB plačala družbi PA

1. Trditve strank

208 Dežela Turingija opozarja, da Komisija pri presoji ni upoštevala dejstva, da je bila ta pomoč nakazana po odplačilu velikega dela dolgov družbe PA, kar se je kazalo v sredstvih v vrednosti 250 milijonov DEM in dolgu v višini 100 milijonov DEM. Dežela Turingija meni, da bi Komisija morala iz te okoliščine, na katero so jo nemški organi izrecno opozorili v dopisu z dne 30. marca 1999, sklepati, da je bila dodelitev te pomoči v skladu z načelom zasebnega vlagatelja v tržnem gospodarstvu in da zato ni pomoč. Poleg tega meni, da je treba, ker je bila ta nakupna cena nakazana družbi skupine Pilz in je torej nikakor ni prejela družba PA, vračilo te cene zahtevati samo od podjetij v tej skupini. Nazadnje meni, da je Komisija kršila obveznost obrazložitve, ker ni pojasnila, zakaj je sklepala, da je nakupna cena 3 milijonov DEM, ki sta jo plačali TIB in TAB, državna pomoč za družbi PA in CD Albrechts.

209 Komisija ob sodelovanju družbe ODS izpodbija trditev dežele Turingije, da naj bi napačno domnevala, da obstaja državna pomoč. Opozarja namreč, da čeprav je bil neposredni namen vprašanj, ki jih je poslala nemškimi organom v dopisu z dne 25. novembra 1996, prepričati se, da je bil prevzem izveden v skladu s tržnimi pogoji, ti organi niso predložili pripomb v zvezi s tem niti poslali izvoda sporazuma o prestrukturiranju, ampak so samo zatrdili, da je bila nakupna cena predmet

pogajanj. V tem okviru meni, da ni mogla preveriti točnosti pozitivnih napovedi o prihodnji donosnosti podjetja. Poleg tega trdi, da je prav dejstvo, da je bilo treba družbo PA takrat šteti za podjetje v težavah, določilo njeno presojo, da naj zasebni vlagatelj ne bi odkupil družbe PA in da je treba nakupno ceno šteti za državno pomoč. Opozarja namreč, da iz podatkov, ki jih je imela na voljo, ni bilo razvidno, da so bile pomoči dodeljene v okviru načrta prestrukturiranja, ki naj bi v razumnem roku zagotovil dolgoročno donosnost in sposobnost preživetja podjetja. Prav nasprotno, ti podatki naj bi kazali, da so bile terjatve bank večinoma poplačane predvsem potem, ko je THA plačala znesek 120 milijonov DEM, in da so se ukrepi za pomoč družbi PA ali njeno reševanje skoraj izključno financirali iz javnih sredstev. Poleg tega ugotavlja, da je od odločbe o začetku postopka nakupno ceno opredeljevala kot nezakonito pomoč za prestrukturiranje na podlagi Smernic o pomoči za reševanje in prestrukturiranje. Nazadnje poudarja, da so to opredelitev potrdili nemški organi, ko so trdili, da je bila pomoč v zvezi z denarnimi sredstvi absolutno nujno potrebna (dopis z dne 18. januarja 1996) in da družba PA ne bi preživela brez nakazila zadevnih sredstev za prestrukturiranje (dopis z dne 14. julija 1997).

210 Komisija ob sodelovanju družbe ODS izpodbija tudi trditev, da naj bi v zvezi s tem kršila obveznost obrazložitve. Komisija namreč opozarja, da, ker je bila ta finančna pomoč že v odločbi o začetku postopka opredeljena kot nezakonita pomoč za prestrukturiranje za podjetje v težavah in ker ni prejela nasprotnih podatkov od nemških organov (dopisa z dne 18. januarja 1996 in 17. aprila 1997), ni imela nobenega razloga, da bi v izpodbijani odločbi prišla do drugačne presoje (uvodne izjave od 104 do 111).

211 Družba ODS poleg tega ugotavlja, da se zdi, da dežela Turingija zamenjuje zahteve, povezane z obveznostjo obrazložitve, z vprašanjem, ali je Komisija pravilno preiskala dejstva. Poudarja namreč, da morebitna netočnost dejstev, ki jih je upoštevala Komisija, ne izhaja iz obveznosti obrazložitve, ker je Komisija upravičeno predvidevala njihovo točnost, saj so izhajala iz podatkov, ki jih je poslala Zvezna republika Nemčija. Opozarja, da Komisiji, ker je bilo na podlagi teh podatkov očitno,

da so zadevni ukrepi državna pomoč, ni bilo treba podrobno in posebej preučiti vsakega materialnega elementa člena 87(1) ES, ampak je lahko navedla samo kratko obrazložitev.

2. Presoja Sodišča prve stopnje

- 212 Dežela Turingija glede te pomoči navaja napačno ugotovljeno dejansko stanje, očitno napako pri presoji in kršitev obveznosti obrazložitve.
- 213 Kar zadeva očitke, ki se nanaša na napačno ugotovljeno dejansko stanje in očitno napako pri presoji, dežela Turingija v bistvu trdi, da bi morala Komisija ob upoštevanju podatkov, ki jih je imela ob sprejetju izpodbijane odločbe, ugotoviti, da je bila nakupna cena 3 milijonov DEM, ki jo je TIB plačala za odkup deležev družbe PA, skladna s trgom.
- 214 V zvezi s tem je treba spomniti, da je Komisija v odločbi o začetku postopka navedla, da sta „TAB in TIB nakazali skupaj 15 milijonov [DEM] v okviru prevzema [družbe PA] marca 1994“ in da so „od tega zneska 3 milijoni [DEM] ustrezali ceni, ki jo je TIB plačala za nakup deležev [družbe PA]“ (točka 2.2.2, drugi pododstavek, odločbe o začetku postopka). Nato je Komisija pri začasni presoji finančnih pomoči poudarila, da je nakupna cena 3 milijonov DEM po zgledu drugih pomoči zanesljivo državna pomoč v smislu člena 87(1) ES (točka 3, prvi pododstavek, odločbe o začetku postopka). Poleg tega je od Zvezne republike Nemčije izrecno zahtevala, naj ji podrobno opiše, kako je bila izračunana ta nakupna cena (vprašanje 4 v prilogi k odločbi o začetku postopka).

- 215 Nemški organi so z dopisom z dne 30. marca 1999 sprejeli stališče o tem vprašanju. Poudarili so, da po eni strani nakupna cena ni bila sporočena v obliki izračuna, ampak kot rezultat pogajanj, in da po drugi strani te pomoči ni prejela družba PA, ampak skupina Pilz. Poleg tega so poudarili, da sta lahko TIB in TAB ob upoštevanju pozitivne bilance stanja in obsega zmanjšanja dolga po sporazumu o prestrukturiranju takrat sklepali, da je tako pomembno zavezo mogoče zagovarjati, ker je vrednost sredstev podjetja zelo presegala vrednost njegovih dolgov. Po mnenju teh organov ta ugotovitev toliko bolj velja, ker ti organi takrat še niso vedeli za računovodske manipulacije, ki jih je izvajal Pilz.
- 216 Komisija je upravičeno sklepala, da te informacije ne zadostujejo za spremembo njene ugotovitve, da je treba nakupno ceno opredeliti kot državno pomoč.
- 217 Nemški organi namreč po eni strani niso predložili podatkov, na podlagi katerih bi bilo mogoče preveriti, kako je bila izračunana cena 3 milijonov DEM. Samo dejstvo, da so se o tej ceni stranke pogajale, ni pomembno v tem okviru. Po drugi strani so se nemški organi iz razlogov, navedenih v točki 199 zgoraj, nepravilno sklicevali na vrednost sredstev skupnega podjetja po sklenitvi sporazuma o prestrukturiranju in nevednost TIB in TAB glede manipulacij, katerih predmet so bila ta sredstva, da bi upravičili nakupno ceno. Ta ugotovitev toliko bolj velja, ker je lahko Komisija na podlagi podatkov, ki jih je imela na voljo ob sprejetju izpodbijane odločbe, upravičeno sklepala, da bi razumno vesten vlagatelj v tržnem gospodarstvu ob odkupu marca 1994 moral ugotoviti, da je družba PA v težavah (glej točke od 196 do 202 zgoraj).
- 218 Nasprotno pa dežela Turingija upravičeno trdi, da Komisija ni upoštevala dejstva, da je bila ta pomoč nakazana neposredno družbi PBK. Komisija namreč ni predložila nobenega dokaza, iz katerega izhaja, da je bila ta pomoč namenjena za

prestrukturiranje družbe PA ali družbe CD Albrechts. Posledično je Komisija v členu 1(2) izpodbijane odločbe nepravilno opredelila to pomoč kot pomoč „za prestrukturiranje [družbe CD Albrechts]“. Nazadnje, Komisija ni v izpodbijani odločbi navedla nobene obrazložitve, da bi dokazala obstoj ugodnosti za družbo PA, ki bi bila posledica te finančne pomoči, ki bi upravičevala, da ta družba vrne to pomoč.

- 219 Ob upoštevanju tega napačno ugotovljenega dejanskega stanja glede identitete prejemnika pomoči in neobstoja obrazložitve v zvezi s tem, kar je v nasprotju s členom 253 ES, je treba člen 1(2) izpodbijane odločbe razglasiti za ničnega v delu, v katerem Komisija razglša, da je nakupna cena 3 milijonov DEM pomoč „za prestrukturiranje [družbe CD Albrechts]“.

I – Kapitalski vložek v višini 12 milijonov DEM, ki ga je TIB dodelila družbi PA

1. Trditve strank

- 220 Dežela Turingija najprej trdi, da je Komisija večkrat napačno ugotovila dejansko stanje, kar zadeva to pomoč. Poudarja namreč, da Komisija ni ugotovila, da se je od kapitalskega vložka v višini 12 milijonov DEM, kot je razvidno iz dopisov nemških organov z dne 18. januarja 1996 in 30. marca 1999, 7,6 milijona DEM uporabilo za vračilo dela bančnih posojil, pokritih s poroštvom THA, ki so bila neposredno nakazana družbi Pilsz Construction. Kar zadeva preostali del kapitalskega vložka, in sicer 4,4 milijona DEM, dežela Turingija trdi, da se je ta znesek preusmeril v korist skupine Pilsz v obliki nepovrnjenih stroškov in neizvršenih plačil v okviru pogodbe o upravljanju in dobavi, ki jo je družba PA sklenila s to skupino.

- 221 Nato trdi, da je Komisija zaradi tega napačno ugotovljenega dejanskega stanja storila napake pri presoji in kršila obveznost obrazložitve, kar zadeva to pomoč. Poudarja namreč, da, ker se je ta subvencija v višini 7,6 milijona DEM uporabila za vračilo dela bančnih posojil, pokritih s poroštvom THA, ne gre za državno pomoč in *a fortiori* novo pomoč, ki ne bi bila združljiva s skupnim trgom. Opozarja namreč, da Komisija, ker je bila ta subvencija nakazana za vračilo dela posojil, pokritih s poroštvom THA, in ker po mnenju Komisije odobritev tega poroštva pomeni državno pomoč, nepravilno meni, da so tudi zneski, nakazani v okviru pomoči na podlagi tega poroštva, državna pomoč, ker to pomeni, da so se isti zneski dvakrat upoštevali kot državna pomoč. Poleg tega meni, da, ker je treba odobritev poroštva šteti za obstoječo pomoč, združljivo s Pogodbo, kot je že dokazala, to nujno velja tudi za to finančno pomoč, ki je bila nakazana na podlagi obveznosti, ki izhajajo iz poroštva. Dežela Turingija kljub temu meni, da je tako samo, če so se posojila, pokrita s poroštvom THA, dejansko uporabila za izgradnjo tovarne CD-jev v Albrechtsu.
- 222 Kar zadeva preostalega 4,4 milijona DEM, dežela Turingija prav tako meni, da je Komisija storila očitno napako pri presoji in kršila obveznost obrazložitve, ker je v izpodbijani odločbi ugotovila, da je ta znesek državna pomoč za družbo PA. Opozarja namreč, da v nasprotju z ugotovitvijo Komisije v izpodbijani odločbi te finančne pomoči ni mogoče analizirati z vidika Smernic o pomoči za reševanje in prestrukturiranje, ker družba PA ni bila v takem položaju. Poleg tega trdi, da družba PA ni nikoli prejela te pomoči, ker se je uporabila za proizvodnjo blaga, dobavljenega skupini Pilz v okviru pogodbe o upravljanju in dobavi proizvodov, ki pa niso bili nikoli plačani. Zato meni, da je treba, če se ta pomoč šteje za državno pomoč, vračilo pomoči zahtevati samo od podjetij v skupini Pilz.
- 223 Komisija ob sodelovanju družbe ODS meni, da je treba vse trditve glede kapitalskega vložka v višini 12 milijonov DEM zavrnil kot neutemeljene.

2. Presoja Sodišča prve stopnje

- 224 Dežela Turingija glede tega očitka navaja različne napačne ugotovitve dejanskega stanja, očitno napako pri presoji in kršitev obveznosti obrazložitve.
- 225 Najprej je treba zavrniti trditve, ki jih je dežela Turingija navedla, da bi dokazala, da je Komisija napačno ugotovila dejansko stanje, kar zadeva kapitalski vložek v višini 12 milijonov DEM, ki ga je TIB dodelila družbi PA, ker po eni strani ni ugotovila, da se je ta pomoč v višini 7,6 milijona DEM uporabila za vračilo posojil, za katera je dala poroštvo THA, in po drugi strani, da je bila ta pomoč v višini 4,4 milijona DEM preusmerjena v korist skupine Pilz.
- 226 Treba je namreč opozoriti, da je Komisija v odločbi o začetku postopka navedla, da od zneska 15 milijonov DEM, ki sta jih TIB in TAB nakazali v okviru prevzema skupnega podjetja, 3 milijoni DEM ustrezajo nakupni ceni deležev, „medtem ko je bilo preostalih 12 milijonov [DEM] kapitalski vložek v skupno podjetje“, in da se je „od 12 milijonov [DEM] 7,6 milijona [DEM] uporabilo za vračilo posojila, za katero je jamčila THA, preostalih 4,4 milijona pa se je uporabilo kot gibljiva sredstva“ (točka 2.2.2, drugi pododstavek, odločbe o začetku postopka).
- 227 Nemški organi so v dopisu z dne 30. marca 1999 potrdili to predstavitev dejstev. Poleg tega iz spisa ni razvidno, da bi to predstavitev izpodbijale druge zainteresirane stranke.

- 228 V teh okoliščinah je Komisija na podlagi podatkov, ki jih je imela ob sprejetju izpodbijane odločbe, v štiriintrideseti uvodni izjavi izpodbijane odločbe pravilno ugotovila, da sta TIB in TAB ob odkupu skupnega podjetja nakazali skupni znesek 15 milijonov DEM, od tega je TIB 3 milijone DEM nakazala družbi PBK za nakup deležev, 12 milijonov DEM pa nakazala kot kapitalski vložek v družbo PA.
- 229 Dežela Turingija nato nepravilno trdi, da Komisija ni upoštevala dejstva, da se je ta pomoč v višini 7,6 milijona DEM uporabila za vračilo posojil, za katera je jamčila THA. Ne da bi bilo treba odločiti, ali je Komisija dejansko pozabila to upoštevati, je dovolj ugotovitev, da ta opustitev ob domnevi, da je dokazana, ne bi vplivala na veljavnost njene presoje o tem vprašanju. Kot je bilo poudarjeno v točki 194 zgoraj, je namreč izključeno, da so se finančne pomoči, dodeljene za vračilo posojil, za katera je dala poroštvo THA, upoštevale dvakrat, ker so bili v izpodbijani odločbi samo zneski, ki jih je THA dejansko izplačala na podlagi svojega poroštva, opredeljeni kot državna pomoč.
- 230 Nazadnje, ker dežela Turingija trdi, da Komisija ni upoštevala dejstva, da je bila ta pomoč v višini 4,4 milijona DEM preusmerjena v korist skupine Pilsz, je treba napotiti na presojo tega očitka v okviru trditve dežele Turingije glede zakonitosti odredbe o vračilu v členu 2 izpodbijane odločbe (glej točke od 307 do 348 spodaj).
- 231 Drugič, ker je dokazano, da Komisija ni napačno ugotovila dejanskega stanja, kar zadeva to pomoč, je treba preučiti različne trditve, ki jih je dežela Turingija navedla, da bi dokazala obstoj očitnih napak pri presoji in kršitev obveznosti obrazložitve, kar zadeva to pomoč.

- 232 V zvezi s tem dežela Turingija nepravilno trdi, da je Komisija, ker se je vložek v višini 7,6 milijona DEM uporabil za vračilo posojil, za katera je dala poroštvo THA, storila očitno napako pri presoji in kršila obveznost obrazložitve, ker je to pomoč opredelila kot novo pomoč. Iz samega dejstva, da je to pomoč, ki se je uporabila za vračilo posojil, za katera je dala poroštvo THA, nakazala TIB, je namreč mogoče sklepati, da ne gre za pomoč na podlagi tega poroštva. Iz tega sledi, da je to nova pomoč.
- 233 Komisija je vsekakor to pomoč upravičeno opredelila kot pomoč za prestrukturiranje podjetja v težavah. Kot je bilo poudarjeno v točkah od 196 do 202 zgoraj, je bilo ob dodelitvi te pomoči družbo PA mogoče opredeliti kot podjetje v težavah. Vsekakor je mogoče predpostavljati, da zasebno podjetje v položaju TIB ne bi dodelilo kapitalskega vložka podjetju v težavah, kot je bila družba PA, ne da bi opravilo vsaj podrobno analizo gospodarskega položaja podjetja in pripravilo načrt prestrukturiranja. Poleg tega, čeprav je bila ta pomoč opredeljena kot državna pomoč v odločbi o začetku postopka, nemški organi v upravnem postopku niso nasprotovali tej opredelitvi. Nazadnje, kot je bilo poudarjeno v točki 202 zgoraj, je Komisija navedla zadostno obrazložitev v skladu z zahtevami iz člena 253 ES, da bi dokazala nezdržljivost te pomoči s skupnim trgom.
- 234 Ob upoštevanju zgornjega je treba tožbene razloge, ki jih je dežela Turingija navedla v zvezi s to pomočjo, zavrniti kot neutemeljene.

J – Pridobitev osnovnega kapitala družbe PA s strani TIB in TAB

1. Trditve strank

- 235 Dežela Turingija trdi, da je Komisija v izpodbijani odločbi napačno ugotovila, da je znesek 33 milijonov DEM, naveden v petintrideseti uvodni izjavi izpodbijane

odločbe, finančna pomoč. Opozarja namreč, da ta znesek v resnici ustreza nominiranemu kapitalu družbe PA. Poleg tega meni, da je storila očitno napako pri presoji in kršila obveznost obrazložitve.

²³⁶ Komisija je na obravnavi 5. maja 2004 priznala, da je v izpodbijani odločbi nepravilno ugotovila, da je pridobitev osnovnega kapitala družbe PA v višini 33 milijonov DEM s strani TIB in TAB državna pomoč. Zato je sprejela, da se izpodbijana odločba v tej točki razglasi za nično.

2. Presoja Sodišča prve stopnje

²³⁷ Ob upoštevanju izjav Komisije na obravnavi 5. maja 2004, ki so bile zapisane v zapisnik obravnave, je treba ugotoviti, ne da bi bilo treba preučiti druge očitke v zvezi s tem, da je Komisija napačno ugotovila dejansko stanje, ko je pridobitev osnovnega kapitala družbe PA v višini 33 milijonov DEM s strani TIB in TAB opredelila kot državno pomoč.

²³⁸ Ob upoštevanju zgornjega je treba člen 1(2) izpodbijane odločbe v delu, v katerem je Komisija ugotovila, da nezdružljiva državna pomoč za prestrukturiranje družbe CD Albrechts vključuje znesek 33 milijonov DEM iz naslova pridobitve osnovnega kapitala družbe PA, razglasiti za ničnega.

K – Posojilo v višini 2 milijonov DEM, ki ga je LfA odobrila družbi PA

1. Trditve strank

- 239 Dežela Turingija trdi, da Komisija v izpodbijani odločbi nepravilno ni upoštevala niti zadostno obrazložila dejstva, da posojilo v višini 2 milijonov DEM, ki ga je LfA odobrila družbi PA, ni bilo nakazano tej družbi, ampak se je uporabilo samo za vračilo bančnih posojil, odobrenih družbi PBK, ki so bila pokrita s poroštvom dežele Bavarske. Vendar meni, da, ker je Komisija skupni znesek poroštva (54,7 milijona DEM) že evidentirala kot državno pomoč, dejstvo, da je tudi to posojilo državna pomoč, pomeni, da se je isti znesek dvakrat upošteval kot pomoč. Prav tako trdi, da je Komisija storila napako pri presoji, ko je v izpodbijani odločbi ugotovila, ne da bi navedla kakršno koli obrazložitev, da je posojilo 2 milijonov DEM, ki ga je odobrila LfA, nova pomoč. Nazadnje trdi, da je Komisija kršila obveznost obrazložitve, ker ni navedla, zakaj je sklepala, da je posojilo 2 milijonov DEM, ki ga je LfA odobrila družbi PA, pomoč, nezdružljiva s skupnim trgov.
- 240 Komisija ob sodelovanju družbe ODS meni, da je treba trditev dežele Turingije, kar zadeva to pomoč, zavrniti kot neutemeljeno.

2. Presoja Sodišča prve stopnje

- 241 Dežela Turingija glede te finančne pomoči navaja napačno ugotovljeno dejansko stanje, očitno napako pri presoji in kršitev obveznosti obrazložitve.

242 V zvezi s tem je treba najprej preučiti, ali je Komisija napačno ugotovila dejansko stanje, kot trdi dežela Turingija, s tem ko ni upoštevala, da se je posojilo 2 milijonov DEM, ki ga je LfA odobrila družbi PA, uporabilo za vračilo dela posojil, pokritih s poroštvom dežele Bavarske.

243 V zvezi s tem je treba tudi opozoriti, da je Komisija v točki 2.2.2, tretji pododstavek, odločbe o začetku postopka ugotovila naslednje:

„[Dežela] Bavarska je 8. marca 1994 prek LfA sklenila [...] dve posojilni pogodbi za skupno podjetje, eno v vrednosti 2 milijona [DEM] in drugo v vrednosti 7 milijonov [DEM]; obrestna mera je bila v obeh primerih 7-odstotna, vrnjeni pa sta morali biti najpozneje do 31. marca 1996 oziroma 30. marca 1996. Prvo posojilo se je uporabilo za vračilo [...] posojila, za katero je poroštvo dala [dežela] Bavarska.“

244 Iz tega odlomka je jasno razvidno, da je bila Komisija obveščena, da se je posojilo v višini 2 milijonov DEM, ki ga je odobrila LfA, uporabilo za vračilo posojil, zavarovanih s poroštvom.

245 Nato je treba ugotoviti, da v upravnem postopku niti nemški organi niti druge zainteresirane stranke niso predložili stališč, da bi popravili ta podatek. Nasprotno, nemški organi so v dopisu z dne 30. marca 1999 potrdili resničnost ugotovitve v zvezi s tem v odločbi o začetku postopka.

246 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da je Komisija na podlagi podatkov, ki jih je imela ob sprejetju izpodbijane odločbe, morala vedeti, da se je posojilo v višini 2 milijonov DEM uporabilo za vračilo dela posojil, za katera je poroštvo dala dežela Bavarska.

247 Vendar v nasprotju z ugotovitvijo, kar zadeva odpoved terjatvi v višini 3 milijonov DEM (glej točke od 123 do 130 zgoraj), ta napaka nima posledic za zakonitost odločbe, ker je v obravnavanem primeru vsekakor izključeno, da se je ista ugodnost upoštevala dvakrat. Iz samega dejstva, da se je ta pomoč uporabila za vračilo posojil, za katera je poroštvo dala dežela Bavarska, namreč ni mogoče sklepati, da gre za pomoč na podlagi tega porošstva. Predvsem je bilo to posojilo nakazano družbi PA, da bi lahko vrnila del posojil, pokritih s poroštvom. Tako, čeprav je namen odobritve posojila vrniti posojila, zavarovana s poroštvom, ostaja dejstvo, da ne gre za pomoč na podlagi obstoječega porošstva, ampak za novo pomoč.

248 Drugič, dežela Turingija nepravilno trdi, da je Komisija napačno ugotovila dejansko stanje in kršila obveznost obrazložitve, ko je sklepala, da je bilo to posojilo odobreno podjetju v težavah, in ga opredelila kot državno pomoč, ki ni združljiva s skupnim trgov. Treba je namreč opozoriti, da se je družba PA ob odobritvi tega posojila lahko štela za podjetje v težavah (glej v zvezi s tem točke od 196 do 202 zgoraj). Vsekakor je mogoče predpostavljati, da zasebno podjetje v položaju LfA ne bi odobrilo drugega posojila podjetju v težavah, kot je bila družba PA, ne da bi vsaj preverilo gospodarski položaj podjetja in pripravilo načrt prestrukturiranja. Poleg tega, čeprav je bila v odločbi o začetku postopka ta pomoč opredeljena kot državna pomoč, nemški organi pozneje niso nasprotovali tej opredelitvi. Nazadnje, kot je bilo poudarjeno v točki 202 zgoraj, je Komisija navedla zadostno obrazložitev glede opredelitve družbe PA kot podjetja v težavah in posledično glede nezdržljivosti te pomoči s skupnim trgov.

249 Ob upoštevanju zgornjega je treba tožbene razloge, ki jih je dežela Turingija navedla v zvezi s to pomočjo, zavrniti kot neutemeljene.

L – *Posojilo družbenika v višini 3,5 milijona DEM, ki ga je TIB odobrila družbi PA*

1. Trditve strank

- 250 Dežela Turingija trdi, da izpodbijana odločba vsebuje kršitve člena 87(1) ES in obveznosti obrazložitve, ker je v njej posojilo družbenika v višini 3,5 milijona DEM opredeljeno kot državna pomoč za družbo PA, ki ni združljiva s skupnim trgom. Opozarja namreč, da se v nasprotju z ugotovitvijo Komisije v izpodbijani odločbi to posojilo ne sme analizirati z vidika Smernic o pomoči za reševanje in prestrukturiranje, ker družba PA ni bila v takem položaju. Poleg tega ugotavlja, da se je, kot je razvidno iz dopisa nemških organov z dne 30. marca 1999, posojilo družbenika v višini 3,5 milijona DEM, ki ga je TIB odobrila družbi PA, preusmerilo v korist skupine Pilz prek centralnega sistema upravljanja denarnih sredstev.
- 251 Komisija ob sodelovanju družbe ODS meni, da je treba trditev dežele Turingije, kar zadeva to pomoč, zavrniti kot neutemeljeno.

2. Presoja Sodišča prve stopnje

- 252 Dežela Turingija glede te pomoči navaja napačno ugotovljeno dejansko stanje, očitno napako pri presoji in kršitev obveznosti obrazložitve.
- 253 Najprej je treba ugotoviti, da dežela Turingija ne izpodbija ugotovitve v petintrideseti uvodni izjavi izpodbijane odločbe, da je TIB aprila 1994 družbi PA odobrila posojilo družbenika v višini 3,5 milijona DEM.

- 254 Nato je treba opozoriti, da dežela Turingija nepravilno trdi, da je Komisija nepravilno uporabila pravo in kršila obveznost obrazložitve s tem, ko je uporabila Smernice o pomoči za reševanje in prestrukturiranje in to posojilo opredelila kot državno pomoč, ki ni združljiva s skupnim trgov. Kot je bilo poudarjeno v točkah od 196 do 202 zgoraj, je bilo namreč ob dodelitvi tega posojila družbo PA mogoče opredeliti kot podjetje v težavah. Vendar je dejansko mogoče predpostavljati, da zasebno podjetje v položaju TIB ne bi odobrilo posojila podjetju v težavah, kot je bila družba PA, ne da bi opravilo vsaj podrobno analizo gospodarskega položaja skupnega podjetja in pripravilo načrt prestrukturiranja. Poleg tega, čeprav je bila v odločbi o začetku postopka ta pomoč opredeljena kot državna pomoč, nemški organi pozneje niso nasprotovali tej opredelitvi. Nazadnje, kot je bilo poudarjeno v točki 202 zgoraj, je Komisija navedla zadostno obrazložitev glede opredelitve družbe PA kot podjetja v težavah in posledično glede nezdržljivosti te pomoči s skupnim trgov.
- 255 Nazadnje, ker dežela Turingija trdi, da Komisija ni upoštevala dejstva, da je bila ta pomoč preusmerjena v korist skupine Pilz, je treba napotiti na presojo tega očitka v okviru trditve dežele Turingije glede zakonitosti odredbe o vračilu v členu 2 izpodbijane odločbe (glej točke od 307 do 347 spodaj).
- 256 Ob upoštevanju zgornjega je treba tožbene razloge, ki jih je dežela Turingija navedla v zvezi s to pomočjo, zavrniti kot neutemeljene.

M – Posojilo v višini 15 milijonov DEM, ki ga je LfA odobrila skupini Pilz

1. Trditve strank

- 257 Dežela Turingija meni, da je Komisija storila očitno napako pri presoji, kar zadeva posojilo v višini 15 milijonov DEM, ki ga je odobrila LfA, ker je bilo to dodeljeno

neposredno skupini Pilz, tako da ni treba zahtevati njegovega vračila od skupnega podjetja in njegovih naslednikov. Nato trdi, da je Komisija kršila obveznost obrazložitve, ker ni navedla razlogov, zaradi katerih je to posojilo pomoč za družbo PA ali družbo CD Albrechts.

258 Komisija skupaj z družbo ODS meni, da je treba trditev dežele Turingije, kar zadeva to pomoč, zavrniti kot neutemeljeno. Poudarja, da ni pomembno, da je bilo posojilo v višini 15 milijonov DEM namenjeno skupini Pilz, ker je bilo to posojilo za obratovanje, ki bi se moralo uporabiti kot premostitveno posojilo v pričakovanju prevzemnika skupnega podjetja in je dalo prednost tudi skupnemu podjetju in družbi PA.

2. Presoja Sodišča prve stopnje

259 Dežela Turingija glede te pomoči navaja očitno napako pri presoji in kršitev obveznosti obrazložitve.

260 Dežela Turingija upravičeno trdi, da Komisija ni upoštevala dejstva, da je bila ta pomoč nakazana neposredno skupini Pilz. Komisija namreč ni predložila nobenega dokaza, iz katerega izhaja, da je bila ta pomoč namenjena za prestrukturiranje družbe PA ali družbe CD Albrechts.

261 Te ugotovitve ne spreminja dejstvo, da bi se moralo posojilo v višini 15 milijonov DEM, kot je Komisija ugotovila v sedemintrideseti uvodni izjavi izpodbijane odločbe,

uporabiti za pomoč skupini Pilz v pričakovanju prevzemnika družbe PA. Poleg tega, da Komisija ni predložila nobenega dokaza v podporo tej trditvi, namreč ni dokazano, da je družba PA dejansko imela korist od te pomoči. Zato je Komisija storila očitno napako pri presoji, ko je sklepala, da je to posojilo koristilo družbi PA.

- 262 Ob upoštevanju zgornjega in ne da bi bilo treba preučiti očitek o kršitvi obveznosti obrazložitve, je treba razglasiti za ničnega člen 1(2) izpodbijane odločbe v delu, v katerem Komisija izjavlja, da je posojilo v višini 15 milijonov DEM pomoč „za prestrukturiranje [družbe CD Albrechts]“.

N – Posojilo v višini 15 milijonov DEM, ki ga je TAB odobrila družbi CD Albrechts

1. Trditve strank

- 263 Dežela Turingija opozarja, da je bilo, kot izhaja iz dopisa nemških organov z dne 30. marca 1999, posojilo v višini 15 milijonov DEM, ki ga je TAB odobrila družbi CD Albrechts, preusmerjeno v korist skupine Pilz. Opozirja tudi, da je bilo to posojilo že vrnjeno. Nato trdi, da je Komisija kršila člen 87(1) ES, ker je v izpodbijani odločbi sklepala, da je posojilo v višini 15 milijonov DEM državna pomoč za družbo PA. Opozarja namreč, da se v nasprotju z ugotovitvijo Komisije v izpodbijani odločbi to posojilo ne sme analizirati z vidika Smernic o pomoči za reševanje in prestrukturiranje, ker ob nakazilu posojila družba PA, ki je postala družba CD Albrechts, ni bila v takem položaju. Poleg tega navaja, da je Komisija kršila obveznost obrazložitve, ker ni navedla razlogov, zaradi katerih je to posojilo pomoč za družbo PA ali družbo CD Albrechts.

264 Komisija ob sodelovanju družbe ODS meni, da je treba trditev dežele Turingije, kar zadeva to pomoč, zavrnilo kot neutemeljeno.

2. Presoja Sodišča prve stopnje

265 Dežela Turingija glede te pomoči navaja napačno ugotovljeno dejansko stanje, očitno napako pri presoji in kršitev obveznosti obrazložitve.

266 V zvezi s tem je treba najprej opozoriti, da dežela Turingija ne daje nobenega dokaza v podporo svoji trditvi, da je bil del tega posojila ali celo posojilo že vrnjeno. Poleg tega tudi ne dokazuje, da je bila Komisija v upravnem postopku obveščena o takem vračilu.

267 Dežela Turingija nato nepravilno trdi, da je Komisija nepravilno uporabila pravo in kršila obveznost obrazložitve s tem, ko je to posojilo opredelila kot državno pomoč za prestrukturiranje, ki ni združljiva s skupnim trgov. Iz razlogov, navedenih v točkah od 196 do 202 zgoraj, je bilo ob odobritvi tega posojila družbo CD Albrechts, prej družba PA, namreč mogoče opredeliti kot podjetje v težavah. Vendar je dejansko mogoče predpostavljati, da zasebno podjetje v položaju TAB ne bi odobrilo posojila podjetju v težavah, kot je bila družba CD Albrechts, ne da bi opravilo vsaj podrobno analizo gospodarskega položaja skupnega podjetja in pripravilo načrt prestrukturiranja. Poleg tega, čeprav je bila v odločbi o začetku postopka ta pomoč opredeljena kot državna pomoč, nemški organi pozneje niso nasprotovali tej opredelitvi. Sicer pa, kot je bilo poudarjeno v točki 202 zgoraj, je Komisija navedla zadostno obrazložitev glede opredelitve družbe CD Albrechts kot podjetja v težavah in posledično glede nezdržljivosti te pomoči s skupnim trgov.

- 268 Nazadnje, ker dežela Turingija trdi, da Komisija ni upoštevala dejstva, da je bila ta pomoč preusmerjena v korist skupine Pilz, je treba napotiti na presojo tega očitka v okviru trditve dežele Turingije glede zakonitosti odredbe o vračilu v členu 2 izpodbijane odločbe (glej točke od 318 do 344 spodaj).
- 269 Ob upoštevanju zgornjega in s pridržkom poznejše preučitve zadržanega očitka je treba tožbene razloge, ki jih je dežela Turingija navedla v zvezi s to pomočjo, zavrniti kot neutemeljene.

O – Posojilo v višini 7 milijonov DEM, ki ga je LfA odobrila družbi CD Albrechts

1. Trditve strank

- 270 Dežela Turingija najprej trdi, da je Komisija večkrat napačno ugotovila dejansko stanje, kar zadeva posojilo v višini 7 milijonov DEM. Trdi, da se v nasprotju z ugotovitvijo Komisije v šestintrideseti in triinsedemdeseti uvodni izjavi izpodbijane odločbe posojilo v višini 7 milijonov DEM, ki ga je LfA odobrila družbi PA, ni uporabilo za pomoč tej družbi. Opozarja namreč, da se je po sklenitvi sporazuma o prestrukturiranju od tega posojila znesek 2 milijonov DEM uporabil za vračilo zapadlih obresti na bančna posojila, odobrena družbi PBK, ki so bila pokrita s poroštvom dežele Bavarske. Zato meni, da, ker je Komisija skupni znesek poročstva (54,7 milijona DEM) že evidentirala kot državno pomoč, dejstvo, da je tudi to posojilo državna pomoč, pomeni, da se je isti znesek dvakrat upošteval za izračun pomoči.

- 271 Dežela Turingija nato meni, da je Komisija večkrat nepravilno uporabila pravo in kršila obveznost obrazložitve, kar zadeva to pomoč. Predvsem zanika, da je to posojilo državna pomoč in *a fortiori* nova pomoč, ki naj ne bi bila združljiva s skupnim trgom. Opozarja namreč, da Komisija, ker se je od tega posojila znesek 5 milijonov DEM uporabil za vračilo dela posojil, pokritih s poroštvom THA, in ker po mnenju Komisije odobritev tega poroštva pomeni državno pomoč, nepravilno meni, da so tudi zneski, nakazani na podlagi tega poroštva, državna pomoč, ker to pomeni, da so se isti zneski dvakrat upoštevali kot državna pomoč. Poleg tega meni, da, ker je treba odobritev poroštva šteti za obstoječo pomoč, združljivo s Pogodbo, kot je bilo že dokazano, to nujno velja tudi za to finančno pomoč, ki je bila nakazana na podlagi obveznosti, ki izhajajo iz poroštva. Nazadnje, dežela Turingija trdi, da je Komisija kršila obveznost obrazložitve, ker ni navedla razlogov, zaradi katerih meni, da je posojilo v višini 7 milijonov DEM pomoč, ki ni združljiva s skupnim trgom, za družbo CD Albrechts, medtem ko se je od tega posojila znesek 5 milijonov DEM uporabil samo za vračilo bančnih posojil, namenjenih za gradnjo tovarne CD-jev v Albrechtsu, ki so bila nakazana samo družbi Pilz Construction, in da je znesek 2 milijonov DEM omogočil vračilo obresti na posojila, pokrita s tem poroštvom.
- 272 Komisija ob sodelovanju družbe ODS meni, da je treba trditev dežele Turingije, kar zadeva to pomoč, zavrniti kot neutemeljeno.

2. Presoja Sodišča prve stopnje

- 273 Dežela Turingija glede te pomoči navaja različne napačne ugotovitve dejanskega stanja, očitno napako pri presoji in kršitev obveznosti obrazložitve.

- 274 V zvezi s tem je treba najprej preučiti, ali je Komisija, kot trdi dežela Turingija, napačno ugotovila dejansko stanje, ker ni upoštevala, da se je od posojila v višini 7 milijonov DEM, ki ga je LfA odobrila družbi PA, po eni strani znesek 2 milijonov DEM uporabil za zagotovitev plačila prihodnjih obresti na posojila, pokrita s poroštvom dežele Bavarske, in po drugi strani znesek 5 milijonov DEM za vračilo dela posojil, pokritih s poroštvom THA.
- 275 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je Komisija v odločbi o začetku postopka ugotovila naslednje:

„[Dežela] Bavarska je 8. marca 1994 prek LfA sklenila [...] dve posojilni pogodbi za skupno podjetje, eno v vrednosti 2 milijona [DEM] in drugo v vrednosti 7 milijonov [DEM]; obrestna mera je bila v obeh primerih 7-odstotna, vrnjeni pa sta morali biti najpozneje do 31. marca 1996 oziroma 30. marca 1996. Prvo posojilo se je uporabilo za vračilo [...] posojila, za katero je poroštvo dala [dežela] Bavarska. Kar zadeva drugo posojilo, se je 5 milijonov [DEM] uporabilo za zmanjšanje zneska posojila, za katero je poroštvo dala THA, preostala 2 milijona [DEM] pa sta se morala uporabiti kot gibljiva sredstva.“

- 276 Iz tega odlomka je jasno razvidno, da je bila Komisija pred začetkom formalnega postopka preiskave obveščena, da se je znesek 5 milijonov DEM od posojila v višini 7 milijonov DEM, ki ga je odobrila LfA, uporabil za vračilo posojil, za katera je poroštvo dala THA. Nasprotno pa se v tej fazi postopka ne zdi, da je bila obveščena, da sta se preostala 2 milijona DEM od tega drugega posojila v višini 7 milijonov DEM, ki ga je odobrila LfA, uporabila za zagotovitev plačila prihodnjih obresti na posojila, za katera je poroštvo dala dežela Bavarska.

- 277 Vendar je treba opozoriti, da so nemški organi v upravnem postopku predložili pripombe o uporabi tega posojila. V dopisu z dne 30. marca 1999 so namreč najprej poudarili, da se znesek 5 milijonov od tega posojila ni uporabil za vračilo posojil, za katera je poroštvo dala dežela Bavarska, ampak posojil, za katera je poroštvo dala THA. Nato so ti organi navedli, da sta bila preostala 2 milijona DEM prenesena na zasebne banke, da bi se zagotovilo plačilo obresti, ki bi zapadle v prihodnosti.
- 278 V teh okoliščinah je treba opozoriti, da je Komisija ob upoštevanju informacij, ki jih je imela na voljo ob sprejetju izpodbijane odločbe, morala vedeti, da se je od posojila v višini 7 milijonov DEM, ki ga je odobrila LfA, po eni strani znesek 5 milijonov DEM uporabil za vračilo dela posojil, za katera je poroštvo dala THA, in po drugi strani znesek 2 milijonov DEM za zagotovitev plačila prihodnjih obresti na posojila, za katera je poroštvo dala dežela Bavarska.
- 279 Vendar je treba opozoriti, da neobstoj takih ugotovitev v izpodbijani odločbi ni vplival na zakonitost te odločbe, kar zadeva to pomoč.
- 280 Namreč, kljub domnevi, da bi Komisija upoštevala dejstvo, da se je znesek 5 milijonov DEM od posojila v višini 7 milijonov DEM uporabil za vračilo posojil, za katera je poroštvo dala THA, to ne bi spremenilo njene presoje te pomoči, ker se iz razlogov, navedenih v točki 194 zgoraj, finančne pomoči, odobrene za vračilo posojil, za katera je poroštvo dala THA, razlikujejo od zneskov, ki jih je THA nakazala na podlagi istega poroštva.
- 281 Poleg tega dežela Turingija nepravilno trdi, da je Komisija, ker se je od tega posojila znesek 5 milijonov DEM uporabil za vračilo dela posojil, za katera je poroštvo dala THA, storila očitno napako pri presoji in kršila obveznost obrazložitve, ker je to

pomoč opredelila kot novo pomoč. Iz samega dejstva, da se je ta pomoč uporabila za vračilo posojil, za katera je poroštvo dala THA, namreč ni mogoče sklepati, da gre za pomoč na podlagi tega poroštva. Predvsem je bilo to posojilo nakazano skupnemu podjetju, da bi lahko vrnilo del posojil, zavarovanih s poroštvom. Iz tega sledi, da čeprav je namen odobritve posojila omogočiti vračilo posojil, zavarovanih s poroštvom, ostaja dejstvo, da gre za pomoč na podlagi novega poroštva in ne za pomoč na podlagi obstoječega poroštva.

282 Nazadnje, glede tega, da se je od te pomoči znesek 2 milijonov DEM uporabil za zagotovitev plačila prihodnjih obresti na posojila, za katera je poroštvo dala dežela Bavarska, dežela Turingija ne dokazuje, kako bi to dejstvo lahko spremenilo presojo Komisije o tej pomoči, in sicer da je to pomoč, ki ni združljiva s skupnim trgov, ker je bila dodeljena v nasprotju s Smernicami o pomoči za reševanje in prestrukturiranje.

283 Ob upoštevanju zgornjega je treba vse trditve, ki jih je dežela Turingija navedla v zvezi s to pomočjo, zavrnilo kot neutemeljene.

P – Posojilo v višini 9,5 milijona DEM, ki ga je TAB odobrila družbi CD Albrechts

1. Trditve strank

284 Dežela Turingija opozarja, da Komisija v izpodbijani odločbi ni upoštevala dejstva, da je bilo to posojilo v celoti vrnjeno. Poudarja tudi, da je to posojilo edino, ki ga je v resnici prejela družba CD Albrechts, ker je bila decembra 1994 povezava s skupino

Pilz dokončno prekinjena. Poleg tega trdi, da bi Komisija morala presoditi to posojilo glede na merilo vlagatelja v tržnem gospodarstvu, torej ob upoštevanju finančnih težav, s katerimi se je družba CD Albrechts srečevala zaradi nezakonitih dejavnosti skupine Pilz.

285 Komisija opozarja, da ni prejela informacij o morebitnem vračilu, tako da je upravičeno mislila, da to posojilo še ni bilo vrnjeno.

2. Presoja Sodišča prve stopnje

286 Kar zadeva trditve dežele Turingije o tej pomoči, je dovolj ugotovitev, da dežela Turingija ne navaja nobenega dokaza v podporo svoji trditvi, da naj bi bilo to posojilo v celoti vrnjeno. Sicer pa kljub domnevi, da bi lahko predložila dokaz o tem povračilu, ostaja dejstvo, da tega dokaza ni predložila v upravnem postopku, tako da Komisiji ni mogoče očitati, da tega ni upoštevala v izpodbijani odločbi. Nazadnje, trditve dežele Turingije, da odobritev pomoči ustreza razumnemu ravnanju zasebnega vlagatelja, ni mogoče sprejeti, ker ob upoštevanju ugotovitev v točki 217 zgoraj v obravnavanem primeru vprašanje, ali je TAB ravnala kot zasebni vlagatelj, ne vpliva na presojo združljivosti pomoči s skupnim trgov in je posledično nepomembno.

287 Ob upoštevanju zgornjega je treba tožbene razloge, ki jih je dežela Turingija navedla v zvezi s to pomočjo, zavrniti kot neutemeljene.

Q – *Obresti v skupnem znesku 21,3 milijona DEM*

1. Trditve strank

288 Dežela Turingija najprej trdi, da je Komisija kršila obveznost obrazložitve, kar zadeva obresti. Opozarja namreč, da Komisija v izpodbijani odločbi ni nikjer navedla ugotovitev ali utemeljitev glede izračuna zneska 21,3 milijona DEM, ki predstavlja neplačane obresti na različne pomoči. Po njenem mnenju je to toliko bolj presenetljivo, ker so zneski, nakazani v okviru sporazuma o prestrukturiranju za sprostitev poroštev, že vsebovali velik del obresti. Dežela Turingija poleg tega meni, da bi morala Komisija, ker je v izpodbijani odločbi predvideno, da je treba pomoč, ki jo je treba vrniti, povečati za referenčno obrestno mero, jasno pojasniti, katere obresti so to in zakaj so koristile skupnemu podjetju in njegovim naslednikom. Po njenem mnenju se Komisija v zvezi s tem ni mogla samo sklicevati na podatke, ki jih je poslala država članica.

289 Dežela Turingija nato izpodbija trditev Komisije, da je bila ob upoštevanju navedb nemških organov dolžna zahtevati vračilo obrestnih ugodnosti v višini 21,3 milijona DEM. Opozarja namreč, da po eni strani Komisija ni predložila dokaza, da so nemški organi potrdili, da je tako, in da je treba po drugi strani upoštevati, da kljub domnevi, da so ti organi tako izjavili – kar dežela Turingija zanika –, to ne upravičuje neobstoja vsebinskih ugotovitev glede izračuna zneska obresti.

290 Poleg tega dežela Turingija trdi, da je Komisija kršila člen 87(1) ES, ker je v izpodbijani odločbi za domnevne obrestne ugodnosti, ki naj bi jih prejeli skupno podjetje in njegovi nasledniki, določila pavšalni znesek 21,3 milijona DEM.

291 Komisija ob sodelovanju družbe ODS izpodbija vse trditve dežele Turingije, kar zadeva obrestne ugodnosti v višini 21,3 milijona DEM.

292 Najprej opozarja, da je bila prisiljena sprejeti odločitev na podlagi podatkov, ki so ji jih poslali nemški organi, in sicer da so različna nakazila ustvarila obrestne ugodnosti, ki so znašale najmanj 21,3 milijona DEM za obdobje od konca leta 1993 do leta 1998 (štirideseta uvodna izjava izpodbijane odločbe). Poleg tega meni, da je pripomba dežele Turingije glede obresti, ki jih je treba plačati zaradi odredbe o vračilu, napačna, ker znesek 21,3 milijona DEM pomeni samo obrestne ugodnosti, ki so bile odobrene podjetju in so zato same pomoč. Po njenem mnenju jih je treba razlikovati od obresti, ki jih je treba vrniti od datuma nakazila pomoči, ki se v skladu s členom 2(2) izpodbijane odločbe izračuna na podlagi referenčne obrestne mere, ki se uporablja za izračun ekvivalenta dotacije regionalnih pomoči.

293 Poleg tega zavrača trditev dežele Turingije, da naj bi določila pavšalni znesek obrestnih ugodnosti na najmanj 21,3 milijona DEM, ne da bi upoštevala dejstvo, da so nakazila prejela različna podjetja, niti dejstvo, da se je ta ugodnost deloma že upoštevala pri izračunu nekaterih zneskov. Opozarja namreč, da za izračun zneska nakazanih pomoči ni odločilen končni prejemnik finančnih pomoči znotraj skupine podjetij, ampak objektivni prejemnik, in sicer v obravnavanem primeru skupno podjetje in njegovi nasledniki. Komisija poleg tega poudarja, da skupni znesek obrestnih ugodnosti, naveden v izpodbijani odločbi, ne temelji na napačnih izračunih, ampak na podatkih, ki so jih predložili nemški organi, kot izhaja iz štiridesete uvodne izjave izpodbijane odločbe.

294 Nazadnje, Komisija izpodbija kršitev obveznosti obrazložitve, kar zadeva ugodnosti, odobrene v obliki obresti. Opozarja namreč, da se je morala, ker ji nemški organi

niso poslali jasnih podatkov, opreti na znesek 21,3 milijona DEM, ki so ga nemški organi – kot izhaja iz štiridesete uvodne izjave izpodbijane odločbe – navedli kot skupni znesek obrestnih ugodnosti, ki so jih dobili skupno podjetje in njegovi nasledniki. Poleg tega opozarja, da je bila ta ugodnost ocenjena z vidika Smernic o pomoči za reševanje in prestrukturiranje in da se je na tej podlagi štela za nezakonito pomoč za prestrukturiranje. Nazadnje, kar zadeva trditev dežele Turingije, da naj ne bi navedla, koliko je pri ugotovitvi skupnega zneska obrestnih ugodnosti upoštevala dejstvo, da sta se dve posojili uporabili za vračilo zapadlih obresti na posojila, trdi, da ob upoštevanju podatkov, ki jih je imela na voljo, ni imela druge izbire, kot da sklepa, da so to posojila, ki jih je treba šteti za nezakonite pomoči za prestrukturiranje podjetij v težavah.

2. Presoja Sodišča prve stopnje

²⁹⁵ Treba je ugotoviti, da je Zvezna republika Nemčija v odgovoru na pisno vprašanje Sodišča prve stopnje poudarila, da njene službe Komisiji niso poslale podatkov, iz katerih izhaja, da so obrestne ugodnosti, dodeljene v okviru projekta tovarne CD-jev v Albrechtsu, znašale najmanj 21,3 milijona DEM za obdobje 1993–1998. Poleg tega je opozorila, da je ta številka v nasprotju z zneskom obresti, navedenim v dopisu nemške vlade z dne 17. aprila 1997, in sicer 14,9 milijona DEM.

²⁹⁶ Komisija pa je v odgovoru na pisno vprašanje Sodišča prve stopnje potrdila, da ni mogla dokazati, da je od nemških organov prejela podatek, da je zadevna pomoč znašala 21,3 milijona DEM.

297 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da je Komisija napačno ugotovila dejansko stanje, ko je v štirideseti uvodni izjavi izpodbijane odločbe ugotovila, da „glede na informacije nemških organov ta nakazila ustvarjajo obrestne ugodnosti, ki znašajo najmanj 21,3 milijona DEM od konca leta 1993 do leta 1998“.

298 Ob upoštevanju zgornjega in ne da bi bilo treba preučiti druge očitke, navedene v zvezi s tem, je treba razglasiti za ničnega člen 1(2) izpodbijane odločbe v delu, v katerem vključuje znesek 21,3 milijona DEM kot obrestne ugodnosti, dodeljene v okviru prestrukturiranja tovarne CD-jev v Albrechtsu.

III – *Tožbeni razlogi o zakonitosti člena 2 izpodbijane odločbe*

A – *Uvodne ugotovitve*

299 Dežela Turingija ob intervenciji Zvezne republike Nemčije trdi, da je člen 2 izpodbijane odločbe, ker Komisija v tej določbi odreja, da se vračilo pomoči izterja od družb LCD in CDA ter „vseh drugih podjetij, na katera je bilo preneseno premoženje in/ali infrastruktura [družbe PBK], [skupnega podjetja] ali [družbe PA]“, nezakonit, ker navedena odredba o vračilu temelji na številnih napakah pri ugotovitvi dejanskega stanja, v nasprotju s členom 87(1) ES in členom 88(2) ES, ter krši obveznost obrazložitve in načelo spoštovanja pravic obrambe in nazadnje krši načeli pravne varnosti in sorazmernosti.

300 Sodišče prve stopnje bo najprej preučilo trditev dežele Turingije, da odredba o vračilu, določena v členu 2 izpodbijane odločbe, krši člen 87(1) ES in člen 88(2) ES.

B – Kršitev člena 87(1) ES in člena 88(2) ES

1. Trditve strank

301 Dežela Turingija v podporo tožbenemu razlogu, ki se nanaša na kršitev člena 87(1) ES in člena 88(2) ES, v bistvu trdi, da Komisija ne more od Zvezne republike Nemčije zahtevati, naj izterja pomoč od podjetij, ki niso imela koristi od zadevnih pomoči. Trdi, prvič, da so bile pomoči v glavnem preusmerjene v korist podjetij v skupini Pilz, drugič, kot je Komisija ugotovila v stotretji uvodni izjavi izpodbijane odločbe, da družba MTDA, ki je postala družba CDA, ni prejela pomoči v okviru odkupa premoženja družbe CD Albrechts, ki je postala družba LCA, saj je plačala tržno ceno, in tretjič, da je bil del pomoči nakazan neposredno skupini Pilz.

302 Poleg tega trdi, da Komisija ne more zahtevati vračila pomoči od tretjih oseb samo na podlagi trditev obstoja izogibanja. Najprej opozarja, da Komisija ne more zahtevati vračila od tretje osebe, ne da bi dokazala, da je ta imela korist od pomoči. Poleg tega meni, da objektivna merila, ki jih uporablja za ugotovitev obstoja izogibanja – predmet prenosa, nakupna cena, identiteta družbenikov ali imetnikov kapitala v nekdanjem podjetju in prevzemnika, datum izvedbe prenosa in njegovo komercialnost – in so navedena v stoosemnajsti uvodni izjavi izpodbijane odločbe, v obravnavanem primeru niso bila izpolnjena.

303 Komisija od sodelovanju družbe ODS izpodbija vse trditve dežele Turingije, s katerimi želi ta dokazati, da je Komisija kršila člen 87(1) ES in člen 88(2) ES s tem, ko je od Zvezne republike Nemčije zahtevala, naj zahteva vračilo pomoči od družb LCA in CDA ter vseh podjetij, na katera je bilo ali bo preneseno premoženje ali infrastruktura skupnega podjetja, da bi se izognili posledicam izpodbijane odločbe.

304 Komisija najprej na splošno pojasnjuje svoje stališče o določitvi subjektov, ki morajo vrniti pomoč v primeru prenosa deležev ali premoženja družbe prejemnice. V zvezi s tem najprej ugotavlja, da vprašanje ne povzroča posebnih težav v primeru prenosa deležev, ker družba prejemnica še naprej obstaja, spremenilo se je samo njeno lastništvo. Po njenem mnenju iz sodne prakse izhaja, da je v tem primeru obveznost vračila še vedno naložena družbi, ki je prejela pomoč, ali njenim naslednikom, ne glede na spremembe lastniške strukture in morebitno upoštevanje obveznosti vračila pri določitvi prodajnih pogojev. Opozarja namreč, da ima ta družba s tem, ko še naprej opravlja subvencionirano dejavnost, ugodnost od te pomoči, s čimer se tako nadaljuje izkrivljanje konkurence. Nato meni, da težave niso večje, če se premoženje družbe prejemnice prenese na podjetja, ki pripadajo isti skupini. Opozarja namreč, da morajo v takem primeru poleg družbe prejemnice pomoč vrniti tudi podjetja v skupini, ki so lahko imela zaradi prenosa tega premoženja korist od pozitivnih učinkov teh pomoči, ker so pridobila gospodarsko prednost. Poleg tega Komisija, kar zadeva prodajo premoženja družbe prejemnice tretjim podjetjem, razlikuje glede na to, ali je bilo to premoženje prodano ločeno ali „v celoti“. Po njenem mnenju, kadar se premoženje proda ločeno po tržni ceni, kupcem ni treba vrniti pomoči, ker je zaradi ločene prodaje premoženja subvencionirana dejavnost izginila, saj zato pomoč, dodeljena pred prenosom premoženja, konkurentov družbe prejemnice ne more več postavljati v neugoden položaj. Nasprotno pa Komisija meni, da je položaj drugačen, če se premoženje proda „v celoti“, tako da se kupcu omogoči nadaljevanje dejavnosti družbe prejemnice. Komisija namreč meni, da v tem primeru nadaljevanje

subvencionirane dejavnosti lahko povzroči nadaljevanje izkrivljanja konkurence, tako da je potrebna posebna skrbnost, da se prepreči, da bi prenos sredstev družbe prejemnice lahko povzročil bistveno izognitev obveznosti vračila z „zavarovanjem“ prodanih sredstev. Trdi, da je tako izognitev mogoče izključiti samo, če se prenos sredstev družbe prejemnice „v celoti“ poleg tega, da se izvrši po tržni ceni, izvede v okviru brezpogojnega postopka, odprtega vsem konkurentom te družbe.

305 Komisija ob upoštevanju teh načel meni, da je upravičeno zahtevala vračilo pomoči od družb LCA in CDA, ker:

- družba CDA nadaljuje gospodarske dejavnosti prvotnega prejemnika pomoči s tem, ko uporablja „okužena“ proizvodna sredstva, ki jih je prevzela v skupini povezanih podjetij pod nadzorom TIB;
- imata družbi CDA in LCA še naprej korist od pomoči, ki so bile nezakonito dodeljene skupnemu podjetju – in tudi njegovim naslednikom –, saj izkrivljanje konkurence zaradi dodelitve teh pomoči še naprej vpliva na družbi CDA in LCA;
- je nakupna cena v skupni višini 35,3 milijona DEM, plačana v obliki prevzema obveznosti do virov sredstev (stodrugá uvodna izjava izpodbijane odločbe), vsekakor ostala v isti skupini podjetij zaradi nadzora, ki ga TIB izvaja nad družbama CDA in LCA;
- bi bilo v primeru skupine ekonomsko povezanih podjetij upoštevanje nakupne cene v nasprotju z obveznostjo, naloženo tej skupini, da preprečuje izogibanje upoštevanju njenih odločb, in obveznostjo držav članic, da zagotavljajo upoštevanje določb njenih odločb (stoosemnajsta in stodevetnajsta uvodna izjava izpodbijane odločbe).

306 Nazadnje, Komisija opozarja, da dežela Turingija nepravilno trdi, da Komisija od družb CDA in LCA ne more zahtevati vračila pomoči, ki so bile nakazane neposredno ali preusmerjene v korist skupine Pilz. Opozarja namreč, da so se te pomoči uporabile na področju dejavnosti skupnega podjetja ali njegovih naslednikov, čeprav so bile nato takoj preusmerjene, da bi od njih imele koristi druge družbe v skupini Pilz. Po mnenju Komisije pri tem ni pomembno, da te pomoči niso dejansko koristile skupnemu podjetju. Opozarja namreč, da je Sodišče v sodbi z dne 20. marca 1997 v zadevi Alcan Deutschland (C-24/95, Recueil, str. I-1591) ugotovilo, da ugovor, ki se nanaša na izginotje dobička, ni veljaven razlog za nasprotovanje vračilu pomoči. Meni, da je sklepanje Sodišča mogoče prenesti na primer, kot je ta, kjer je tako rekoč cilj mehanizmov prenosa premoženja znotraj skupine podjetij povzročiti izginotje dobička iz bilance prvotnega prejemnika pomoči. Komisija meni, da je v takem primeru izključeno upoštevanje ugovora o izginotju dobička in da se nasprotno nezakonita ugodnost pripiše podjetjem v skupini, ki so prvotno prejela pomoč, katere naslovniki so bila. Prav tako meni, da TIB in povezana podjetja tudi ne morejo navajati tega ugovora, ker je preusmeritev pomoči skupine Pilz mogoče pripisati tudi skupnemu podjetju in njegovim naslednikom.

2. Presoja Sodišča prve stopnje

307 Najprej je treba opozoriti, da lahko Komisija po pravu Skupnosti, če ugotovi, da so pomoči nezdružljive s skupnim trgom, državi članici odredi, naj od prejemnikov zahteva vračilo teh pomoči (sodba Sodišča z dne 12. julija 1973 v zadevi Komisija proti Nemčiji, 70/72, Recueil, str. 813, točki 13 in 20, in sodba Nemčija proti Komisiji, navedena v točki 176 zgoraj, točka 73).

308 Odprava nezakonite pomoči z vračilom je logična posledica ugotovitve njene nezakonitosti, njen namen pa je ponovna vzpostavitev prejšnjega položaja (sodba Nemčija proti Komisiji, navedena v točki 176 zgoraj, točka 74).

- 309 Ta cilj je dosežen, ko prejemnik ali z drugimi besedami podjetja, ki so imela od pomoči dejansko korist, zadevne pomoči vrnejo, po potrebi skupaj z zamudnimi obrestmi (v tem smislu glej sodbo Sodišča z dne 21. marca 1991 v zadevi Italija proti Komisiji, C-303/88, Recueil, str. I-1433, točki 57 in 60). S tem vračilom prejemnik izgubi prednost, ki jo je imel v primerjavi s konkurenti na trgu, in se ponovno vzpostavi položaj, kakršen je bil pred izplačilom pomoči (sodba Sodišča z dne 4. aprila 1995 v zadevi Komisija proti Italiji, C-350/93, Recueil, str. I-699, točka 22).
- 310 Iz tega sledi, da je glavni cilj vračila nezakonito izplačane pomoči odprava izkrivljanja konkurence, ki jo je povzročila konkurenčna prednost, ki jo je zagotovila nezakonita pomoč (sodba Nemčija proti Komisiji, navedena v točki 176 zgoraj, točka 76).
- 311 Z vidika teh splošnih ugotovitev je treba preučiti zakonitost odredbe o vračilu v členu 2 izpodbijane odločbe.
- 312 V zvezi s tem je treba ločeno preučiti zakonitost te odredbe, s katero se zahteva vračilo pomoči od družbe LCA po eni strani in od družbe CDA po drugi strani. Ni namreč sporno, da v nasprotju z družbo LCA, ki jo je treba šteti za neposredno naslednico skupnega podjetja in družbe PA, to ne velja za družbo CDA. V izpodbijani odločbi razširitev odredbe na zadnjenavedeno družbo namreč temelji na obstoju izogibanja.
- 313 Kar zadeva vračilo pomoči s strani družbe LCA, dežela Turingija trdi, da je ta odredba nezakonita, ker vključuje po eni strani pomoči, ki so bile nakazane neposredno skupini Pilz, in po drugi strani pomoči, ki so bile preusmerjene v korist te skupine, čeprav so bile nakazane skupnemu podjetju in družbi PA.

- 314 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da, kot izhaja iz tabel v dvaintrideseti in devetintrideseti uvodni izjavi izpodbijane odločbe, pomoč, opisana v členu 1 izpodbijane odločbe, dejansko vključuje določene pomoči, ki so bile nakazane neposredno skupini Pilz in družbi PBK, ki je del te skupine. To predvsem velja za pomoč, odobreno družbi PBK na podlagi poročstva dežele Bavarske (LfA) v višini 54,7 milijona DEM, pomoč, odobreno družbi PBK na podlagi odpovedi terjatvi v višini 3 milijonov DEM, pomoč, odobreno družbi PBK na podlagi nakupne cene deležev družbe PA v višini 3 milijonov DEM, in pomoč, odobreno skupini Pilz na podlagi posojila v višini 15 milijonov DEM.
- 315 Kar zadeva prvi dve pomoči, ni sporno, da sta bili ti pomoči, čeprav sta bili nakazani neposredno družbi PBK, namenjeni za financiranje gradnje tovarne CD-jev v Albrechtsu, tako da je Komisija brez upoštevanja preusmeritve teh ukrepov v korist drugih podjetij v skupini Pilz in kršitve obveznosti obrazložitve glede odpovedi terjatvi v višini 3 milijonov DEM načelno upravičeno odredila, naj pomoči vrne družba LCA (v tem smislu glej sodbo Sodišča z dne 3. julija 2003 v zadevi Belgija proti Komisiji, C-457/00, Recueil, str. I-6931, točke od 55 do 62).
- 316 Kar zadeva nakupno ceno v višini 3 milijonov DEM in posojilo v višini 15 milijonov DEM, je treba ugotoviti, kot je bilo odločeno že v točkah 218 in 260 zgoraj, da je bila ta pomoč nakazana neposredno skupini Pilz in ni bila namenjena za prestrukturiranje skupnega podjetja in družbe PA. Zato je izključeno, da je za ti podjetji mogoče šteti, da sta dejansko prejeli to pomoč. Kot je bilo odločeno že v točki 261 zgoraj, te ugotovitve ne spreminja dejstvo, da bi se moralo posojilo v višini 15 milijonov DEM, kot je Komisija ugotovila v sedemintrideseti uvodni izjavi izpodbijane odločbe, uporabiti za pomoč skupini Pilz v pričakovanju prevzemnika družbe PA. Poleg tega, da Komisija ni predložila nobenega dokaza v podporo tej trditvi, namreč ni dokazano, da je družba PA dejansko imela prednost zaradi te pomoči.

- 317 Ker je v členu 2 izpodbijane odločbe odrejeno, da družba LCA vrne pomoč, opisano v členu 1, skupaj s pomočjo, dodeljeno družbi PBK na podlagi nakupne cene 3 milijonov DEM, in tudi pomočjo, dodeljeno skupini Pilz na podlagi posojila v višini 15 milijonov DEM, ta določba ni v skladu z načeli, ki urejajo vračilo nezakonitih državnih pomoči.
- 318 Nato je treba preučiti trditev dežele Turingije, da je odredba o vračilu nezakonita, ker se nanaša na pomoči, ki so bile preusmerjene v korist skupine Pilz, čeprav so bile namenjene skupnemu podjetju in družbi PA.
- 319 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da izpodbijana odločba vsebuje veliko ugotovitev o preusmeritvi pomoči, opisanih v členu 1 izpodbijane odločbe, v korist skupine Pilz. Tako predvsem iz uvodnih izjav 27, 33, 38 in od 63 do 75 izpodbijane odločbe izhaja, da se je velik del pomoči, dodeljene za gradnjo, konsolidacijo in prestrukturiranje tovarne CD-jev v Albrechtsu, preusmeril v korist podjetij v tej skupini. Iz teh ugotovitev je tudi razvidno, da se je preusmeritev zgodila zaradi previsokega zaračunavanja storitev, opravljenih pri gradnji tovarne, prek centralnega sistema upravljanja denarnih sredstev v skupini Pilz in neplačevanja proizvodov, ki sta jih skupno podjetje in družba PA dobavila skupini Pilz, in storitev, ki sta jih opravila zanjo.
- 320 Prav tako je treba ugotoviti, da obtožnica, ki jo je državno tožilstvo vložilo pri Landgericht Mühlhausen in so jo nemški organi predložili v upravnem postopku, vsebuje določena dejstva, na podlagi katerih je mogoče vsaj približno ugotoviti obseg preusmeritve pomoči v korist skupine Pilz. V nasprotju s trditvijo Komisije samo dejstvo, da se ta obtožnica nanaša na nezakonita ravnanja, storjena pri dodelitvi subvencij in premij za naložbe dežele Turingije, samo po sebi ne omogoča sklepa, da v njej navedena dejstva niso pomembna za presojo, ki jo mora opraviti Komisija. Ta

obtožnica namreč vsebuje predvsem v opisu različnih mehanizmov, uporabljenih pri goljufijah in oceni vrednosti izvedenih naložb, natančne in koristne podatke za oceno obsega preusmeritve.

- 321 V teh okoliščinah je treba sklepati, da je Komisija vsaj ob sprejetju izpodbijane odločbe imela na voljo sveženj veljavnih in skladnih dokazov, iz katerih je bilo razvidno, da skupno podjetje in družba PA dejansko nista prejela velikega dela pomoči, namenjene za gradnjo, konsolidacijo in prestrukturiranje tovarne CD-jev v Albrechtsu. Poleg tega je iz teh dokazov mogoče vsaj približno ugotoviti obseg preusmeritve.
- 322 Res je, kot trdi Komisija, da iz spisa ni razvidno, da so nemški organi predložili natančne podatke o delu pomoči, ki je bila preusmerjena v korist skupine Pilz.
- 323 Vendar je treba ugotoviti, da čeprav je Komisija imela za to na voljo potrebna sredstva (v tem smislu glej sodbo Nemčija in Pleuger Worthington proti Komisiji, navedena v točki 71 zgoraj, točka 29), iz nobene listine v spisu ni razvidno, da je od nemških organov zahtevala, naj ji pošljejo natančne podatke v zvezi s tem. Kot izhaja iz odločbe o začetku postopka, je vsaj od leta 1997 vedela za preusmeritev velikega dela pomoči. Posledično ne more trditi, da je na podlagi podatkov, ki jih je imela na voljo ob sprejetju izpodbijane odločbe, upravičeno lahko zahtevala vračilo pomoči, opisanih v členu 1, od družbe LCA, kar zadeva pomoči, za katere je vedela ali ni mogla prezreti, da od njih nista imela koristi skupno podjetje in družba PA.
- 324 Prav tako je treba zavrnilo trditev Komisije, da naj bi bil obseg odredbe o vračilu v členu 2 izpodbijane odločbe upravičen zaradi pripadnosti skupnega podjetja in njegovih naslednikov skupini povezanih podjetij, v kateri obstajajo notranji

mehanizmi prenosa premoženja. Poleg tega, da je bilo skupno podjetje del skupine Pilz samo v obdobju od oktobra 1992 do konca decembra 1993, je iz ugotovitev, povzetih v izpodbijani odločbi, jasno razvidno, da so se v obravnavanem primeru mehanizmi prenosa, ki so obstajali v tej skupini, uporabljali samo v škodo tega podjetja in ne v njegovo korist. Zato ni mogoče trditi, da je skupno podjetje zaradi pripadnosti tej skupini dejansko prejelo pomoči, katerih prejemnik ni bilo.

325 Ker je v členu 2 izpodbijane odločbe odrejeno, da družba LCA vrne pomoči, opisane v členu 1, skupaj s pomočmi, za katere je dokazano, da jih to podjetje dejansko ni prejelo, ta določba ni skladna z načeli, ki urejajo vračilo nezakonitih državnih pomoči.

326 Nato, ker je v členu 2 izpodbijane odločbe odrejeno, da družba CDA vrne pomoč, opisano v členu 1 izpodbijane odločbe, iz te odločbe izhaja, da se je Komisija pri presoji v glavnem oprla na obstoj želje izogibanja posledicam te odločbe, ki je po mnenju Komisije objektivna posledica dejstva, da ima družba CDA korist od pomoči, ki je bila pred tem dodeljena družbi PBK, skupnemu podjetju, družbi PA in družbi CD Albrechts, ker uporablja premoženje teh podjetij in poleg tega nadaljuje njihovo dejavnost (stoosemnajsta in stodvajseta uvodna izjava izpodbijane odločbe).

327 Te trditve ni mogoče sprejeti.

328 Res je, kot je sicer razvidno iz izmenjave korespondence med nemškimi organi in Komisijo v upravnem postopku, da je bil namen prenosa dela premoženja z družbe LCA na družbo CDA rešiti ta del poslovanja družbe LCA s tem, ko bi se ji zagotovila

možnost razvoja brez pravnih in gospodarskih negotovosti, ki so ogrožale preživetje družbe LCA. Prav tako je iz različnih dejstev, ki sta jih Komisija in družba ODS navedli v tem sporu, mogoče sklepati, da družba CDA po prenosu premoženja dejansko nadaljuje dejavnost skupnega podjetja ter družb PA in CD Albrechts.

329 Vendar na podlagi tega dejstva kot takega ni mogoče dokazati želje po izogitvi učinkom odredbe o vračilu v obravnavanem primeru.

330 Ta ugotovitev toliko bolj velja, ker je družba CDA, kot je bilo ugotovljeno v stotretji uvodni izjavi izpodbijane odločbe, plačala nakupno ceno, ki je bila skladna s trgom, za prevzem premoženja družbe LCA, tako da ta transakcija ne pomeni, da družba CDA še najprej dejansko uživa konkurenčno prednost, povezano s prejemanjem pomoči, dodeljenih družbi LCA (v tem smislu glej sodbo Nemčija proti Komisiji, navedena v točki 176 zgoraj, točka 92).

331 V takem primeru ni mogoče sklepati, kot Komisija trdi v pisanjih, da družba LCA, potem ko je družba CDA odkupila njeno premoženje, ostaja „prazna lupina, od katere ni mogoče doseči vračila nezakonitih pomoči“.

332 Ob upoštevanju dejstva, da je bila družba LCA v obravnavanem primeru v likvidacijskem postopku od začetka stečajnega postopka oktobra 2000, je treba opozoriti, da iz sodne prakse o podjetjih prejemnikih pomoči, ki so šla v stečaj, izhaja, da se ponovna vzpostavitev prejšnjega položaja in odprava izkrivljanja konkurence zaradi nezakonito nakazanih pomoči načelno lahko izvedeta z vpisom obveznosti o vračilu zadevnih pomoči v obveznosti do virov sredstev podjetja v likvidacijskem postopku. Na podlagi te sodne prakse bi tak vpis namreč zadostoval

za zagotovitev izvršitve odločbe, s katero se odreja vračilo državnih pomoči, nezdružljivih s skupnim trgom (v tem smislu glej sodbi Sodišča z dne 15. januarja 1986 v zadevi Komisija proti Belgiji, 52/84, Recueil, str. 89, točka 14, in z dne 21. marca 1990 v zadevi Belgija proti Komisiji, C-142/87, Recueil, str. I-959, točki 60 in 62).

- 333 Nato, Zvezna republika Nemčija je trdila, ne da bi ji Komisija nasprotovala, da je bil po eni strani samo del premoženja prodan družbi CDA, in sicer osnovna sredstva, obratna sredstva, kratkoročno razpoložljiva sredstva, tehnično znanje in izkušnje ter distribucija, in da je bilo po drugi strani tako mogoče dobiti višji znesek od zneska, ki bi bil dosežen pri ločeni prodaji zadevnega premoženja.
- 334 Te ugotovitve ne spreminja dejstvo, da je bila nakupna cena plačana v obliki odkupa obveznosti do virov sredstev. Treba je namreč opozoriti, da ta oblika plačila ni imela negativnih učinkov na položaj upnikov, ker se je zmanjšanje premoženja družbe nadomestilo z enakovrednim zmanjšanjem njegovih obveznosti do virov sredstev.
- 335 Sklicevanje Komisije na stoosemnajsto uvodno izjavo izpodbijane odločbe ne more ovreči te analize. Treba je namreč ugotoviti, da Komisija v tej uvodni izjavi na splošno in v ponazoritev navaja merila, ki jih uporablja za ugotovitev, ali posebna transakcija skriva preusmeritev sredstev. Nasprotno pa ta odlomek ne vsebuje nobene uporabe teh meril za obravnavani primer.
- 336 Zato je treba sklepati, da Komisija samo na podlagi ugotovitev dejanskega stanja, povzetih v izpodbijani odločbi, ni mogla sklepati, da obstaja želja po izognitvi učinkom odredbe o vračilu v obravnavanem primeru.

- 337 Kar zadeva druga dejstva, ki jih je Komisija navedla v pisanjih in na obravnavi, zadostuje ugotovitev, da niso navedena nikjer v izpodbijani odločbi in da jih zato ni mogoče navajati za utemeljitev razširitve odredbe o vračilu na družbo CDA.
- 338 Sodišče prve stopnje podredno meni, da na podlagi teh različnih dejstev prav tako ni mogoče dokazati obstoja izogibanja v obravnavanem primeru.
- 339 Tako Komisija nepravilno trdi, da je bilo v obravnavanem primeru premoženje odkupljeno znotraj skupine TIB, torej znotraj skupine povezanih podjetij. Treba je namreč opozoriti, da Komisija poleg tega, da obstoj domnevne skupine TIB v izpodbijani odločbi ni ugotovljen, ne ponuja nobenega dokaza, da družbi LCA in CDA pripadata taki skupini podjetij in *a fortiori* da naj bi bili ti podjetji povezani z notranjimi mehanizmi prenosa premoženja. Nasprotno pa iz pojasnil, ki sta jih v zvezi s tem predložili deželna Turingija in družba CDA, izhaja, da TIB ravna v skladu s statutom kot delniška družba.
- 340 Nato je treba zavrniti trditev Komisije, da odkup premoženja, ki ga je izvedla družba CDA, ni ekonomsko logičen. Treba je namreč ugotoviti, da so nemški organi v upravnem postopku večkrat poudarili, da odkup dela premoženja družbe LCA, ki ga je izvedla družba CDA, ustreza taki logiki. Čeprav je „komercialnost prenosa [premoženja]“ eden od vidikov, ki jih Komisija upošteva, da bi dokazala obstoj izogibanja (stoosemnejša uvodna izjava izpodbijane odločbe), v izpodbijani odločbi ni navedla nobene ugotovitve, s katero bi lahko ovrgla stališče nemških organov.

- 341 Prav tako je treba poudariti, da samo iz dejstva, da je družbi LCA in CDA ob odkupu premoženja januarja 1998 upravljala ista oseba in da se od te transakcije družba CDA na trgu predstavlja kot naslednica skupnega podjetja in družbe PA, ni mogoče sklepati, da je bil namen odkupa premoženja družbe LCA izognitev odredbi o vračilu iz člena 2 izpodbijane odločbe. Ta dejstva namreč ne zadostujejo za dokaz, da je družba CDA ravnala z namenom, da bi ovirala izvršitev izpodbijane odločbe.
- 342 Nazadnje je treba zavrniti trditev Komisije, da naj odkup premoženja družbe LCA „v celoti“ ne bi bil izveden po odprtem in preglednem postopku in da naj bi bila nekaterim konkurentom družbe LCA tako onemogočena pridobitev premoženja, s katerim je navedena družba izvajala subvencionirane dejavnosti. Izpodbijana odločba ter nekatere listine v spisu in izjave dežele Turingije in družbe CDA na obravnavi 5. maja 2004 namreč nasprotno kažejo, da družba CDA premoženja družbe LCA ni odkupila takoj, ampak po neuspešnih poskusih prodaje celotne družbe LCA tretjim osebam, med drugim matični družbi intervenienta, to je družbi ODS (v tem smislu glej sodbo Nemčija proti Komisiji, navedena v točki 176 zgoraj, točka 95).
- 343 Ob upoštevanju zgornjega je treba sklepati, da Komisija ni dokazala obstoja izogibanja posledicam izpodbijane odločbe, na katerem bi lahko temeljila obveznost družbe CDA, da vrne nezakonito pomoč, dodeljeno skupnemu podjetju in njegovim naslednikom.
- 344 Zato izpodbijana odločba, ker je v njej odrejeno, da družbi CDA in LCA vrneta pomoči, dodeljene družbi PBK, skupnemu podjetju in družbama PA in CD Albrechts, ni v skladu z načeli, ki urejajo vračilo nezakonitih državnih pomoči.

345 Ugotovitev je podobna, kar zadeva člen 2 izpodbijane odločbe, v katerem je odrejeno, da pomoč, opisano v členu 1, vrnejo „vsa druga podjetja, na katera je bilo ali bo preneseno premoženje in/ali infrastruktura [družbe PBK], [skupnega podjetja] ali [družbe PA], tako da bi se izognili posledicam [navedene] odločbe“. Dovolj je namreč ugotovitev, da razširitev odredbe o vračilu na ta podjetja temelji na istih razlogih kot razširitev te odredbe na družbo CDA.

346 Ob upoštevanju zgornjega je treba ugoditi temu tožbenemu razlogu.

347 Ker Sodišče prve stopnje nikakor ne more nadomestiti Komisije ali zadevne države članice pri natančni določitvi pomoči, ki jih mora ta država izterjati, je treba posledično člen 2 izpodbijane odločbe razglasiti za ničnega, kar zadeva celotno odredbo o vračilu v delu, ki se nanaša na podjetja, imenovana v odstavku 3 tega člena. Posledično je treba za ničnega razglasiti člen 2 izpodbijane odločbe v delu, v katerem je odrejeno, da pomoč, opisano v členu 1 navedene odločbe, vrnejo družbi CDA in LCA ter vsa druga podjetja, na katera je bilo ali bo preneseno premoženje in/ali infrastruktura družbe PBK, skupnega podjetja ali družbe PA, da bi se tako izognili posledicam navedene odločbe.

348 V teh okoliščinah ni treba preučiti drugih tožbenih razlogov, ki jih navaja dežela Turingija.

Stroški

349 V skladu s členom 87(2) Poslovnika se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Komisija ni uspela, zato se ji v skladu s predlogi dežele Turingije naloži plačilo stroškov.

350 V skladu s členom 87(4), prvi pododstavek, države članice, ki se kot intervenientke udeležijo postopka, nosijo svoje stroške. Zato se Zvezni republiki Nemčiji naloži plačilo njenih stroškov.

351 V skladu s členom 87(4), tretji pododstavek, lahko Sodišče prve stopnje intervenientu, ki ni eden izmed intervenientov iz člena 87(4), prvi in drugi pododstavek, naloži, naj nosi svoje stroške. V obravnavanem primeru se družbi ODS naloži plačilo njenih stroškov.

Iz teh razlogov je

SODIŠČE PRVE STOPNJE (tretji razširjeni senat)

razsodilo:

1. Odločba Komisije 2000/796/ES z dne 21. junija 2000 o državni pomoči Nemčije za CDA Compact Disc Albrechts GmbH (Turingija) se razglasi za nično, in sicer:

— člen 1(1) v delu, v katerem pomoč, dodeljena družbam R. E. Pilz GmbH & Co Beteiligungs KG, Pilz & Robotron GmbH & Co. Beteiligungs KG in Pilz Albrechts GmbH za izgradnjo, obratovanje in

konsolidacijo tovarne CD-jev v Albrechtsu (Turingija), vključuje znesek 54,7 milijona DEM iz naslova poročstva dežele Bavarske, znesek 3 milijonov DEM iz naslova odpovedi terjatvi in tudi zneska 63,45 milijona DEM in 19,42 milijona DEM iz naslova subvencij in premij za naložbe, ki sta jih dodelili deželi Turingija in Bavarska;

- člen 1(2) v delu, v katerem pomoč, dodeljena za prestrukturiranje družbe CDA Compact Disc Albrechts GmbH, vključuje znesek 33 milijonov DEM iz naslova pridobitve osnovnega kapitala družbe PA/CD Albrechts in znesek 21,3 milijona DEM iz naslova ugodnosti v obliki obresti;

- člen 1(2) v delu, v katerem Komisija trdi, da sta nakupna cena 3 milijonov DEM in posojilo v višini 15 milijonov DEM, ki ga je odobrila LfA, pomoč „za prestrukturiranje družbe CDA Compact Disc Albrechts GmbH“;

- člen 2 v delu, v katerem nalaga, naj pomoč, opisano v členu 1, vrnejo družbe CDA Datenträger Albrechts GmbH in LCA Logistik Center Albrechts GmbH ter tudi vsa druga podjetja, na katera je bilo ali bo preneseno premoženje in/ali infrastruktura družb R. E. Pilz GmbH & Co. Beteiligungs KG, Pilz & Robotron GmbH & Co. Beteiligungs KG ali Pilz Albrechts GmbH, da bi se tako izognili posledicam navedene odločbe.

2. V preostalem se tožba zavrne.

- 3. Komisiji se naloži plačilo njenih stroškov in stroškov dežele Turingije. Zvezna republika Nemčija in družba ODS Optical Disc Service GmbH nosita svoje stroške.**

Azizi

García-Valdecasas

Cooke

Jaeger

Dehousse

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourggu, 19. oktobra 2005.

Sodni tajnik

Predsednik

E. Coulon

J. Azizi

Stvarno kazalo

Pravni okvir	II - 4189
Dejansko stanje	II - 4193
A – Splošni kontekst	II - 4194
1. Faza ustanovitve podjetja (od leta 1990 do leta 1992)	II - 4194
2. Stopnja prestrukturiranja (od l. 1993 do l. 1998)	II - 4196
3. Odkup nekaterih sredstev s strani MTDA	II - 4197
B – Potek upravnega postopka	II - 4197
C – Ugotavljanje dejstev in pravna presoja	II - 4199
1. Finančna pomoč Zvezne republike Nemčije na stopnji ustanovitve	II - 4199
2. Finančne pomoči, dodeljene med stopnjo prestrukturiranja	II - 4203
3. Vračilo pomoči	II - 4206
4. Izrek izpodbijane odločbe	II - 4207
Postopek in predlogi strank	II - 4209
Pravo	II - 4211
I – Uvodne ugotovitve	II - 4211
II – Zakonitost člena 1 izpodbijane odločbe	II - 4212
A – Možnost sprejetja izpodbijane odločbe na podlagi razpoložljivih podatkov	II - 4213
1. Trditve strank	II - 4213
2. Presoja Sodišča prve stopnje	II - 4214
	II - 4305

B	– Poroštvo, ki ga je dežela Bavarska (LfA) dala družbi PBK	II - 4219
	1. Trditve strank	II - 4219
	2. Presoja Sodišča prve stopnje	II - 4222
C	– Odpoved terjatvi 3 milijonov DEM, ki jih je dežela Bavarska (LfA) odobrila družbi PBK	II - 4229
	1. Trditve strank	II - 4229
	2. Presoja Sodišča prve stopnje	II - 4230
D	– Subvencije in premije za naložbe v višini 63,45 milijona DEM in 19,42 milijona DEM, ki sta jih dežela Turingija in dežela Bavarska (LfA) dodelili skupnemu podjetju in družbi PA	II - 4232
	1. Trditve strank	II - 4232
	2. Presoja Sodišča prve stopnje	II - 4237
	a) Subvencije in premije za naložbe, ki jih je dodelila dežela Turingija	II - 4237
	b) Subvencije in premije za naložbe, ki jih je dodelila dežela Bavarska (LfA)	II - 4241
E	– Poroštvo, ki ga je THA dala družbi Robotron in skupnemu podjetju ..	II - 4243
	1. Trditve strank	II - 4243
	2. Presoja Sodišča prve stopnje	II - 4248
F	– Posojilo v višini 25 milijonov DEM, ki ga je TAB odobrila družbi PA ..	II - 4251
	1. Trditve strank	II - 4251
	2. Presoja Sodišča prve stopnje	II - 4253
G	– Posojilo v višini 20 milijonov DEM, ki ga je TAB odobrila družbi PA ..	II - 4259
	1. Trditve strank	II - 4259
	2. Presoja Sodišča prve stopnje	II - 4259

FREISTAAT THÜRINGEN PROTI KOMISIJI

H –	Nakupna cena 3 milijonov DEM, ki jo je TIB plačala družbi PA	II - 4260
	1. Trditve strank	II - 4260
	2. Presoja Sodišča prve stopnje	II - 4262
I –	Kapitalski vložek v višini 12 milijonov DEM, ki ga je TIB dodelila družbi PA	II - 4264
	1. Trditve strank	II - 4264
	2. Presoja Sodišča prve stopnje	II - 4266
J –	Pridobitev osnovnega kapitala družbe PA s strani TIB in TAB	II - 4268
	1. Trditve strank	II - 4268
	2. Presoja Sodišča prve stopnje	II - 4269
K –	Posojilo v višini 2 milijonov DEM, ki ga je LfA odobrila družbi PA ..	II - 4270
	1. Trditve strank	II - 4270
	2. Presoja Sodišča prve stopnje	II - 4270
L –	Posojilo družbenika v višini 3,5 milijona DEM, ki ga je TIB odobrila družbi PA	II - 4273
	1. Trditve strank	II - 4273
	2. Presoja Sodišča prve stopnje	II - 4273
M –	Posojilo v višini 15 milijonov DEM, ki ga je LfA odobrila skupini Pilz.	II - 4274
	1. Trditve strank	II - 4274
	2. Presoja Sodišča prve stopnje	II - 4275
N –	Posojilo v višini 15 milijonov DEM, ki ga je TAB odobrila družbi CD Albrechts	II - 4276
	1. Trditve strank	II - 4276
	2. Presoja Sodišča prve stopnje	II - 4277
O –	Posojilo v višini 7 milijonov DEM, ki ga je LfA odobrila družbi CD Albrechts	II - 4278
	1. Trditve strank	II - 4278
	2. Presoja Sodišča prve stopnje	II - 4279
		II - 4307

P	– Posojilo v višini 9,5 milijona DEM, ki ga je TAB odobrila družbi CD Albrechts	II - 4282
	1. Trditve strank	II - 4282
	2. Presoja Sodišča prve stopnje	II - 4283
Q	– Obresti v skupnem znesku 21,3 milijona DEM	II - 4284
	1. Trditve strank	II - 4284
	2. Presoja Sodišča prve stopnje	II - 4286
III	– Tožbeni razlogi o zakonitosti člena 2 izpodbijane odločbe	II - 4287
A	– Uvodne ugotovitve	II - 4287
B	– Kršitev člena 87(1) ES in člena 88(2) ES	II - 4288
	1. Trditve strank	II - 4288
	2. Presoja Sodišča prve stopnje	II - 4291
	Stroški	II - 4301